

RAPPORT
betreffende een
flora- en fauna-onderzoek
Monseigneur Aengentlaan 3
Warmond

Datum definitieve versie : 5 september 2018
Kenmerk : 17060997/flora- en fauna-onderzoek/RSL/rap1

Opdrachtgever : Mariënhaven Warmond B.V.
: Voorschoterweg 29D
: 2235 SE Valkenburg ZH

Goedkeuring		Datum	Handtekening
De heer R.F.M. Sluijs Ecoloog	Opsteller, auteur	01-09-2018	
De heer B. Kroon Adviseur	2 ^e lezerschap, controle	04-09-2018	
De heer, D. Wijnands Projectleider	Vrijgave rapportage	04-09-2018	

© IDDS B.V.

Noordwijk

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Leeswijzer	3
2. Opzet en uitvoering van het onderzoek.	4
3. Beschrijving van het plangebied	5
3.1 Ligging plangebied	5
3.2 Gebiedsbescherming	6
3.3 Algemene beschrijving van het plangebied	7
4. De Wet Natuurbescherming	8
4.1 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland	9
5. Resultaten bureaustudie en veldbezoek en conclusies daaruit	10
5.1 Vleermuizen	10
5.2 Grondgebonden zoogdieren	12
5.3 Vaatplanten	12
5.5 Amfibieën en reptielen	13
5.6 Overige beschermde soorten	14
5.7 Bomen in of nabij het plangebied	14
6. Samenvatting conclusie en overzichtstabel	15
Aanbevelingen	17
Literatuur en bronvermelding	18

1. Inleiding

In opdracht van Mariënhaven Warmond B.V. is een flora - en fauna-onderzoek uitgevoerd op de locatie Monseigneur Aengentlaan 3 te Warmond. Aanleiding tot het uitvoeren van een flora- en faunaonderzoek is de voorgenomen herontwikkeling van het plangebied. Deze herontwikkeling betreft onder meer het vervangen van de kozijnen en het plaatsen van enkele balkons aan de achterzijde van het gebouw. De quickscan flora en fauna heeft ten doel de voorgenomen plannen te toetsen aan de huidige natuurwetgeving zodat duidelijk wordt welke maatregelen moeten worden getroffen om overtreding van deze wet te voorkomen. Indien overtreding niet kan worden vermeden, zal in het onderhavige rapport worden aangegeven voor welke soorten en met welke onderbouwing ontheffing dient te worden aangevraagd. Indien aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, kan op basis van de quickscan een gedegen planning daarvan worden gemaakt.

Het plangebied is onderzocht en beoordeeld op de aanwezigheid van en betekenis voor door de Wet Natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten.

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de opzet van het onderzoek besproken.

In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op het plangebied.

In hoofdstuk 4 worden de reikwijdte en de doelstellingen uit de Natuurbeschermingswet beschreven.

In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken uit de resultaten van het bureauonderzoek en het veldbezoek, waarna in hoofdstuk 6 de conclusies worden samengevat.

2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

Het onderhavige flora- en faunaonderzoek bestaat uit twee onderdelen, te weten: een bronnen- en literatuuronderzoek en een biotooptoets (veldbezoek). De biotooptoets is door een ecooloog uitgevoerd op 17 augustus 2017 in de ochtend bij windkracht 2, bewolking en circa 21 graden.

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een bureaustudie, waarbij kaarten zijn geraadpleegd (kenmerken van het landschap waarin het plangebied zich bevindt) en de reeds bekende verspreidingsgegevens van voorkomende beschermde soorten in de regio zijn geraadpleegd. In het bronnen- en literatuuronderzoek zijn het plangebied en het omliggende gebied in een straal van ongeveer 1,5 kilometer onderzocht. Bij deze toetsing is alleen gekeken naar de beschermde soorten uit de Wet Natuurbescherming. Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming. Algemene soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals weergegeven in artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Wel geldt de zorgplicht ex artikel 1.11.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. Op waarneming.nl zijn de waarnemingen over de afgelopen drie jaar gecheckt van kilometerhok 94,468. Dit kilometerhok bevat voornamelijk hetzelfde gebied als waarin het plangebied ligt en biedt daarom een goede afspiegeling van de te verwachten soorten. Een overzicht van de gebruikte literatuur is opgenomen in de literatuurlijst, die is opgenomen in de bijlage van deze briefrapportage.

Anderzijds is een biotooptoets uitgevoerd. Dit betreft een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld. Op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachttactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied.

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, is beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn.

3. Beschrijving van het plangebied

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied ligt in een rustige parkachtige omgeving op de grens van Warmond. Nabij het plangebied liggen bossen en graslanden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (zie §3.2).

Globale afkadering plangebied. Bron: Publieke Dienstverlening Op de Kaart, <http://pdokviewer.pdok.nl/>

3.2 Gebiedsbescherming

Op onderstaande kaart is de ligging van het plangebied in een straal van circa 2 kilometer ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (donkergroen) te zien. Het gebied maakt geen onderdeel uit van een beschermd gebied, zoals Natura2000, NNN, belangrijk weidevogelgebied of strategische reservering natuur. Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied is op 6 km Coepelduynen, 6,4km Meijendel /Berkheide. Binnen 10km liggen eveneens 9,6 km De Wilck, 7,4 km Kennemerland-Zuid.

Ligging plangebied (rode kader midden) in een straal van circa 2 km ten opzichte van ecologische hoofdstructuur EHS/NNN (donkergroen) en belangrijk weidevogelgebied PV (licht groen). Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

In het gebouw worden volgens de laatste energienormen appartementen gerealiseerd. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden en de grootte van het initiatief ten opzichte van de vroegere gebruiksfunctie van het gebouw zijn geen significante effecten op deze gebieden te verwachten.

3.3 Algemene beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit aaneensluitende gebouwen van een voormalig verzorgingstehuis. De voorzijde van het pand heeft een karakteristieke klokkentoren en aan de achterzijde bevindt zich een kerk. Eveneens aan de achterzijde zijn meerdere dienstgebouwen.

Afbeeldingen gebouw en kerk

Afbeeldingen dienstgebouwen

4. De Wet Natuurbescherming

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV, V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 - 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 - 3.11). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4.1 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

Artikel 8.1 vrijstelling ten behoeve van bestendig beheer of onderhoud en de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

1. De verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van:
 - a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;(b,c,d niet van toepassing, zie wettekst)
2. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, gelden ten aanzien van de in bijlage 6 genoemde andere beschermde soorten: Aardmuis, Bastaardkikker, Bosmuis, Bruine kikker, Bunzing, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Gewone pad, Haas, Hermelijn, Huisspitsmuis, Kleine watersalamander, Konijn, Meerkikker, Ree, Rosse woelmuis, Veldmuis, Vos, Wezel en Woelrat. Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden, wel geldt de zorgplicht.

5. Resultaten bureaustudie en veldbezoek en conclusies daaruit

5.1. Vleermuizen

Resultaten bureauonderzoek

Het plangebied heeft meerdere aaneengesloten opstallen waarin vleermuizen kunnen verblijven indien geschikte invliegopeningen aanwezig zijn. De meest voorkomende gebouwbewonende vleermuissoort is de gewone dwergvleermuis. Andere soorten die vaak of regelmatig in stedelijk gebied in gebouwen verblijven en voorkomen in de provincie Zuid-Holland zijn de ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en meervleermuis. Verschillende ruimten in gebouwen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als verblijfplaatsen. Dit gebruik is afhankelijk van de tijd van het jaar, de (buiten)temperatuur en de functie van de verblijfplaats. De gewone dwergvleermuis gebruikt bijvoorbeeld spouwmuren en de ruimten onder daken van woningen als kraamverblijfplaatsen.

Rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis zijn boombewonende soorten die volgens verspreidingsgegevens voor kunnen komen. Zomerverblijven bevinden zich vaak in (oude) bomen met holten. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger kunnen holten gebruiken als paarverblijf. Omdat alleen aan en in het pand gewerkt gaat worden zijn de solitaire bomen direct naast het gebouw onderzocht op holtes die voor vleermuizen geschikt zijn om in te verblijven, zoals ingerotte boomdelen, ingescheurde takken en loshangend schors.

De Nationale Databank Flora en Fauna (telmee.nl) maakt melding van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis in het 5x5 kilometerhok. De rosse vleermuis heeft als habitat met name oude bossen, zoals op landgoederen beplant met oude eiken en beuken. De waarnemingen van deze soort zullen van het landgoed Huys te Warmond komen, waar zich een kolonie bevindt. Onderzoek uit 2005 geeft aan dat de populatie zich vermoedelijk ook over andere parken en landgoederen heeft verspreid. Holtes in oude bomen nabij het plangebied dienen daarom ook op deze soort te worden onderzocht.

Resultaten veldbezoek

Alle gebouwen zijn onderzocht op open stootvoegen die toegang tot de spouw kunnen bieden of andere geschikte invliegopeningen. De gebouwen hebben geen open stootvoegen. In het dak en de daklijsten zijn geen gaten of kieren gevonden. De dakpannen sluiten nauw aan.

Foto's van het dak en de klokkentoren

De gehele zolder is verwarmt, met droge lucht en de verlichting staat continu aan. Op de zolder zijn geen vleermuizen of sporen (mest of insectenresten) aangetroffen. In de klokkentoren is niet gekeken omdat daarvoor toestemming van Vodafone noodzakelijk bleek in verband met zendmasten. De klokkentoren is door middel van een gesloten luik van de zolder afgescheiden.

De bomen direct grenzend aan het pand zijn met behulp van een verrekijker nauwkeurig onderzocht op holten. Voor vleermuizen geschikte holten zijn niet gevonden. Het plangebied ligt tussen de bossen en vormt daarom geen lijnelement. Als foerageergebied zal het een niet essentiële rol vervullen, gezien de beperkte aanwezigheid van bomen en de ruime aanwezigheid van alternatieven in de directe omgeving. Tevens zullen bij de werkzaamheden waarschijnlijk geen bomen worden gekapt omdat de werkzaamheden zich richten tot het gebouw.

Conclusie

Op basis van het bovenstaande zijn in de gebouwen geen vleermuizen te verwachten. In de bomen direct grenzend aan het gebouw zijn geen voor vleermuizen geschikte holten aangetroffen. Het plangebied vormt geen lijnelement en is geen essentieel foerageergebied. Geconcludeerd kan worden dat het plangebied geen significante functie heeft voor vleermuizen. Nader onderzoek naar vleermuizen wordt niet noodzakelijk geacht.

Tussen het moment van het veldbezoek 17 augustus 2017 en een bezoek van de Omgevingsdienst West-Holland op 23 mei 2018 is de situatie in het plangebied veranderd. Door één of meerdere stormen zijn pannen van het dak gevallen en is een loodslab opengebroken. De ODWH heeft op grond hiervan een nader vleermuisonderzoek geëist. Dit vleermuisonderzoek bevestigt bovenstaande conclusie.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van biotoop en verspreidingsgegevens zijn geen beschermde soorten zoogdieren te verwachten in het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Zoogdieren of sporen van zoogdieren zijn niet aangetroffen. De ruimte om het gebouw wordt kort gemaaid en biedt geen schuilplaats voor muizen, egel of andere zoogdieren.

Conclusie

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren aangetroffen. Voor beschermde zoogdieren is het plangebied niet de juiste habitat of grootte. Voor eventueel aanwezige algemene soorten geldt de zorgplicht.

Conclusie: nader onderzoek naar zoogdieren wordt naar aanleiding van het bovenstaande niet nodig geacht.

5.3 Vaatplanten

Op basis van verspreidingsgegevens en biotoop (continu kort maaien) kan de aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten worden uitgesloten. Beschermde vaatplanten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen.

Geconcludeerd kan worden dat de aanwezige vaatplanten geen beschermde status hebben en ontwikkelingen niet in de weg staan.

5.4 Vogels

Resultaten bureauonderzoek

Verschillende soorten zangvogels zullen rondom het gebied in de bomen broeden. Roofvogels kunnen gezien de grootte van het perceel worden verwacht, andere jaarrond beschermde soorten mogelijk indien geschikte invliegopeningen aanwezig zijn voor gierzwaluw of huismus. Het nest van de ekster is jaarrond beschermd onder voorwaarden en kan verwacht worden in de hogere bomen rondom het pand.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen vogels waargenomen. Het pand biedt geen invliegopeningen voor gierzwaluw of huismus. Nesten van jaarrond beschermde soorten zijn niet gevonden in de bomen binnen 25m vanaf het gebouw. Een afstand van minimaal 25 meter tussen werkzaamheden en een nest is een redelijke afstand om verstoring zoveel mogelijk te voorkomen.

Conclusie

De Wet Natuurbescherming biedt bescherming aan alle in gebruik zijnde nesten en rustplaatsen van vogels. De nestbescherming geldt voor alle soorten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten jaarrond. Jaarrond beschermde soorten zijn niet aangetroffen. Iedere vogel is tijdens het broeden beschermd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode, globaal wordt uitgegaan van half maart tot half augustus. Geadviseerd wordt het gebied voor het broedseizoen ongeschikt voor broedvogels te maken door, indien noodzakelijk, het groen te verwijderen.

Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

Tussen het moment van het veldbezoek 17 augustus 2017 en een bezoek van de Omgevingsdienst West-Holland op 23 mei 2018 is de situatie in het plangebied veranderd. Door één of meerdere stormen zijn pannen van het dak gevallen en is een loodslab opengebroken. De ODWH heeft op grond hiervan een nader onderzoek naar huismus en gierzwaluw geëist.

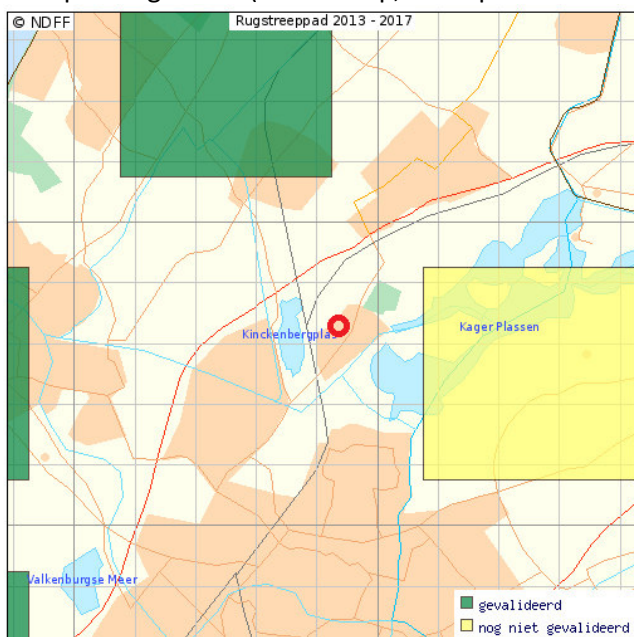
Dit nader onderzoek bevestigt de conclusie dat in het gebouw geen huismussen of gierzwaluwen broeden.

5.5 Amfibieën en reptielen

Resultaten bureauonderzoek

Wat betreft in de Wet Natuurbescherming beschermde amfibieën komen in de omgeving van Leiden de gewone pad, rugstreeppad, bruine kikker en bastaardkikker voor. In Zuid-Holland is alleen de rugstreeppad beschermd.

De rugstreeppad is vooral een soort van terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Braakliggende bouwterreinen, groeven en zand- en kleiafgravingen, (rivier)duinen en uiterwaarden vormen een ideaal leefgebied voor de rugstreeppad. Vaak is er een goed vergraafbare bodem aanwezig en is er bouw materiaal om onder te schuilen. Als deze bodem in het plangebied aanwezig is, dient met rugstreeppad rekening gehouden te worden. Eveneens moet geschikt voortplantingswater (niet te diep, snel opwarmend en zonder vissen) aanwezig zijn.

Waarnemingen van rugstreeppad over de afgelopen 4 jaar, ten opzichte van globale ligging plangebied (rode stip). Bron: Telmee.nl

Reptielen kunnen op basis van verspreidingsgegevens en habitat worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

Het plangebied heeft geen watergangen of gemakkelijk vergraafbaar zand en vormt daarom geen geschikt leefgebied voor rugstreeppad of andere amfibieën.

Conclusie

De soortenstandaard Rugstreeppad, Bufo calamita, Versie 2.0, december 2014 van het Ministerie van Economische Zaken blijkt dat voor het aantonen van rugstreeppadden in het gebied aan alle drie de onderste voorwaarden moet worden voldaan:

- 1 • het plangebied de geschikte combinatie van habitat bevat voor de rugstreeppad én
- 2 • de aanwezigheid van rugstreeppad in de afgelopen drie jaar is aangetoond in de directe omgeving

(binnen circa één kilometer) van het plangebied én

3 • het plangebied voor de rugstreeppad zonder barrières bereikbaar is vanuit die directe omgeving.

Aan voorwaarde 1 wordt niet voldaan omdat de habitat niet geschikt is.

Aan voorwaarde 2 wordt niet voldaan volgens verspreidingsgegevens. De rugstreeppad is in de afgelopen 3 jaar binnen een straal van circa twee kilometer van het plangebied niet waargenomen. (zie afbeelding hierboven).

Aan voorwaarde 3 wordt evenmin voldaan: gezien de te grote afstand tot aanwezigheid van rugstreeppadden en de barrières die moeten worden overgestoken wordt niet aannemelijk geacht dat rugstreeppadden het gebied tijdens de bouw gaan koloniseren.

Maatregelen met betrekking tot rugstreeppad worden op basis van het bovenstaande niet noodzakelijk geacht.

5.6 Overige beschermde soorten

De verschillende soorten libellen, vlinders, insecten en andere ongewervelden die vermeld worden in de Wet Natuurbescherming zijn afhankelijk van een andere habitat dan aanwezig in het plangebied.

Met overige beschermde soorten hoeft geen rekening gehouden te worden.

5.7 Bomen in of nabij het plangebied

Bij de herinrichting van het terrein worden mogelijk groen en/of bomen is verwijderd. Voor wat betreft de bomen rond gebouw de Mariëngaerde en de rest van het bijbehorende terrein kan worden gezegd dat de Wet natuurbescherming onderdeel houtopstanden niet van toepassing is. Het terrein ligt namelijk binnen de door de gemeente vastgestelde bebouwde kom Wet natuurbescherming onderdeel houtopstanden (voorheen Boswet).

Op grond van het bestemmingsplan Kom Warmond (onherroepelijk 17 december 2009) liggen de gronden en de aanwezige bomen in beschermd dorpsgezicht. Voor onder andere het kappen van bomen is, op grond dit bestemmingsplan een aanlegvergunning nodig (artikel 20, lid 7). Verder vallen de gronden op de plattegrond van Waardevolle Bomen Warmond (18 maart 2008) onder gearceerd gebied. Dit betekent dat er een omgevingsvergunning kappen nodig is.

6. Samenvatting conclusie en overzichtstabel

Uit deze biotooptoets is naar voren gekomen dat het niet waarschijnlijk is dat met de plannen vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijk leefgebied van beschermde soorten wordt aangetast. Wel is voor het kappen van bomen een aanlegvergunning en omgevingsvergunning noodzakelijk.

De zorgplicht uit de Wet Natuurbescherming is altijd van toepassing. Hieronder wordt geadviseerd hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven.

- De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11:

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Invulling zorgplicht artikel 1.11

Zodra een niet in de Wet Natuurbescherming beschermd in het wild levende dier wordt aangetroffen tijdens de werkzaamheden kan deze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikte habitat in de nabijheid van het plangebied.

Vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen en dergelijke) moet gefaseerd worden verwijderd, waardoor aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren gelegenheid wordt gegeven te vluchten.

- De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Invulling zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

De werkzaamheden moeten in verband met verstoring van broedvogels buiten het broedseizoen uitgevoerd worden. Wel kan gestart worden voor het broedseizoen en doorgewerkt worden in het broedseizoen wanneer continue verstoring plaatsvindt.

Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecoloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

Tabel: Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten in het plangebied.

Soort(groep)	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Nee	Nee	Nee	Geen verblijfplaatsen aanwezig
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig
Vogels	Ja*	Nee	Nee	Werk buiten het broedseizoen of met een afstand van minimaal 25m tussen nest en werkzaamheden
Amfibieën en reptielen	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig
Overige soorten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig

* zie invulling zorgplicht voor vogels

Wij adviseren om de onderzoeksresultaten voor te leggen aan het bevoegd gezag om na te gaan of zij kunnen instemmen met de onderzoeksresultaten en bovengenoemde conclusies ten behoeve van het verkrijgen van een omgevingsvergunning.

Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet Natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen nieuwbouw de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

- Voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen. Zie literatuurlijst voor vermelding naar brochure vleermuisvriendelijk bouwen.
- Het gebruik van vleermuisvriendelijke verlichting wordt aanbevolen.
- Het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten.
- Door meer isolatie van woningen en veranderde bouwmethoden zijn geschikte verblijfplaatsen voor de gierzwaluw in de afgelopen jaren verdwenen. Er zijn alternatieve nesten nodig om deze vogels te helpen. Bij nieuwbouw is het door het inbouwen van gierzwaluwstenen gemakkelijk om rekening te houden met de gierzwaluw.
- Voor huismussen blijken uit onderzoek zogenaamde mussenvides uitstekend te functioneren als nestplaats. In de nabijheid het plangebied zijn foerageer- en schuilmogelijkheden genoeg, waardoor met de aanleg van mussenvides het plangebied interessant voor huismussen kan worden.

Boven: ingebouwde vleermuisstenen in schoorsteen. Gierzwaluwstenen in gevel. Onder: mussenvides.

Literatuur en bronvermelding

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Limpens e.a. KNNV 1997

Bats of Britain and Europe, C. Dietz en A. Kiefer, Bloomsbury 2016

www.vleermuis.net, voor up-to-date kennis van vleermuizen

Boomholtes nader bekeken Rosse vleermuizen op Huys te Warmont, Universiteit Leiden Instituut Biologie Leiden, Stichting Het Zuid-Hollands Landschap, A-J Haarsma & C. van der Graaf, 12-2005

Handleiding vleermuizen inventariseren in de stad. E. Jansen et al, Zoogdierverseniging 2009

brochure vleermuisvriendelijk bouwen: Landschapsbeheer Flevoland, Zoogdierverseniging en Tauw bv, 2011

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(Redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland

Kennisdocument Rugstreeppad, Bufo calamita, Versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Stichting RAVON: www.ravon.nl

Nederlandse Oecologische Flora. Wilde planten en hun relaties. Weeda e.a. 1985-1994

Verspreidingsatlas planten. 13 mei 2014, <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>.

Van Aardaker tot Zwanenbloem, Flora van de Duin- en Bollenstreek, J. Van Dijk et al, 2018 Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk

Sovon Vogelonderzoek Nederland: www.sovon.nl

Vereniging Vogelbescherming: www.vogelbescherming.nl

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, Ministerie van LNV, 2009

Brochure Gierzwaluwen onder dak, juni 2014, Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk

Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, Zoogdierverseniging 2016, S. Broekhuizen et al.

Nationale Databank Flora en Fauna <https://www.telmee.nl/>

RAPPORT
betreffende een
nader huismus- gierzwaluw- en
vleermuisonderzoek
"Mariëngaerde"
Monseigneur
Aengenentlaan 3
Warmond

Datum : 5 september 2018
Kenmerk : 17060997/huisumus- gierzwaluw- en vleermuisonderzoek /RSL/rap1

Opdrachtgever : Mariënhaven Warmond B.V.
: Voorschoterweg 29D
: 2235 SE Valkenburg ZH

Goedkeuring		Datum	Handtekening
De heer R.F.M. Sluijs, Ecoloog	Opsteller, auteur	02-09-2018	
De heer, D. Wijnands Adviseur	2 ^e lezerschap, controle	04-06-2018	
De heer, D. Wijnands Projectleider	Vrijgave rapportage	04-06-2018	

© IDDS B.V.
Noordwijk

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Inhoud	
1.1 Inleiding	2
1.2 Leeswijzer.....	2
2. Plangebied.....	3
2.1 Mogelijke invliegopeningen in het plangebied.....	4
2.1.1 Gebouwen	4
2.1.2 Bomen	8
3. Werkwijze vleermuisonderzoek	10
3.1 Vaststellen kraamverblijf en/of zomerverblijf	11
3.1.1 Waarnemingen 28 mei	11
3.1.2 Waarnemingen 29 mei	13
3.1.3 Waarnemingen 30 mei	13
3.1.4 Waarnemingen 15 juli.....	14
3.2 Vaststellen paarverblijven	15
3.2.1 Waarnemingen 17 augustus 2018	15
3.2.2 Waarnemingen 30 augustus 2018	15
4. Conclusie	16
4.1 Vleermuizen.....	16
4.2 Huismus en gierzwaluw.....	16

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Het voornemen bestaat het voormalig verzorgingstehuis Mariëngaerde in Warmond om te vormen tot appartementen. In de voorafgaande quickscan ecologie (IDDS 2017) is bepaald dat dit gebouw geen waarde heeft voor vleermuizen, op grond van het ontbreken van geschikte openingen en bouwtechnische aard. Een controleur van de Omgevingsdienst West-Holland gaf aan dat tijdens hun veldbezoek losliggende en ontbrekende pannen waren gezien. Deze zijn na een storm los komen te liggen. Hierdoor is het pand mogelijk van waarde is voor beschermde vleermuizen die kunnen verblijven in dit gebouw en die door de plannen negatief kunnen worden beïnvloedt. Dit nader onderzoek heeft ten doel om het voorkomen, de verspreiding en het eventuele terreingebruik van beschermde vleermuizen in dit gebied inzichtelijk te maken. Openliggende pannen en kieren zouden ook voor huismus en gierzwaluw interessant kunnen zijn als verblijfplaats. In onderhavig rapport wordt verslag gedaan van een veldinventarisatie naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw.

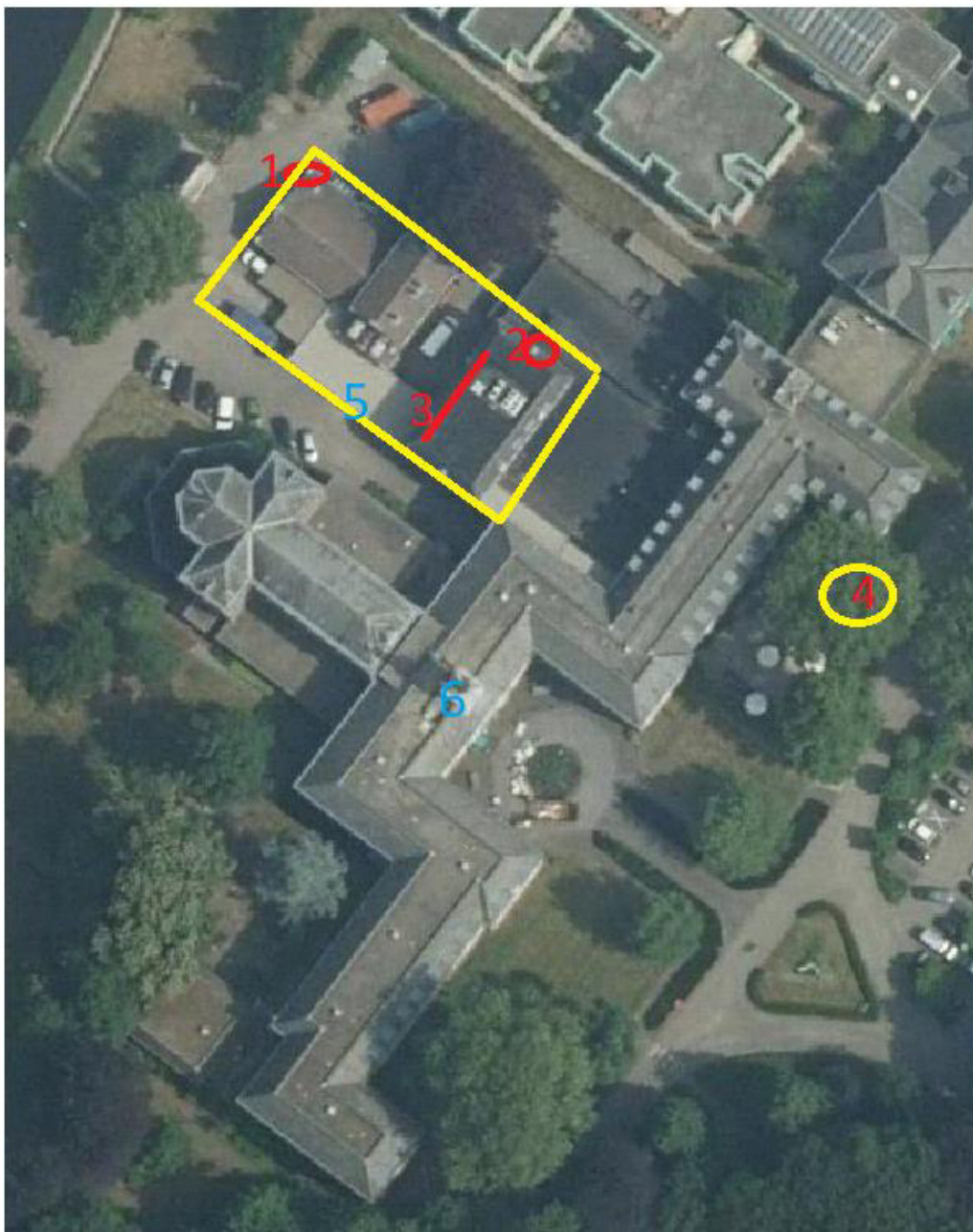
1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden het plangebied en de eventuele invliegopeningen besproken.

In hoofdstuk 3 zijn de onderzoeksmethoden aan de orde. In dit hoofdstuk tevens een beschrijving van de aan- of afwezigheid van vleermuizen. In hoofdstuk 4 volgt de conclusie over de betekenis van het plangebied voor vleermuizen, huismus en gierzwaluw.

2. Plangebied

Het gehele plangebied is beoordeeld op de mate van activiteit en daarmee de functie van het gebied voor vleermuizen. Waarbij, na overleg met Omgevingsdienst West-Holland, bij de laatste 2 bezoeken alleen gelet is op de bijgebouwen aan de achterzijde van het gebouw. Het hoofdgebouw bleek na onderzoek bouwtechnisch niet geschikt voor vleermuizen vanwege het ontbreken van voldoende ruimte tussen de pannen en het dak waarop deze liggen.

- 1 = 2 openingen die zich op minder dan 3m hoogte onder een lamp bevinden
- 2= losse pan, dak constructie hetzelfde als hoofdgebouw dus voor vleermuizen ongeschikt
- 3= richel met losse loodslab. Geen enkele waarneming van vleermuizen hier
- 4= plataan met gaten. Met warmtebeeldcamera en gewone camera aangetoond dat vleermuizen niet in de plataan aanwezig zijn.
- 5= plaats batlogger A op platte dak tussen bijgebouwen aan achterzijde hoofdgebouw
- 6=plaats batlogger A onder klokkentoren hoofdgebouw

2.1 Mogelijke invliegopeningen in het plangebied

2.1.1 Gebouwen

Tijdens de quickscan werd geconstateerd dat het pand ongeschikt is voor vleermuizen. De mogelijke verblijfplaatsen die wel een opening bevatten zitten onder de 3m hoogte en bevinden zich onder een lamp. De pannen waren aangesloten. Een storm die plaatsvond na de quickscan legde een loodslab open en zorgde voor losliggende pannen. Dit was de aanleiding voor de Omgevingsdienst West-Holland om toch een vleermuisonderzoek te starten.

Situatie tijdens quickscan

Situatie na storm (foto ODWH)

Scheur en kapotte pan bij het ketelhuis. Deze bevinden zich op 2,4 en 2,8m hoogte onder een lamp.

Losliggende pan

Na onderzoek van binnenuit blijkt dat de pannen van het dak worden gescheiden door een halve centimeter ruimte. Het dak zelf bestaat uit zachtboard, dat op de plaats van een losliggende pan is gaan schimmelen.

Foto van schimmel waar regenwater door verschoven dakpan op de zolder naar binnen komt.

Vleermuizen kunnen door het schuine dak en de beperkte schuine ruimte van 0,5 centimeter niet hangen tussen pannen en dak. Dit maakt het gehele hoofdgebouw en de bijgebouwen die met dezelfde pannen zijn gelegd ongeschikt voor vleermuizen. Hetzelfde geldt voor gierzwaluw en huismus, die tussen de pannen al helemaal geen ruimte beschikbaar hebben om te nestelen. In de quickscan is het pand van binnen al eens helemaal onderzocht op sporen (insectenresten en poep) van vleermuizen. Deze zijn toen en op 28 mei 2018 niet aangetroffen.

Op 30 mei is voordat begonnen werd met het vleermuisonderzoek de ruimte boven de gewelven van de kerk onderzocht op aanwezige vleermuizen en sporen van vleermuizen. De kerkbovenruimte blijkt door verschillende luiken toegankelijk voor vleermuizen. In de gehele ruimte, die op veel plaatsen tochtvrij en redelijk temperatuur ongevoelig is, zijn geen vleermuizen of sporen van vleermuizen waargenomen. (Verse) vleermuisnest of afgescheurde vleugels van nachtvinders zijn niet gevonden. De "zolder" zou een ideale ruimte voor zomerverblijven moeten zijn: vrij van roofdieren en mensen. Te meer omdat deze plaats al jaren aanwezig is. Dit in tegenstelling tot de door storm ontstane invliegopeningen.

2.1.2 Bomen

De ODWH constateerde enkele mogelijk voor vleermuizen toegankelijke holtes in een plataan aan de voorzijde van het gebouw. Naar aanleiding hiervan zijn alle bomen in het plangebied binnen een straal van 25m van het gebouw nogmaals gecontroleerd. Op de holtes in de plataan na, zijn geen holtes gevonden. De holtes in de plataan werden in de quickscan als niet toegankelijk aangemerkt. Op 25 juni in de ochtend zijn deze holtes geïnspecteerd met camera, verrekijker en warmtebeeldcamera.

De warmtebeeldcamera (Flir Scout TK) gaf aan dat geen warmte in de holtes werd waargenomen.

De onderstaande foto's bevestigen de conclusie van de warmtebeeldcamera.

Foto van de plataan

Holte in plataan met spinrag voor opening. Spinrag is een teken dat geen activiteit van vleermuizen aanwezig is.

Deze holte loopt niet door naar boven en heeft ook spinrag.

Conclusie mogelijke invliegopeningen in gebouwen en bomen

Op voorhand kan wegens bouwtechnische aard (ruimte tussen dak en pannen), het ontbreken van vleermuissporen in de kerk terwijl dit een prima verblijfplaats zou zijn, en de plaats van de scheur en kapotte pan bij het ketelhuis (verlicht en niet op prefererende hoogte) met grote zekerheid worden uitgesloten dat vleermuizen in de gebouwen verblijven. Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kan dit, als in acht wordt genomen dat het merendeel van de door de ODWH geconstateerde openingen, pas recent zijn ontstaan en vleermuizen verblijven meestal jarenlang reeds gebruiken.

Omdat de ODWH dit niet voldoende zekerheid vond is een vleermuisonderzoek gestart. Hierna volgen de bevinden van dit onderzoek. Voorafgaand aan deze bezoeken is gelet op gierzwaluw. Huismussen zijn tijdens meerdere bezoeken voor de quickscan in juni 2017, de quickscan, de 2 bezoeken van de ODWH en 28 mei niet aangetroffen in het plangebied.

3. Werkwijze vleermuisonderzoek

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (BIJ12 kennisdocumenten) en het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2017).

Dit vleermuisonderzoek vond plaats met behulp van een batdetector (type Elekon Batlogger M) met opnameapparatuur waarmee het mogelijk is de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond en de vroege ochtend, wanneer vleermuizen het meest actief zijn, kunnen daarmee verblijfplaatsen, vliegroutes en (essentieel) foerageergebieden binnen een plangebied of een landschap vastgesteld worden.

Ten behoeve van het onderzoek zijn tevens twee batloggers in gebruik genomen (type Elekon Batlogger A). Deze dataloggers zijn overdag in het veld geplaatst en nemen gedurende langere tijd alle echolocatiegeluiden die voorbij vliegende vleermuizen uitzenden op. Op de computer worden vervolgens deze opnames geanalyseerd. De eerste is geplaatst op het dak van het hoofdgebouw, onder de klokkentoren. De tweede op het platte dak tussen de bijgebouwen aan de achterkant van het hoofdgebouw.

Vleermuizen vormen een nachttactieve soortgroep. Daarom hebben vier nachtelijke veldbezoeken plaatsgevonden. Op 28 mei is tevens een extra oriëntatiebezoek gebracht, waarbij naar uitvliegende dieren is gekeken en de batloggers A zijn geplaatst. Twee bezoeken zijn uitgevoerd tijdens de kraamperiode en twee bezoeken tijdens de paarperiode. Alle bezoeken vallen in de onderzoeksperiode voor zomerverblijven, paarverblijven, foerageergebieden en vliegroutes.

Overzicht uitgevoerde veldbezoeken

DATUM	TIJD	SOORTGROEP	WEERSOMSTANDIGHEDEN
28-05-2018	batlogger M 21:47-23:08 uur (zon onder 21:47) batlogger A kloktoren 22:04-05:28 batlogger A dak 22:08-05:26 (zon op 05:31)	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijven)	Droog, wind stil, 24°
29-05-2018	(zon onder 21:49) batlogger A kloktoren 22:26-01:00 batlogger A dak 22:30-05:08 (zon op 05:30)	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijven)	Af en toe een bui, droog, wind 3 Bft ca. 19°
30-05-2018	21:51-23:55 uur (zon onder 21:51)	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijven)	Droog, wind 0 Bft ca. 19°
15-07-2018	03:39-05:22 uur (zon op 05:39)	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijven)	Droog, wind 0 Bft, ca. 15°
17-08-2018	23:04-01:04 (middernachtbezoek) zon onder 21:03	Vleermuizen (paarverblijven)	Droog, wind 0 Bft, ca. 18°
30-08-2018	21:55-23:55 zon onder 20:34	Vleermuizen (paarverblijven)	Droog, wind 0 Bft, ca. 14°

Ter plaatse zijn vleermuizen waargenomen en is via het geluid van de batlogger M vastgesteld welke soorten dit zijn. Met deze batlogger en de twee extra batloggers A zijn alle vleermuisgeluiden opgenomen. Hieronder volgt een uiteenzetting van de resultaten na het uitlezen en interpreteren van de gegevens via software (BatExplorer).

3.1 Vaststellen kraamverblijf en/of zomerverblijf

3.1.1 Waarnemingen 28 mei

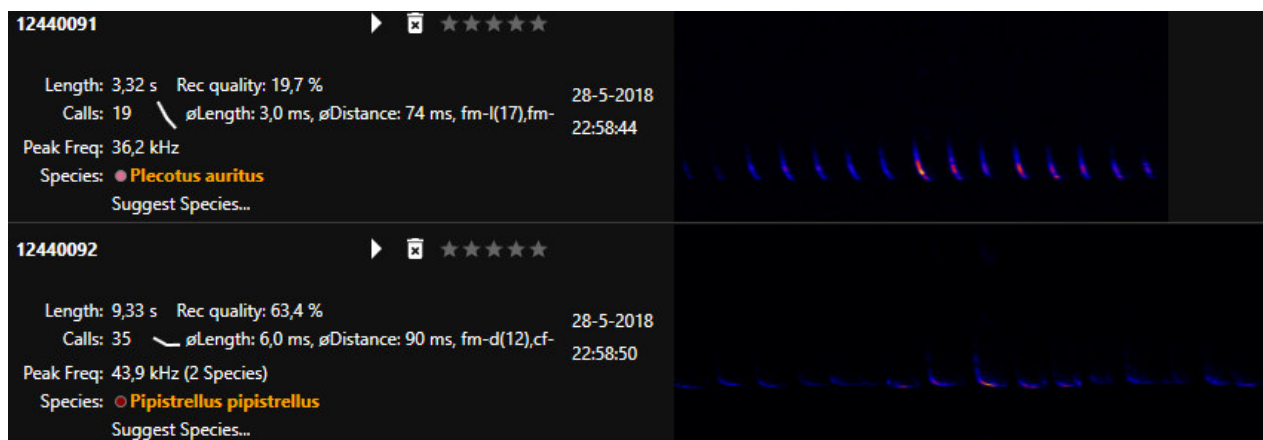
Waarnemingen batlogger A op platte dak tussen bijgebouwen aan achterzijde hoofdgebouw 28-05-2018

Doel van dit avondbezoek is het aantonen van een kraam- of zomerverblijf. Grote groepen vrouwtjes en jongen gebruiken meerdere van deze kraamverblijven in de buurt als een netwerk. Al na twee dagen na geboorte kunnen de vrouwtjes met jongen het verblijf verwisselen voor een ander verblijf in de buurt.

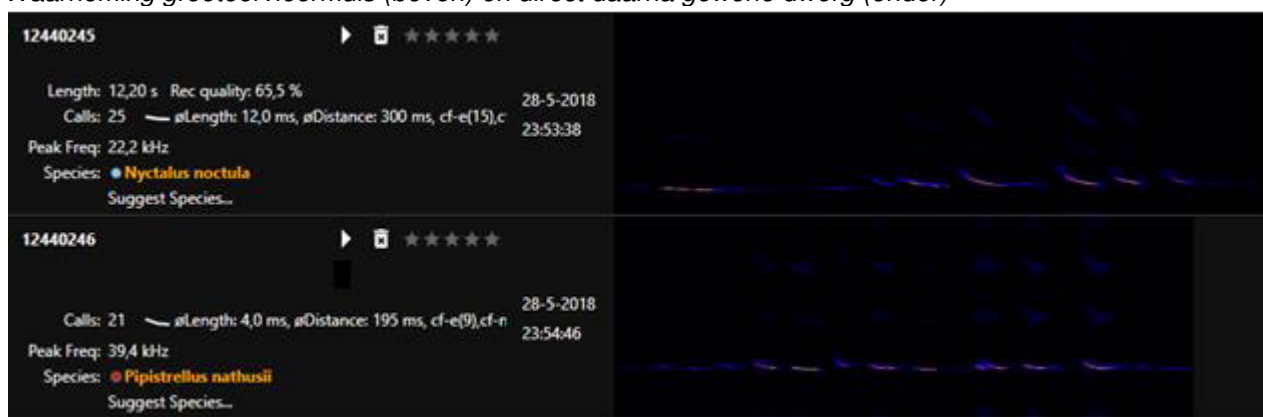
Van 22:12 tot 22:17 was een rosse vleermuis actief. De rosse vleermuis was daarna niet meer waargenomen tot 22:36. Verder werd deze boombewonende soort, waarvan de dichtstbijzijnde kolonie bij Huys te Warmond is het meest gedetecteerd, 262 opnames. Rosse vleermuis was ook de laatste vleermuis die die nacht actief was: 05:08 was de laatste waarneming.

22:21 foerageerde de eerste gewone dwerg. Gewone dwerg is de hele nacht in het plangebied aanwezig geweest. Met 252 opnames is deze soort, op de rosse vleermuis na het meest waargenomen.

Ook grootovrleermuis is waargenomen. De eerste was kort aanwezig om 22:38, waarna deze om 22:58 weer werd aangetroffen. De gehele nacht is deze grootoor met tussenpozen van 10 minuten tot een uur actief geweest. Laatste waarneming was om 04:50. Een enkele keer waren 2 tot 3 grootoren tegelijk aanwezig. In totaal zijn 161 opnames van grootoor gemaakt. Hiertussen zitten wel enkele opnames van laatvlieger.

Waarneming grootoorvleermuis (boven) en direct daarna gewone dwerg (onder)

Waarneming rosse vleermuis (boven) en aansluitend ruige dwergvleermuis (onder)

Ruige dwergvleermuis was regelmatig aanwezig, maar minder dan andere soorten (45 opnames).

Conclusie

Vleermuizen die in een gebouw wonen, verlaten in de avondschemering hun verblijf. Meestal vliegen de dieren via één of meerdere plekken naar buiten (bijvoorbeeld een kier tussen dakrand en spouwmuur). In de zomer leven vrouwelijke vleermuizen in kraamverblijven en mannen in aparte mannenverblijven. Vaak verhuizen de vleermuizen regelmatig. Het uitvliegen begint rond zonsondergang en duurt ongeveer een half uur, afhankelijk van het totale aantal.

De zon ging onder om 21:47. De eerste gewone dwerg vloog en foerageerde om 22:21. Gezien het aantal waarnemingen van gewone dwerg na 22:21 is het uit te sluiten dat het om een kolonie uitvliegende dieren gaat.

Ook grootoorvleermuis is een gebouwbewonende soort. De batlogger heeft om 22:38 de eerste grootoor opgenomen. Gezien het aantal waarnemingen van grootoor na 22:38 (tot 22:58 geen activiteit) is het uit te sluiten dat het om een kolonie uitvliegende dieren gaat.

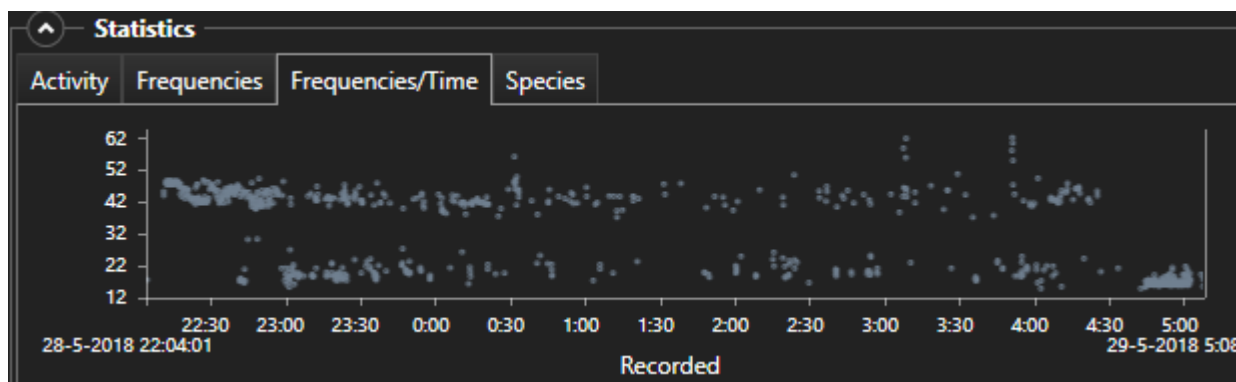
De eerste laatvlieger, eveneens een gebouwbewonende soort, vloog pas om 02:33.

Ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis hebben geen kolonies in gebouwen.

Na het analyseren van alle waarnemingen kan geconcludeerd worden dat geen verblijven aanwezig zijn.

Waarnemingen batlogger onder klokkentoren hoofdgebouw 28 mei 2018

Tussen 22:12 en 22:56 veel activiteit van één en soms 2 à 3 foeragerende gewone dwergvleermuizen. Rosse vleermuis was, evenals gewone dwergvleermuis, ook de hele nacht waargenomen. In tegenstelling tot de waarnemingen van de batlogger op het platte dak, was er slechts 1 waarneming om 22:44 van grootoorvleermuis.

Aantal waarnemingen opgedeeld in frequenties en tijd

Aan de linkerzijde staat de frequentie. Alle boven de 40kHz is, met uitzonder van een enkele ruige dwergvleermuis, activiteit van gewone dwerg. Alles onder de 30 is activiteit van rosse vleermuis. Uit bovenstaande statistieken valt op te maken dat met name tot een uur na zonsondergang activiteit was van gewone dwergvleermuis. Verder de hele nacht door, maar in het holst van de nacht betrekkelijk weinig activiteit. Net voor en tijdens het ochtendgloren weer meer activiteit. Met name rosse vleermuis was tot net voor het licht actief.

Waarnemingen batlogger M 28 mei 2018

Om 21:47 is tot een uur later het gebied onderzocht op uitvliegende dieren bij losliggende pannen. Nadat werd vastgesteld dat geen dieren van achter de losliggende pannen kwamen, is de rest van de avond gebruikt om het gebouw van binnen nogmaals te inspecteren.

3.1.2 Waarnemingen 29 mei

Twee batloggers A hebben de gehele nacht van 28 op 29 mei en 29 op 30 mei continu alle geluiden van vleermuizen opgenomen tussen 22:00 en 05:30. De twee batloggers zijn op strategische plekken, namelijk bij locaties waar uitvliegende dieren uit de gewelven boven de kerk zouden kunnen uitvliegen, neergezet.

Uitvliegende vleermuizen zijn niet geconstateerd.

3.1.3 Waarnemingen 30 mei

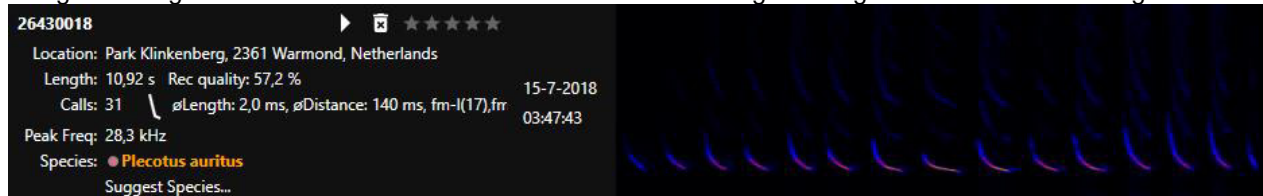
Vrijwel dezelfde waarnemingen als 28 en 29 mei. Dat wil zeggen: gewone dwerg, af en toe een laatvlieger en rosse vleermuizen. Om 23:50 werd een gewone grootoorvleermuis waargenomen.

Uitvliegende vleermuizen zijn niet geconstateerd. Zwermende of terug naar een kolonie kerende vleermuizen zijn evenmin geconstateerd.

3.1.4 Waarnemingen 15 juli

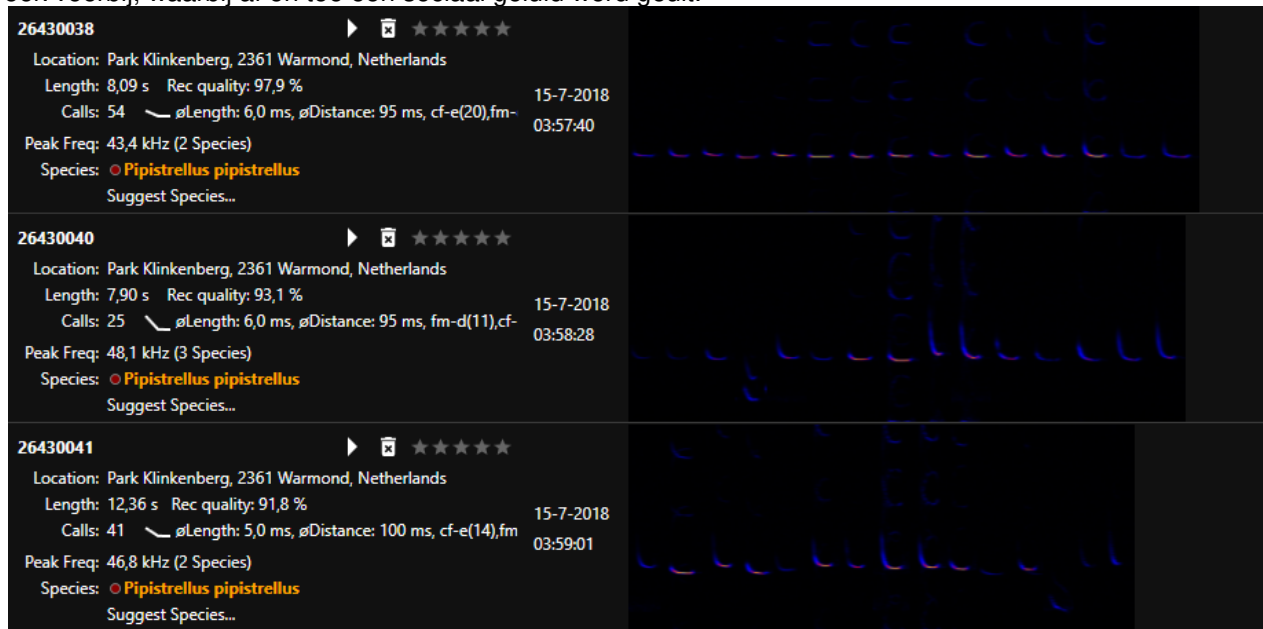
Dit bezoek vond plaats in de ochtend. Doel van dit bezoek is het nagaan of vleermuizen invliegen in openingen waar ze een kolonie hebben.

In tegenstelling tot eerdere bezoeken werd slechts eenmaal de gewone grootoorvleermuis waargenomen.

Waarneming gewone grootoorvleermuis

Ook rosse vleermuis was met 4 waarnemingen over de hele ochtend, waarvan de laatste om 04:58, weinig actief. Sowieso was minder activiteit aanwezig dan de avond bezoeken. Gewone dwergjes vlogen soms ook voorbij, waarbij af en toe een sociaal geluid werd geuit.

Waarnemingen van gewone dwergvleermuis: aanvliegend, foeragerend en wegvliegend

De piek van het aantal waarnemingen lag tussen 04:22 en 04:40, waarbij door 1 of 2 gewone dwergjes werd gefoerageerd.

Ook tijdens dit bezoek zijn geen indicaties gevonden van verblijven in het plangebied.

3.2 Vaststellen paarverblijven

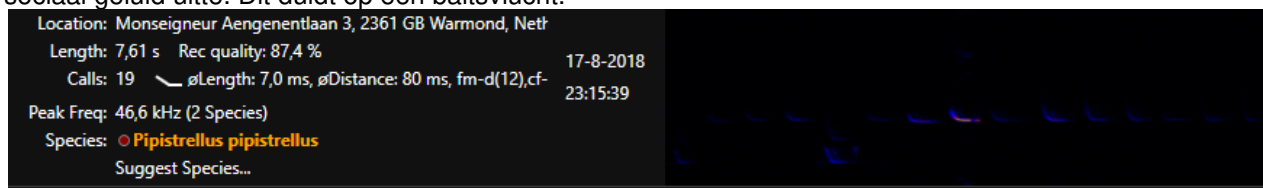
In augustus breekt voor vleermuizen de paartijd aan. Bij een aantal soorten, zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis, vertonen de mannetjes dan baltsgedrag. Door vanuit zijn verblijfplaats, of vliegend rond zijn verblijfplaats, een lokroep te laten horen, probeert een mannetje dan vrouwtjes te lokken. Rivalen worden zo ook op afstand gehouden. In verblijfplaatsen van deze soorten is dan een mannetje met een 'harem' vrouwtjes te vinden.

3.2.1 Waarnemingen 17 augustus 2018

Dit middernachtbezoek had als doel paarverblijven op de sporen. Sociale geluiden die herhaaldelijk op dezelfde plaats klinken duiden op een paarverblijf.

Ook is tijdens een middernachtbezoek de kans het grootst om zwermende dieren aan te treffen. Zwermgedrag is herkenbaar doordat de dieren schijnbaar lukraak rondvliegen, zowel in als rond gebouwen. Dit zwermen heeft twee functies. Enerzijds gaan de oudere dieren hun winterverblijf inspecteren en verkennen de jongere dieren de locatie. Anderzijds is er een drukke uitwisseling van sociaal contact. Dit is het enige moment van het hele jaar dat mannetjes en vrouwtjes aandacht voor elkaar hebben. De mannetjes baltsen en proberen vrouwtjes te lokken.

Het eerste sociale geluid is waargenomen op 23:15. Het betrof een gewone dwerg die tijdens de vlucht een sociaal geluid uitte. Dit duidt op een baltsvlucht.

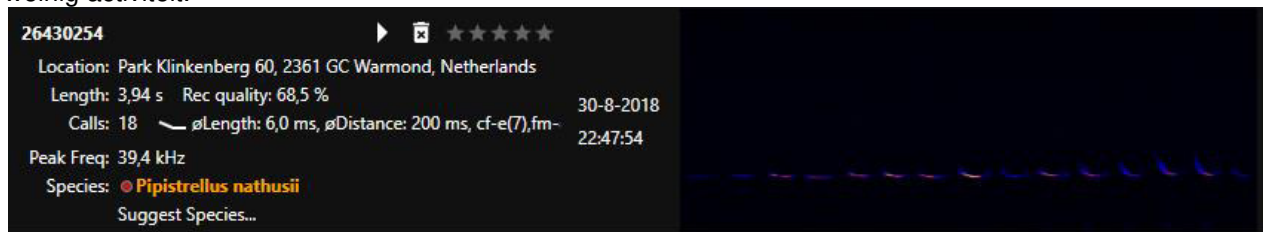
Gewone dwergvleermuis met sociaal geluid (haakjes onder de lijn van 45kHz)

Gedurende de avond zijn enkele malen van deze baltsvluchten van gewone dwerg opgenomen. Er zijn geen sociale geluiden van andere vleermuissoorten gehoord. Wel waren kort laatvlieger (5 minuten) en gewone grootoor aanwezig (3x in een uur). Ook ruige dwergvleermuis was actief.

3.2.2 Waarnemingen 30 augustus 2018

Baltsvluchten van zowel gewone als ruige dwergvleermuis werden met tussenpozen van enkele minuten verspreid over de hele avond waargenomen. Nergens in het plangebied zijn vleermuizen de hele avond op een plaatst met paargeluiden actief geweest. Zonder een vaste plaats als paarverblijf blijft het bij baltsen. De baltsplaats is niet locatie specifiek omdat baltsende dieren rondvliegen en ondertussen sociale geluiden uitzenden.

Laatvlieger en grootoor waren wederom maar kort aanwezig. Ook van ruige dwergvleermuis was maar weinig activiteit.

Ruige dwergvleermuis

4. Conclusie

4.1 Vleermuizen

De gebouwbewonende soort gewone dwergvleermuis is de meest waargenomen soort. Ruige dwergvleermuis werd tijdens elke bezoek meerdere keren waargenomen. De ruige dwergvleermuis is over het algemeen een boombewonende soort, die zijn paarverblijven in gebouwen kan hebben. Rosse vleermuis is met name tijdens de eerste 2 bezoeken veel waargenomen. Dit is een soort die als eerste vliegt en als laatste pas vertrekt. De twee laatste bezoeken, waarbij naar paarverblijven werd gezocht, is deze soort bijna niet en geheel niet waargenomen.

Laatvlieger en gewone grootoorvleermuis zijn eveneens waargenomen in het plangebied.

Op grond van bouwtechnische aspecten en het vleermuisonderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuisverblijven in het plangebied aanwezig zijn. Ditzelfde geldt voor huismus en gierzwaluw. Huismus is in het geheel niet waargenomen tijdens alle bezoeken. Gierzwaluw voor zonsondergang slechts enkele keren, ver weg en niet gierend. Kolonies of invliegende dieren zijn niet waargenomen.

Uit de resultaten van het onderzoek komt naar voren dat in het gebied de gewone en ruige dwergvleermuizen foerageren en dat beide dwergvleermuizen baltsplaatsen hebben. De baltsplaats is niet locatie specifiek omdat baltsende dieren rondvliegen en ondertussen sociale geluiden uitzenden. Gedurende en na realisatie van de plannen kunnen deze soorten er blijven vliegen en foerageren en baltsen.

Het plangebied heeft een functie als foerageergebied. Op korte afstand is voldoende alternatieve gelegenheid voor de in het plangebied foeragerende vleermuizen. Vanwege het ontbreken van een kraam- en of zomerverblijven en paarverblijven in het plangebied en de alternatieve gelegenheid tot foerageren in de omgeving vormt het plangebied geen essentieel foerageergebied. Bij eventuele bomenkap verdient het de aanbeveling om grote inheemse bomen te herplanten.

Het plangebied heeft geen functie als lijnelement. De bomen direct grenzend aan het plangebied vormen eveneens geen lijnelement.

In het plangebied bevinden zich geen voor vleermuizen geschikte potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat het gebied geen deel uit maakt van een lijnelement en niet wordt gebruikt als vaste vliegroute van vleermuizen. Als foerageergebied heeft het plangebied geen essentiële functie. Op basis van het bovenstaande is het uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten hebben op vaste rust- en/of verblijfplaatsen, vaste vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen.

4.2 Huismus en gierzwaluw

Op grond van de aard van de bouw van het pand, zie boven bij vleermuizen, is het voor gierzwaluwen of huismussen niet mogelijk zich te nestelen tussen dakpannen en dak.

Tijdens de quickscan zijn geen huismussen waargenomen. Vorig jaar juni is het gebied door de ecooloog meermalen bezocht, ook toen zijn geen huismussen waargenomen. Op 25 juni in de ochtend zijn eveneens geen huismussen waargenomen.

Gierzwaluwen zijn op 28 mei in kleine aantallen overvliegend waargenomen. 30 mei is gepost op het dak van het gebouw. Ook toen zijn slechts enkele exemplaren overvliegend waargenomen.

Het is uitgesloten dat gierzwaluwen en huismussen in het pand broeden.

RAPPORT

Quickscan Wet Natuurbescherming

Groot Seminarie – Monseigneur Aengenentlaan 1 – Warmond

Kenmerk : R&O18101732/RSL/rap1

Datum : 07-10-2019

Opdrachtgever : Marienhaven Warmond B.V.
Voorschoterweg 29
2235 SE Valkenburg

Goedkeuring		Datum	Handtekening
De heer R.F.M. Sluijs, Ecoloog	Opsteller, auteur	02-10-2019	

© IDDS B.V.

Noordwijk

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doel van het onderzoek	3
1.3 Leeswijzer.....	3
2. Opzet en uitvoering van het onderzoek.....	4
2.1 Bureaustudie	4
2.2 Veldonderzoek.....	4
2.3 Effectenbeoordeling	4
3. Beschrijving van het plangebied.....	5
3.1 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving	5
3.2 Algemene beschrijving van het plangebied.....	7
4. Wettelijk kader	8
4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten	8
4.2 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland	9
5. Resultaten en effectenbeoordeling.....	9
5.1 Vleermuizen.....	9
5.2 Grondgebonden zoogdieren.....	11
5.3 Vaatplanten	12
5.4 Vogels.....	12
5.5 Amfibieën en reptielen.....	13
5.6 Overige beschermde soorten	13
6. Samenvatting conclusie en overzichtstabel	14
6.1 De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11	14
6.2 De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1	14
6.3 Tabel: Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten in het plangebied	15
Aanbevelingen	15
Checklist groen bouwen	17
Bijlage: Literatuur en bronvermelding.....	18
Detailfoto's plangebied	19

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Marienhaven Warmond B.V. is een flora - en faunaonderzoek uitgevoerd op de locatie Monseigneur Aengenentlaan 1 te Warmond. Aanleiding tot het uitvoeren van dit flora- en faunaonderzoek zijn de voorgenomen plannen van sloop van een gedeelte van het opstal in het plangebied en nieuwbouw op locatie.

1.2 Doel van het onderzoek

Deze quickscan flora en fauna heeft ten doel de voorgenomen plannen te toetsen aan de huidige natuurwetgeving zodat duidelijk wordt welke maatregelen moeten worden getroffen om overtreding van deze wet te voorkomen. Het plangebied is onderzocht en beoordeeld op de aanwezigheid van en betekenis voor door de Wet natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten.

Indien overtreding niet kan worden vermeden, is in het onderhavige rapport aangegeven voor welke soorten en met welke onderbouwing ontheffing dient te worden aangevraagd. Indien aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, kan op basis van de quickscan een gedegen planning daarvan worden gemaakt.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de opzet van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op het plangebied. In hoofdstuk 4 is de reikwijdte en de doelstelling uit de Wet natuurbescherming beschreven. In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken uit de resultaten van het bureauonderzoek en het veldbezoek, waarna in hoofdstuk 6 de conclusies zijn samengevat. Tot slot worden in bijlagen aanbevelingen en een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd.

Aanzicht plangebied

2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

Het onderhavige flora- en faunaonderzoek bestaat uit twee onderdelen, te weten: een bronnen- en literatuuronderzoek (bureaustudie) en een biotooptoets (veldbezoek). De biotooptoets is door een ecooloog uitgevoerd op 11 februari 2019 in de middag. Vrijwel windstil, zonnig en circa 8°C.

2.1 Bureaustudie

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een bureaustudie, waarbij kaarten zijn geraadpleegd (kenmerken van het landschap waarin het plangebied zich bevindt) en de reeds bekende verspreidingsgegevens van voorkomende beschermde soorten in de regio zijn geraadpleegd. In het bronnen- en literatuuronderzoek zijn het plangebied en het omliggende gebied in een straal van ongeveer 1,5 kilometer onderzocht.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. Een overzicht van de gebruikte literatuur is opgenomen in de literatuurlijst, die is opgenomen in de bijlage van deze briefrapportage.

2.2 Veldonderzoek

Naast een bureaustudie is een biotooptoets uitgevoerd. Dit betreft een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld. Op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtaktief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied.

2.3 Effectenbeoordeling

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, is beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn.

Bij deze toetsing is alleen gekeken naar de beschermde soorten uit de Wet Natuurbescherming. Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Algemene soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals weergegeven in artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Wel geldt de zorgplicht ex artikel 1.11.

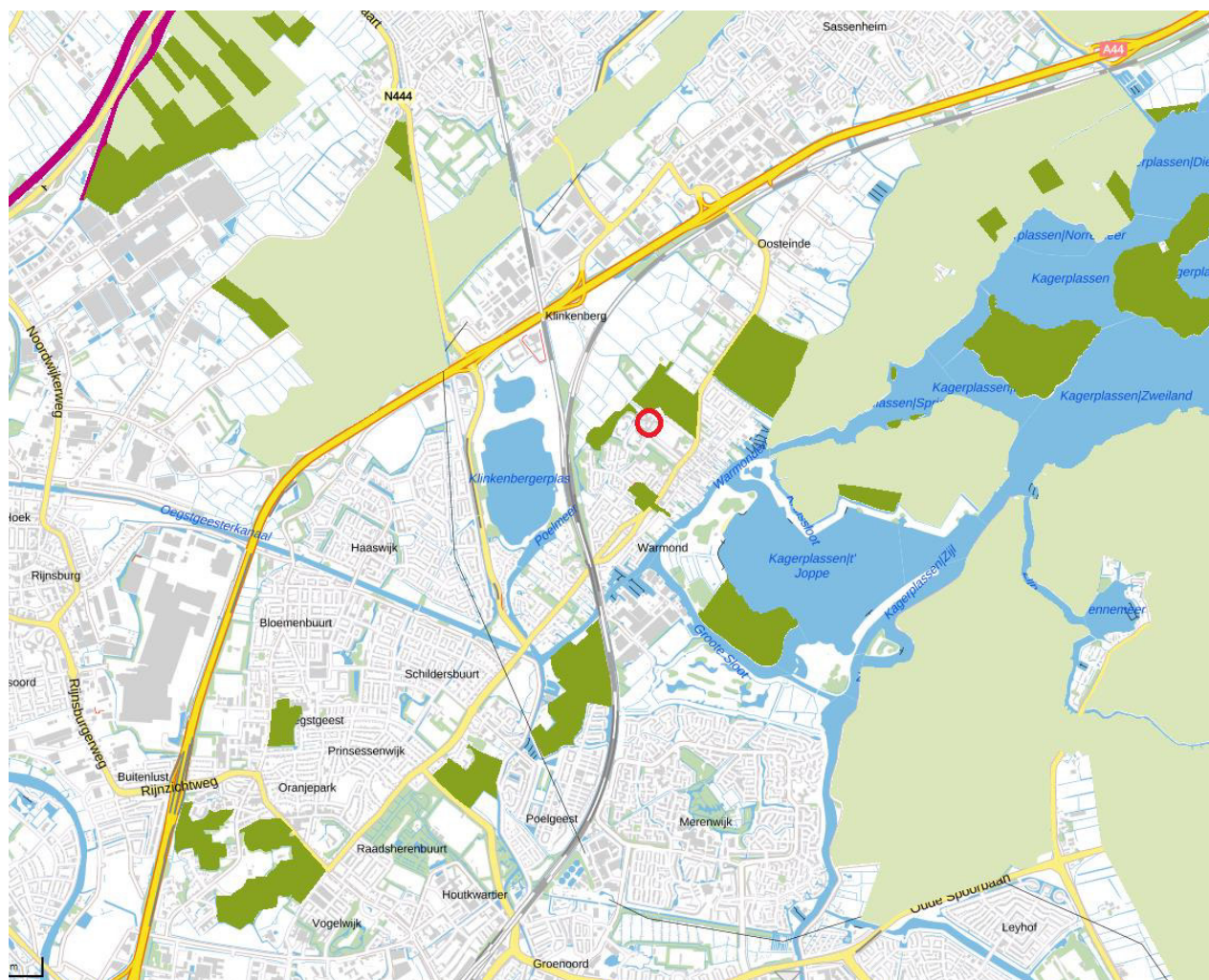
3. Beschrijving van het plangebied

3.1 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving

Het plangebied is gesitueerd in een groene en rustige omgeving op de grens van Warmond. Nabij het plangebied liggen bossen en graslanden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Op de onderstaande kaart is te zien dat het plangebied geen deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland. Het gebied maakt eveneens geen onderdeel uit van een ander beschermd gebied, zoals Natura 2000, belangrijk weidevogelgebied of strategische reservering natuur.

Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied is op 6 km Coepelduynen, 6,4km Meijndel /Berkheide. Binnen 10km liggen eveneens 9,6 km De Wilck, 7,4 km Kennemerland-Zuid.

Ligging plangebied (rode cirkel midden) in een straal van ca 10 km ten opzichte van Natura-2000 gebieden (groen gearceerd) ecologische hoofdstructuur EHS/NNN (donkergroen en roze) en belangrijk weidevogelgebied PV (licht groen). Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

Close-up ligging plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van NNN (groen). Het geel omkaderde gebied is eerder onderzocht (IDDS 01-09-2017, kenmerk 17060997).

3.2 Algemene beschrijving van het plangebied

In het plangebied staat een aaneengeschakeld opstal. De panden die met elkaar verbonden zijn bestaan uit een kerk, oudbouw en achter de oudbouw aanbouw uit 1996. Oud- en nieuwbouw zijn drie woonlagen hoog. De oudbouw heeft een schuin dak met pannen en muren zonder spouw. De aanbouw heeft een plat dak, muren met open stootvoegen en zowel steen als kunststofplaten tegen de muren. Het plangebied ligt in een groene omgeving.

Foto-impressie plangebied

4. Wettelijk kader

4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV, V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 - 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 - 3.11). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4.2 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

Artikel 8.1 vrijstelling ten behoeve van bestendig beheer of onderhoud en de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

1. De verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van:

- a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- (b,c,d niet van toepassing, zie wettekst)

2. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, gelden ten aanzien van de in bijlage 6 genoemde andere beschermde soorten: Aardmuis, Bastaardkikker, Bosmuis, Bruine kikker, Bunzing, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Gewone pad, Haas, Hermelijn, Huisspitsmuis, Kleine watersalamander, Konijn, Meerkikker, Ree, Rosse woelmuis, Veldmuis, Vos, Wezel en Woelrat. Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden, wel geldt de zorgplicht.

5. Resultaten en effectenbeoordeling

5.1 Vleermuizen

Resultaten bureauonderzoek

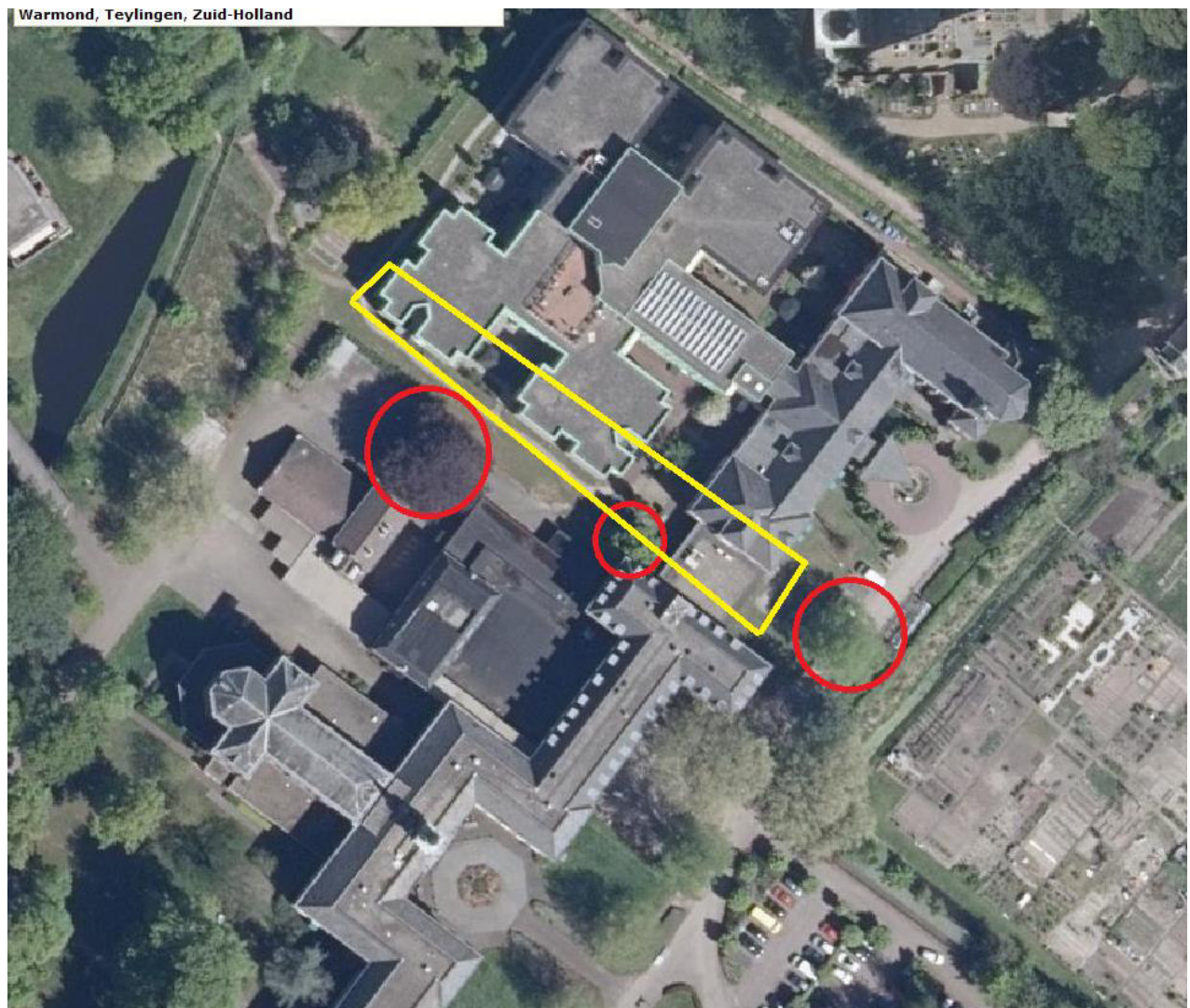
De Nationale Databank Flora en Fauna maakt melding van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis in het 5x5 kilometerhok.

Het plangebied heeft meerdere aaneengesloten opstallen waarin vleermuizen kunnen verblijven indien geschikte invliegopeningen aanwezig zijn. De meest voorkomende gebouwbewonende vleermuissoort is de gewone dwergvleermuis. Andere gebouwbewonende soorten die voorkomen in Warmond zijn de ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, watervleermuis en meervleermuis.

Rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis zijn boombewonende soorten die volgens verspreidingsgegevens voor kunnen komen. Zomerverblijven bevinden zich vaak in (oude) bomen met holten. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger kunnen holten gebruiken als paarverblijf. De bomen in het plangebied en de bomen die vallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden moeten worden onderzocht op holtes die voor vleermuizen geschikt zijn om in te verblijven, zoals ingerotte boomdelen, ingescheurde takken en loshangend schors.

De rosse vleermuis heeft als habitat met name oude bossen, zoals op landgoederen beplant met oude eiken en beuken. De waarnemingen van deze soort zullen van het landgoed Huys te Warmond komen, waar zich een kolonie bevindt. Onderzoek uit 2005 geeft aan dat de populatie zich vermoedelijk ook over andere parken en landgoederen heeft verspreid. Holtes in oude bomen nabij het plangebied dienen daarom ook op deze soort te worden onderzocht.

In 2018 heeft een vleermuisonderzoek plaatsgevonden naast het plangebied aan de Monseigneur Aengenentlaan 3 (IDDS 25-06-2018 kenmerk 17060997). Dit gebouw is verbonden met het plangebied. Tijdens dit vleermuisonderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Een gedeelte van het huidige plangebied viel binnen de zichtlijnen van het vorige onderzoek (zie volgende afbeelding).

Bomen (rode cirkels) en gedeelte gebouw (gele kader) wat in 2018 is onderzocht op vleermuizen.

In de bomen en dit gedeelte van het huidige plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

Resultaten veldbezoek

De gehele nieuwbouw bevat open stootvoegen op voor vleermuizen geschikte hoogte. Ondanks dat in de open stootvoegen die in 2018 zijn onderzocht geen vleermuisverblijven zijn gevonden, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen gebruik maken van andere open stootvoegen. Te meer omdat de eerder onderzochte open stootvoegen liggen op het zuid/westen en vleermuizen de voorkeur geven aan het noord/oosten. Direct noordoostelijk van het plangebied ligt een ruïne en parkachtig land. Deze omgeving kan aantrekkelijk zijn als verblijfplaats en foerageergebied, waardoor de open stootvoegen in noordoosten van het plangebied een onderdeel kunnen zijn van een netwerk van verblijfplaatsen.

De oudbouw heeft geen open stootvoegen, een goed aansluitend pannen dak en beschikt niet over andere mogelijke invliegopeningen. De kerk wordt mogelijk van binnen verbouwd. In de kerk zijn in de muren of het dak geen mogelijke invliegopeningen gevonden. De toren van kerk is geheel afgesloten met gaas.

De bomen in het plangebied zijn onderzocht op holtes die voor vleermuizen geschikt kunnen zijn. Deze zijn niet gevonden. In de bomen die vallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn eveneens geen invliegopeningen gevonden.

Het plangebied maakt vanwege het ontbreken van een lijnvormig element geen onderdeel uit van een vliegroute. Als foerageergebied heeft het plangebied vanwege de beperkte aanwezigheid van groen geen essentiële functie.

Conclusie vleermuizen

In het plangebied zijn, in de vorm van open stootvoegen op de juiste hoogte en juiste ligging, mogelijk voor vleermuizen geschikte invliegopeningen aanwezig. De functie als verblijfplaats voor vleermuizen moet nader worden onderzocht. Het nader onderzoek naar vleermuizen is afgerond (IDDS 02-10-2019 kenmerk 1732/RSL/rap3). Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat zich in het plangebied en binnen de versturende invloedssfeer daarvan, geen vleermuisverblijven bevinden.

Het gebied maakt geen deel uit van een lijnelement en wordt daardoor niet gebruikt als vaste vliegroute van vleermuizen. Als foerageergebied heeft het plangebied geen functie. Op basis van het bovenstaande is het uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten hebben op vaste vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van verspreidingsgegevens kan bunzing (*mustela putorius*) voorkomen in het plangebied. Van wezel (*mustela nivalis*) en hermelijn (*mustela erminea*) zijn de afgelopen 3 jaar geen waarnemingen gemeld binnen een straal van 10km van het plangebied. De bunzing, hermelijn en wezel zijn niet gebonden aan een bepaald landschapstype maar hebben een voorkeur voor een kleinschalig (cultuur-) landschap. Een vereiste is wel dat er voldoende dekking aanwezig is, bijvoorbeeld in de vorm van bosschages, houtstapels of heggen. De soort komt ook wel voor in een groene bebouwde omgeving. Als verblijfplaats gebruiken ze onder meer houtstapels, oude hollen van muizen, ratten en konijnen. Omdat voornamelijk hermelijn en wezel ook in hollen van muizen en ratten kunnen leven en kleine, gemakkelijk te missen sporen achterlaten is niet volledig uit te sluiten dat deze soorten in het plangebied aanwezig zijn.

Steenmarter (*martes foina*) komt volgens verspreidingsgegevens niet voor, maar is wel bezig met een opmars naar het westen van Nederland. De steenmarter is een nachtdier dat van zonsondergang tot zonsopgang actief is. In de zomermaanden is hij soms ook 's ochtends vroeg op pad. Per nacht kan een steenmarter wel 10-15 km afleggen, maar meestal legt een mannetje 5 km af en een vrouwtje 3 km. Bij koud of stormachtig weer verlaat hij soms dagenlang zijn rustplek niet, terwijl regen geen belemmering voor hem vormt. De steenmarter beweegt zich galopperend voort, kan goed klimmen en hij kan sprongen maken van anderhalve meter. Hoewel hij kan zwemmen, probeert hij dat te vermijden. De steenmarter eet zowel plantaardig als dierlijk voedsel. Hij heeft een veelzijdig menu. Hij eet o.a. muizen, ratten, egels, jonge konijnen, vogels, eieren, kevers, rupsen, kikkers en regenwormen. Ook eet hij, vooral tussen juli en december, veel vruchten en bessen, zoals bramen, bessen van vogelkers en zwarte nachtschade, appels, peren en kersen. In de winter eet hij ook wel spitsmuizen.

Tijdens het veldbezoek moet worden nagegaan of het biotoop voor deze beschermde zoogdieren geschikt is.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen zoogdieren of sporen van beschermde zoogdieren waargenomen. Openingen in de gebouwen, waar steenmarter naar binnen kan, zijn niet aanwezig. In het plangebied zijn geen foerageer- en schuilmogelijkheden. Het plangebied is vrijwel volledig bebouwd, verhard en gecultiveerd.

Conclusie grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten zoogdieren aangetroffen. Deze worden gezien het biotoop ook niet verwacht in de toekomst. Voor eventueel aanwezige algemene zoogdieren geldt de zorgplicht (zie §6.1).

5.3 Vaatplanten

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van de meest recente verspreidingsgegevens kan de aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

Beschermde vaatplanten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Geconstateerd is dat het biotoop, geheel verhard en gecultiveerd terrein, hiervoor niet geschikt is.

Conclusie vaatplanten

Geconcludeerd kan worden dat de aanwezige vaatplanten geen beschermde status hebben en ontwikkelingen niet in de weg staan.

5.4 Vogels

Resultaten bureauonderzoek

In de verspreidingsgegevens worden over de afgelopen drie jaar meerdere vogelsoorten genoemd. Huismus (*passer domesticus*), gierzwaluw (*apus apus*) en andere soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, worden gemeld en zijn aanwezig in Warmond. In 2018 is nader onderzoek naar gierzwaluw uitgevoerd naast het plangebied. Slechts enkele op hoogte overvliegende gierzwaluwen zijn waargenomen. Invliegende dieren zijn niet waargenomen. Vanwege de ligging direct naast dat onderzochte gebied, worden geen gierzwaluwen verwacht. Het plangebied is in het verleden meerdere keren bezocht. Huismussen zijn nooit gehoord of gezien. Roofvogels en uilen worden ook gemeld, maar worden gezien het ontbreken van houtopstanden van enige grootte, niet verwacht in het plangebied te broeden. Mogelijk broeden zij wel in bomen die vallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere vogelsoorten gehoord nabij het plangebied. Huismussen zijn in, en in de nabijheid van, het plangebied niet waargenomen. In het plangebied zijn geen, jaarrond beschermde, nesten aangetroffen. Het gebied heeft geen functie voor huismus of gierzwaluw, omdat invliegopeningen ontbreken. Mogelijkheden voor roofvogels of uilen om in het plangebied te broeden zijn niet aanwezig. In de bomensingel grenzend aan het plangebied zijn geen nesten aangetroffen. Het valt niet uit te sluiten dat algemene vogels in het plangebied, of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, gaan broeden.

Conclusie vogels

Het plangebied heeft geen functie voor broedvogels waarvan het nest jaarrond beschermd is. In het gebied zijn geen (overblijfselen van) nesten aangetroffen. Huismussen zijn in het gebied niet gesignaleerd, noch doet het plangebied dienst als (essentiële) foerageerplaats of schuilplaats voor huismussen. Het is echter niet uit te sluiten dat algemene soorten in het plangebied gaan broeden.

De Wet natuurbescherming biedt bescherming aan alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. De nestbescherming geldt voor alle in gebruik zijnde nesten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten jaarrond. Iedere in gebruik zijnde nest is beschermd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode, globaal wordt uitgegaan van half maart tot half augustus.

5.5 Amfibieën en reptielen

Resultaten bureauonderzoek

Wat betreft in Zuid-Holland beschermde amfibieën komt in de verre omgeving van het plangebied alleen de rugstreeppad (epidalia calamita) voor. De rugstreeppad is in de afgelopen 3 jaar niet in het 5x5 km hok waarin het plangebied valt waargenomen. Beschermde amfibieën en reptielen kunnen worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.

Resultaten veldbezoek

In het plangebied zijn vanwege de tijd van het jaar geen amfibieën waargenomen. Het plangebied beschikt niet over watergang. Poeltjes of plaatsen waar regenwater kan blijven staan wat dienst kan doen als voortplantingswater zijn niet aanwezig in het plangebied. Los zand of andere vorstvrije plaatsen waar de rugstreeppad kan schuilen of verblijven tijdens de winter, zijn niet aanwezig.

Conclusie amfibieën en reptielen

Beschermde amfibieën kunnen op basis van verspreidingsgegevens en biotoop worden uitgesloten. Vanwege afwezigheid van de beschermde rugstreeppad en andere beschermde amfibieën zijn nader onderzoek naar het voorkomen van rugstreeppad en maatregelen met betrekking tot rugstreeppad en andere amfibieën niet noodzakelijk.

5.6 Overige beschermde soorten

Resultaten bureauonderzoek

Vissen zijn niet onderzocht, omdat watergang in het plangebied ontbreekt. De verschillende soorten libellen, vlinders, insecten en andere ongewervelden die vermeld worden in de Wet natuurbescherming zijn aanwezig in een ander verspreidingsgebied en biotoop dan het plangebied. Meldingen van deze soorten in het plangebied zijn er niet, het verspreidingsgebied ligt buiten het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het biotoop ongeschikt is voor beschermde soorten libellen en vlinders, vanwege het ontbreken van poeltjes of specifieke waardplanten.

Conclusie overige beschermde soorten

Met beschermde ongewervelde diersoorten hoeft op grond van biotoop en verspreidingsgegevens geen rekening gehouden te worden.

6. Samenvatting conclusie en overzichtstabel

Uit bureaustudie, biotooptoets en nader vleermuisonderzoek is naar voren gekomen dat het onaannemelijk is dat met de plannen vaste rust- en verblijfplaatsen worden aangetast van de in de Wet natuurbescherming beschermde vleermuizen.

De zorgplicht van de Wet natuurbescherming is altijd van toepassing. Hieronder wordt geadviseerd hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven.

6.1 De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Zodra een in het wild levend dier wordt aangetroffen tijdens de werkzaamheden kan deze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikte habitat in de nabijheid van het plangebied. Vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen en dergelijke) moet gefaseerd en niet machinaal worden verwijderd, waardoor aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren gelegenheid wordt gegeven te vluchten.

6.2 De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Invulling zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

Geadviseerd het groen in het plangebied, voor zover noodzakelijk, te verwijderen voor aanvang broedseizoen (half maart) of na augustus. Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

6.3 Tabel: Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten in het plangebied

Soort(groep)	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Nee	Voltooid	Nee	Het gebied heeft geen (essentiële) functie voor vleermuizen.
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vogels	Nee*	Nee	Nee	* zie zorgplicht vogels hoofdstuk 6.
Amfibieën en reptielen	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Overige soorten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.

Wij adviseren om de onderzoeksresultaten voor te leggen aan het bevoegd gezag om na te gaan of zij kunnen instemmen met de onderzoeksresultaten en bovengenoemde conclusies.

Aanbevelingen

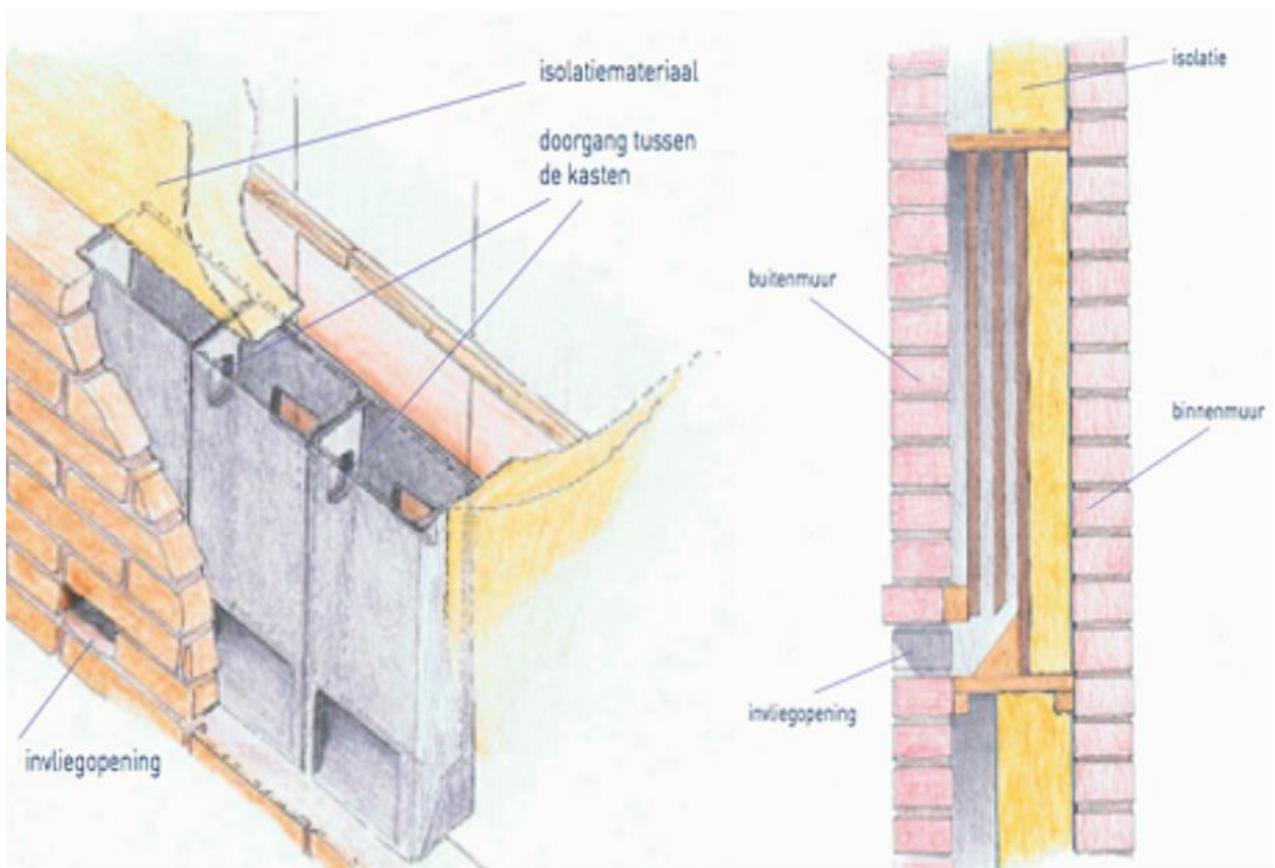
Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet Natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen nieuwbouw de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten.
- creëer insectenhôtels, schuilplaatsen voor egel, bunzing enz. Dit kan door boomstronken te stapelen, takkenwallen aan te leggen.

Voorbeelden van insectenhotel

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen. Eveneens kunnen vleermuisstenen worden ingemetseld (foto links boven). Zie literatuurlijst voor vermelding naar brochure vleermuisvriendelijk bouwen.

Vrijwel onzichtbare inbouw van vleermuisstenen en technische informatie over de plaatsing daarvan.

- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen (foto's rechtsboven en links midden). Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden.

- voor huismussen blijken uit onderzoek zogenaamde mussenvides (onderste foto's) uitstekend te functioneren als nestplaats. Deze zijn gemakkelijk en relatief goedkoop in te bouwen in nieuwe woningen.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

<https://www.checklistgroenbouwen.nl/>

Bijlage: Literatuur en bronvermelding

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Limpens e.a. KNNV 1997

Bats of Britain and Europe, C. Dietz en A. Kiefer, Bloomsbury 2016

www.vleermuis.net, voor up-to-date kennis van vleermuizen

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Brochure vleermuisvriendelijk bouwen: Landschapsbeheer Flevoland, Zoogdiervereniging en Tauw bv, 2011

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(Redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland

Kennisdocument Rugstreeppad, *Bufo calamita*, Versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Stichting RAVON: www.ravon.nl

Nederlandse Oecologische Flora. Wilde planten en hun relaties. Weeda e.a. 1985-1994

Verspreidingsatlas planten. 13 mei 2014, <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Natuurgids voor de Duin- en Bollenstreek, Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, 2000

Tussen tulpen en de zee, Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, 2011

Een nieuwe wet voor de natuur: Wet Natuurbescherming, artikel uit De Strandloper 48e jaargang nummer 3, juni 2016, J. van Dijk

Van Aardaker tot Zwanenbloem, Flora van de Duin- en Bollenstreek, J. Van Dijk et al, 2018 Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk

Sovon Vogelonderzoek Nederland: www.sovon.nl

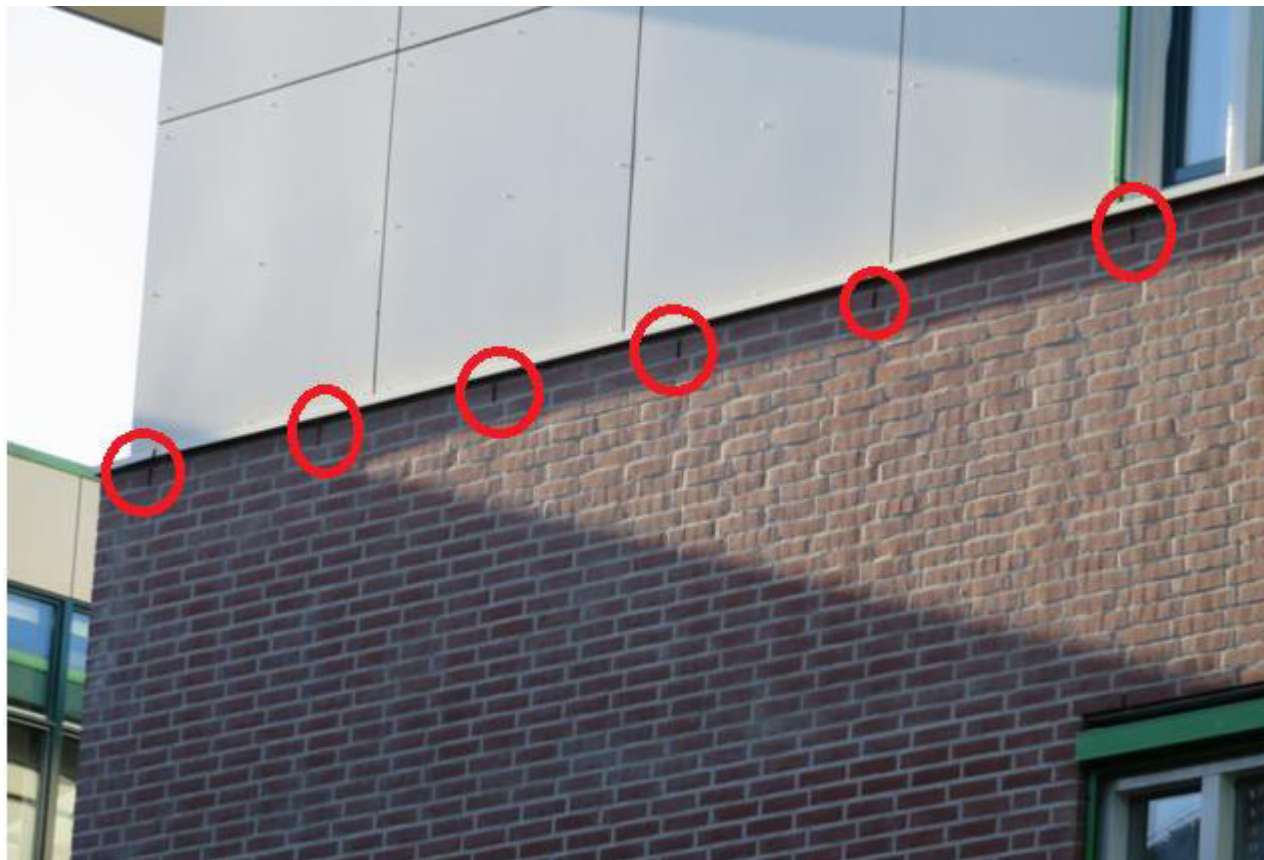
Vereniging Vogelbescherming: www.vogelbescherming.nl

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, Ministerie van LNV, 2009

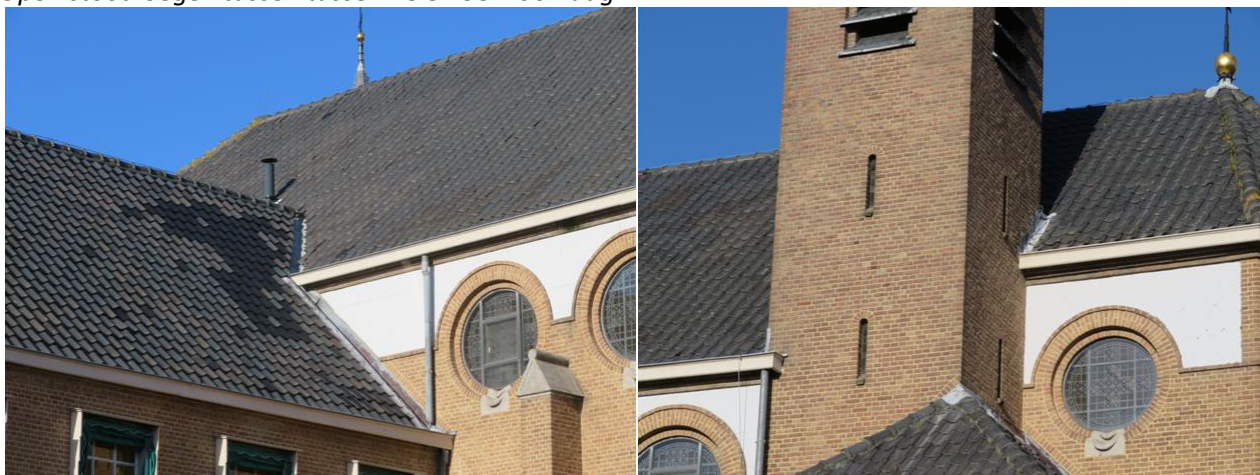
Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, Zoogdiervereniging 2016, S. Broekhuizen et al.

Nationale Databank Flora en Fauna, www.telmee.nl

Detailfoto's plangebied

Open stootvoegen tussen 2e en 3e woonlaag.

Nauw sluitend pannen dak op kerk en oudbouw.

Volgende pagina: close-up van kerk en kerktoren.

Pagina daarna: Oude kerktoren (ruïne) en bomensingel nabij plangebied. Tevens overzichtkaart ruïne en begraafplaats ten opzichte van plangebied (zuidelijk).

RAPPORT

Quicksan Wet Natuurbescherming

Groot Seminarie – Bisschopslaan & Seminarielaan – Warmond

Kenmerk : R&O18101732/RSL/rap2

Datum : 07 oktober 2019

Opdrachtgever : Marienhaven Warmond B.V.
Voorschoterweg 29
2235 SE Valkenburg

Goedkeuring		Datum	Handtekening
Dhr. R.F.M. Sluijs (Ecoloog)	Opsteller, auteur	19-06-2019	

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doel van het onderzoek	3
1.3 Leeswijzer.....	3
2. Opzet en uitvoering van het onderzoek.....	4
2.1. Bureaustudie	4
2.2. Veldonderzoek	4
2.3. Effectenbeoordeling.....	4
3. Beschrijving van het plangebied.....	5
3.1 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving	5
3.2 Algemene beschrijving van het plangebied	7
4. Wettelijk kader	8
4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten	8
4.2 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland	9
5. Resultaten en effectenbeoordeling.....	9
5.1. Vleermuizen	9
5.2 Grondgebonden zoogdieren	10
5.3 Vaatplanten	10
5.4 Vogels	10
5.5 Amfibieën en reptielen.....	11
5.6 Overige beschermde soorten.....	11
6. Samenvatting conclusie en overzichtstabel	12
6.1 De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11.....	12
6.2 De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1	12
6.3 Tabel: Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten in het plangebied	13
Literatuur en bronvermelding.....	14

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Marienhaven Warmond B.V. is een flora - en faunaonderzoek uitgevoerd op de locatie Bisschopslaan en een gedeelte van de Seminarielaan, te Warmond. Aanleiding tot het uitvoeren van dit flora- en faunaonderzoek zijn de voorgenomen plannen van herinrichting van de parkeerplaatsen in het plangebied.

1.2 Doel van het onderzoek

Deze quickscan flora en fauna heeft ten doel de voorgenomen plannen te toetsen aan de huidige natuurwetgeving zodat duidelijk wordt welke maatregelen moeten worden getroffen om overtreding van deze wet te voorkomen. Het plangebied is onderzocht en beoordeeld op de aanwezigheid van en betekenis voor door de Wet natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten.

Indien overtreding niet kan worden vermeden, is in het onderhavige rapport aangegeven voor welke soorten en met welke onderbouwing ontheffing dient te worden aangevraagd. Indien aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, kan op basis van de quickscan een gedegen planning daarvan worden gemaakt.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de opzet van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op het plangebied. In hoofdstuk 4 is de reikwijdte en de doelstelling uit de Wet natuurbescherming beschreven. In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken uit de resultaten van het bureauonderzoek en het veldbezoek, waarna in hoofdstuk 6 de conclusies zijn samengevat. Tot slot wordt in de bijlage een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd.

Aanzicht plangebied

2. Opzet en uitvoering van het onderzoek

Het onderhavige flora- en faunaonderzoek bestaat uit twee onderdelen, te weten: een bronnen- en literatuuronderzoek (bureaustudie) en een biotooptoets (veldbezoek). De biotooptoets is door een ecooloog uitgevoerd op 3 juni in de ochtend. Vrijwel windstil, zonnig weer bij circa 18°C.

2.1. Bureaustudie

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een bureaustudie, waarbij kaarten zijn geraadpleegd (kenmerken van het landschap waarin het plangebied zich bevindt) en de reeds bekende verspreidingsgegevens van voorkomende beschermde soorten in de regio zijn geraadpleegd. In het bronnen- en literatuuronderzoek zijn het plangebied en het omliggende gebied in een straal van ongeveer 1,5 kilometer onderzocht.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. Een overzicht van de gebruikte literatuur is opgenomen in de literatuurlijst, die is opgenomen in de bijlage van deze briefrapportage.

2.2. Veldonderzoek

Naast een bureaustudie is een biotooptoets uitgevoerd. Dit betreft een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld. Op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachttactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch mogelijk kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied.

2.3. Effectenbeoordeling

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, is beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn.

Bij deze toetsing is alleen gekeken naar de beschermde soorten uit de Wet Natuurbescherming. Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Algemene soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals weergegeven in artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Wel geldt de zorgplicht ex artikel 1.11.

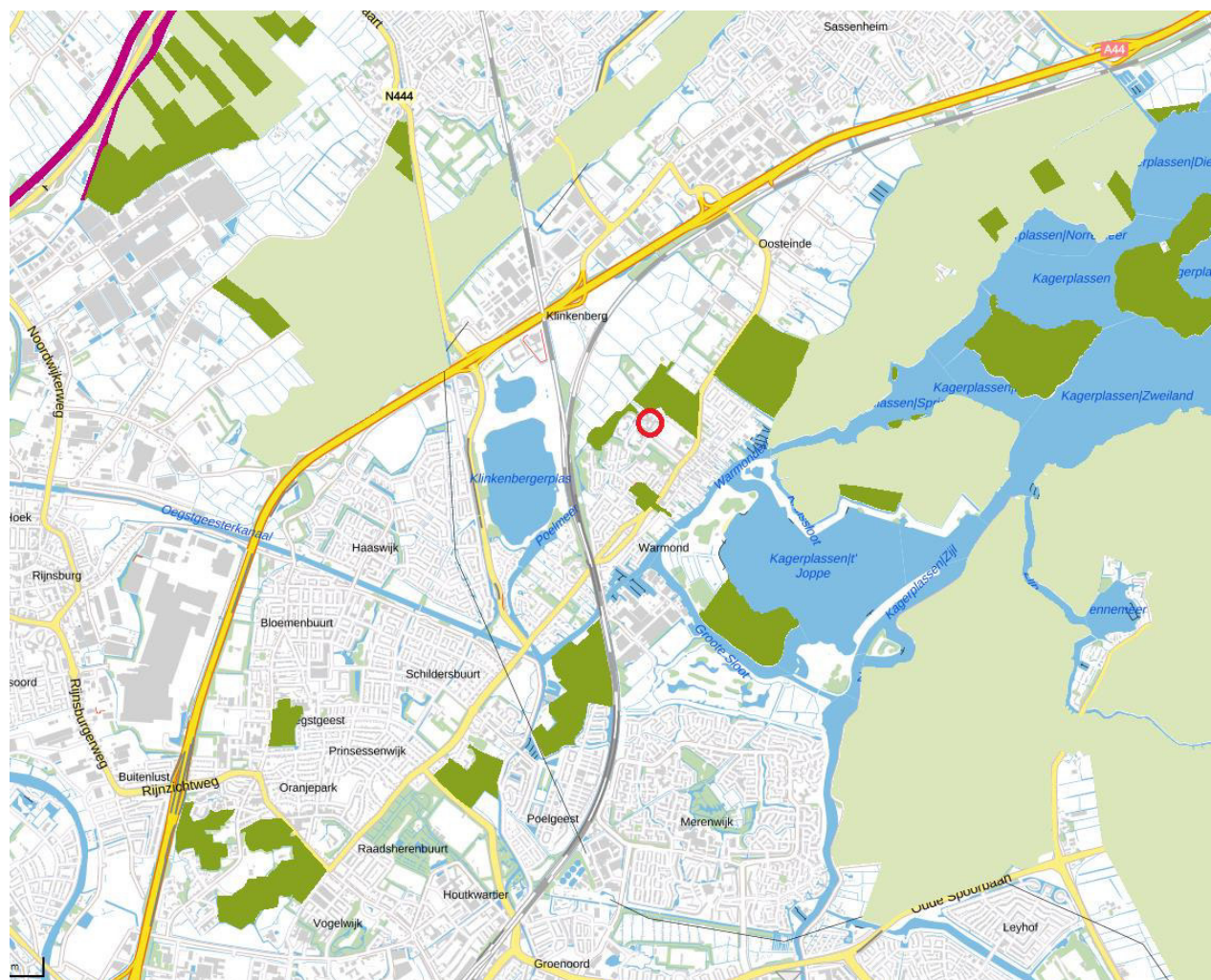
3. Beschrijving van het plangebied

3.1 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en omgeving

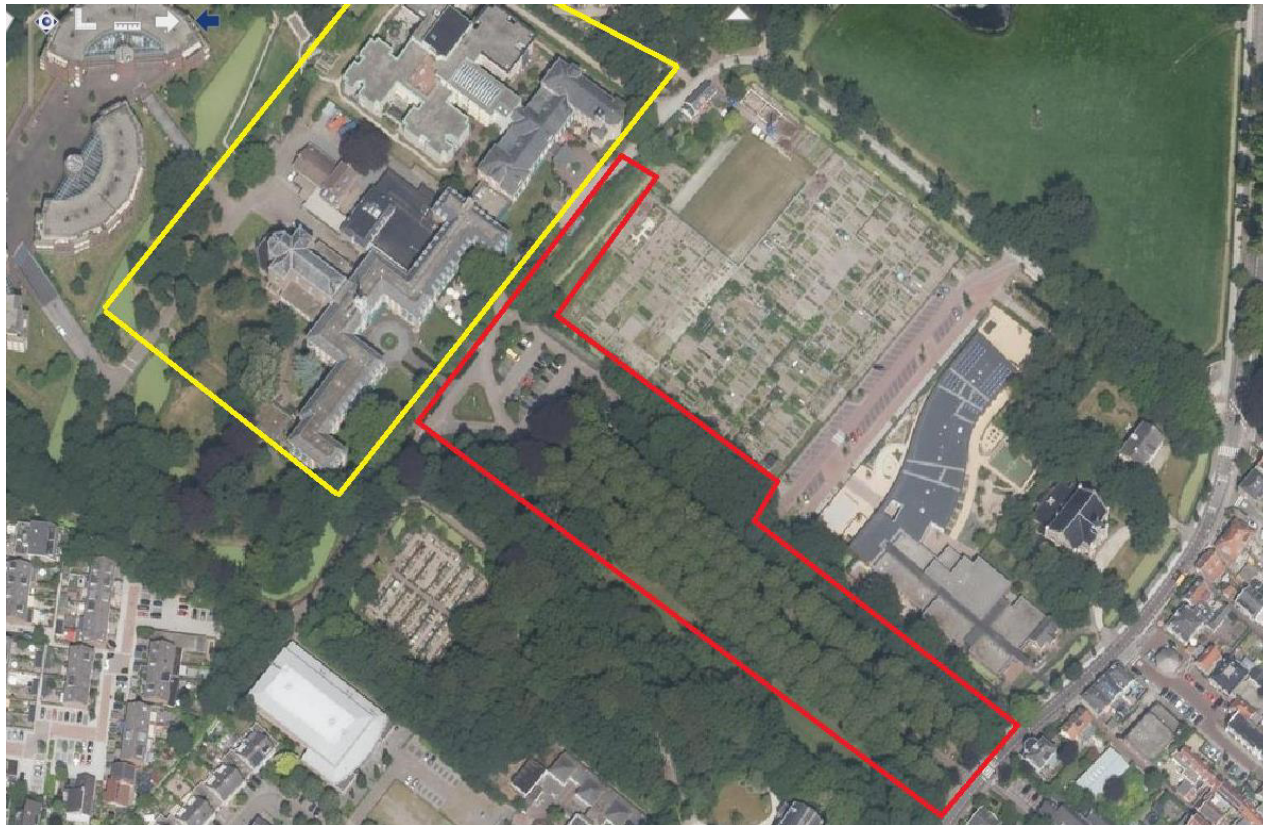
Het plangebied is gesitueerd in een groene en rustige omgeving op de grens van Warmond. Nabij het plangebied liggen bossen en graslanden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Op de onderstaande kaart is te zien dat het plangebied geen deel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland. Het gebied maakt eveneens geen onderdeel uit van een ander beschermd gebied, zoals Natura 2000, belangrijk weidevogelgebied of strategische reservering natuur.

Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied is op 6 km Coepelduynen, 6,4km Meijndel /Berkheide. Binnen 10km liggen eveneens 9,6 km De Wilck, 7,4 km Kennemerland-Zuid.

Ligging plangebied (rode cirkel midden) in een straal van ca 10 km ten opzichte van Natura-2000 gebieden (groen gearceerd) ecologische hoofdstructuur EHS/NNN (donkergroen en roze) en belangrijk weidevogelgebied PV (licht groen). Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

Close-up ligging plangebied (rood afgekaderd). Het geel omrande gebied is eerder onderzocht (IDDS 01-09-2017 kenmerk 17060997 en IDDS 02-10-2019 kenmerk 1732/RSL/rap1) en maakt deel uit van de ontwikkeling.

3.2 Algemene beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit twee lanen. De Bisschopslaan is gelegen tussen de Monseigneur Aengenentlaan 3 en de Herenweg. De Seminarielaan ligt tussen Monseigneur Aengenentlaan 1 en de Herenweg. Beide lanen zijn voor auto's toegankelijk. Naast de Bisschopslaan liggen aan weerszijde betegelde voetpaden. Langs de Seminarielaan en ten westen van beide lanen liggen parkeerplaatsen. In het plangebied staan geen gebouwen.

Bisschopsslaan

Seminarielaan

Parkeerplaatsen in plangebied

4. Wettelijk kader

4.1 Wet natuurbescherming, onderdeel soorten

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV, V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 - 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 - 3.11). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4.2 Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

Artikel 8.1 vrijstelling ten behoeve van bestendig beheer of onderhoud en de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

1. De verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van:
 - a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
(b,c,d niet van toepassing, zie wettekst)
2. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste lid, gelden ten aanzien van de in bijlage 6 genoemde andere beschermde soorten: Aardmuis, Bastaardkikker, Bosmuis, Bruine kikker, Bunzing, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Gewone pad, Haas, Hermelijn, Huisspitsmuis, Kleine watersalamander, Konijn, Meerkikker, Ree, Rosse woelmuis, Veldmuis, Vos, Wezel en Woelrat. Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden, wel geldt de zorgplicht.

5. Resultaten en effectenbeoordeling

5.1. Vleermuizen

Resultaten bureauonderzoek

In het plangebied staan geen opstallen, waardoor gebouwbewonende soorten kunnen worden uitgesloten. Bomen van voldoende grootte zijn in het plangebied wel aanwezig, waardoor de aanwezigheid van boombewonende soorten kan worden verwacht. Hieronder vallen volgens verspreidingsgegevens ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis.

De bomen in het plangebied en de bomen die vallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden moeten worden onderzocht op holtes die voor vleermuizen geschikt zijn om in te verblijven, zoals ingerotte boomdelen, ingescheurde takken en loshangend schors.

Als lijnelement heeft het plangebied mogelijk een functie. Deze mogelijke functie die de laan in het plangebied heeft als lijnelement blijft eveneens behouden, omdat geen bomen worden gekapt in de laan.

Resultaten veldbezoek

In de bomen zijn meerdere holtes gevonden. Deze bleken niet door de lopen naar boven in de bomen of water te bevatten. In geen van de bomen in en langs het plangebied zijn geschikte invliegopeningen voor vleermuizen gevonden. Als foerageergebied heeft het plangebied wel een functie, deze functie blijft behouden omdat de bomen niet worden gekapt.

Conclusie vleermuizen

In het plangebied ontbreken geschikte invliegopeningen. Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen worden uitgesloten. Het gebied maakt mogelijk deel uit van een lijnelement en wordt daardoor mogelijk gebruikt als vaste vliegroute van vleermuizen. Het is waarschijnlijk dat vleermuizen in het plangebied foerageren. Door de bomen te behouden blijven lijnelement en foerageergebied eveneens behouden.

Door tijdens de werkzaamheden geen gebruik te maken van kunstmatige verlichting tussen zonsondergang en zonsopgang in de maanden maart tot en met oktober, kan gewerkt worden zonder nader onderzoek naar de functie als lijnelement van de laan voor vleermuizen. Wanneer wel gewerkt wordt met kunstmatige verlichting is nader onderzoek en mogelijk een ontheffing noodzakelijk.

Met inachtneming van het bovenstaande is het uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten hebben op vaste rust- en/of verblijfplaatsen, vaste vliegroutes en essentieel foerageergebied van vleermuizen.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van verspreidingsgegevens kan bunzing (*mustela putorius*) voorkomen in het plangebied. Van wezel (*mustela nivalis*) en hermelijn (*mustela erminea*) zijn de afgelopen 3 jaar geen waarnemingen gemeld binnen een straal van 10km van het plangebied. De bunzing, hermelijn en wezel zijn niet gebonden aan een bepaald landschapstype maar hebben een voorkeur voor een kleinschalig (cultuur-) landschap. Een vereiste is wel dat er voldoende dekking aanwezig is, bijvoorbeeld in de vorm van bosschages, houtstapels of heggen. De soort komt ook wel voor in een groene bebouwde omgeving. Als verblijfplaats gebruiken ze onder meer houtstapels, oude hollen van muizen, ratten en konijnen. Omdat voornamelijk hermelijn en wezel ook in holten van muizen en ratten kunnen leven en kleine, gemakkelijk te missen sporen achterlaten is niet volledig uit te sluiten dat deze soorten in het plangebied aanwezig zijn. Boommarter wordt steeds meer gezien in de binnenduinen van Zuid-Kennemerland en Meijndel. De soort is afhankelijk van flinke gaten in bomen en is niet in de buurt van Warmond waargenomen.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde zoogdieren of sporen daarvan waargenomen. Grote nestholtes voor boommarter zijn niet gevonden. Voor andere beschermde soorten is vastgesteld dat het plangebied niet geschikt is. Takkenhopen of andere schuilplaatsen voor kleine marterachtigen zijn niet aanwezig.

Conclusie grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten zoogdieren aangetroffen. Deze worden gezien het biotoop ook niet verwacht in de toekomst.

5.3 Vaatplanten

Resultaten bureauonderzoek

Op basis van biotoop kan de aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten worden uitgesloten.

Resultaten veldbezoek

Beschermde vaatplanten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. De meeste beschermde planten zijn afhankelijk van een zeer specialistisch biotoop. Geconstateerd is dat het biotoop in het plangebied hiervoor niet geschikt is.

Conclusie vaatplanten

Geconcludeerd kan worden dat de aanwezige vaatplanten geen beschermde status hebben en ontwikkelingen niet in de weg staan.

5.4 Vogels

Resultaten bureauonderzoek

In de verspreidingsgegevens worden over de afgelopen drie jaar meerdere vogelsoorten genoemd. De gebouwen naast het plangebied staan op voldoende afstand van de werkzaamheden om eventueel aanwezige broedvogels te storen. Roofvogels, uilen of andere soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, worden gezien de ligging in stedelijk gebied niet verwacht in de bomen rond het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Jaarrond beschermde nesten van broedvogels zijn niet gevonden in de bomen in, en binnen de invloedssfeer van, het plangebied. In het plangebied kunnen wel vogels broeden waarvan het nest niet jaarrond beschermd is. Hieronder vallen onder meer houtduif, merel, roodborst en heggemus.

Conclusie vogels

Het plangebied heeft geen functie voor broedvogels waarvan het nest jaarrond beschermd is. In het gebied zijn geen (overblijfselen van) nesten aangetroffen. Het is niet uit te sluiten dat soorten waarvan het nest niet jaarrond beschermd is, in het plangebied, of in de bomen die vallen binnen de invloedssfeer van het plangebied, gaan broeden. Broedende vogels mogen niet worden verstoord. De Wet natuurbescherming biedt bescherming aan alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (soorten in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). De nestbescherming geldt voor alle in gebruik zijnde nesten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten jaarrond. Ieder in gebruik zijnd nest is beschermd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode, globaal wordt uitgegaan van half maart tot half augustus.

5.5 Amfibieën en reptielen

Resultaten bureauonderzoek

Wat betreft in Noord-Holland beschermde amfibieën en reptielen komen in de omgeving van het plangebied alleen de rugstreeppad en zandhagedis voor. Beide soorten zijn afhankelijk van een ander biotoop dan in het plangebied aanwezig is.

Resultaten veldbezoek

In het plangebied zijn, mede vanwege de tijd van het jaar, geen amfibieën waargenomen. Het plangebied beschikt niet over watergang. Poeltjes of plaatsen waar regenwater langere tijd kan blijven staan wat dienst kan doen als voortplantingswater zijn niet aanwezig in het plangebied. Het plangebied is grotendeels bestraat. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor amfibieën en reptielen.

Conclusie amfibieën en reptielen

Beschermde amfibieën en reptielen kunnen op basis van biotoop worden uitgesloten. Vanwege de afwezigheid van de beschermde amfibieën en reptielen zijn nader onderzoek naar het voorkomen van en maatregelen met betrekking tot amfibieën en reptielen niet noodzakelijk.

5.6 Overige beschermde soorten

Resultaten bureauonderzoek

Vissen zijn niet onderzocht, omdat watergang ontbreekt. De verschillende soorten libellen, vlinders, insecten en andere ongewervelden die vermeld worden in de Wet natuurbescherming zijn aanwezig in een ander verspreidingsgebied en biotoop dan het plangebied. Meldingen van deze soorten in het plangebied zijn er niet, het verspreidingsgebied ligt buiten het plangebied.

Resultaten veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het biotoop ongeschikt is voor beschermde soorten libellen en vlinders, vanwege het ontbreken van poeltjes of specifieke waardplanten voor ei-afzetting.

Conclusie overige beschermde soorten

Met beschermde ongewervelde diersoorten hoeft op grond van biotoop en verspreidingsgegevens geen rekening gehouden te worden.

6. Samenvatting conclusie en overzichtstabel

Uit bureaustudie en biotooptoets is naar voren gekomen dat het, met in achtneming van het achterwege laten van kunstmatige verlichting in de maanden maart tot en met oktober, onwaarschijnlijk is dat met de plannen vaste rust- en verblijfplaatsen worden aangetast van de in de Wet natuurbescherming beschermde soorten.

De zorgplicht van de Wet natuurbescherming is altijd van toepassing. Hieronder wordt geadviseerd hoe aan deze zorgplicht invulling kan worden gegeven.

6.1 De zorgplicht zoals weergegeven in artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Zodra een in het wild levend dier wordt aangetroffen tijdens de werkzaamheden kan deze worden gevangen en direct worden overgeplaatst naar een geschikte habitat in de nabijheid van het plangebied. Vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken, steenhopen en dergelijke) moet gefaseerd en niet machinaal worden verwijderd, waardoor aan amfibieën en grondgebonden zoogdieren gelegenheid wordt gegeven te vluchten.

6.2 De zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Invulling zorgplicht specifiek voor vogels in artikel 3.1

Geadviseerd het groen in het plangebied, voor zover noodzakelijk, te verwijderen voor aanvang broedseizoen (half maart) of na augustus. Indien de werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, mogen deze pas uitgevoerd worden indien vooraf door een deskundig ecooloog is vastgesteld dat geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

6.3 Tabel: Overzicht van onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten in het plangebied

Soort(groep)	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing	Bijzonderheden/ opmerkingen
Vleermuizen	Mogelijk	Nee	Nee	Geen nader onderzoek naar vliegroute vleermuizen indien gewerkt wordt zonder kunstmatige verlichting in de maanden maart tot en met oktober.
Grondgebonden zoogdieren	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vogels	Nee*	Nee	Nee	* zie zorgplicht vogels hoofdstuk 6.
Amfibieën en reptielen	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Vaatplanten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.
Overige soorten	Nee	Nee	Nee	Geen beschermde soorten aanwezig.

Wij adviseren om de onderzoeksresultaten voor te leggen aan het bevoegd gezag om na te gaan of zij kunnen instemmen met de onderzoeksresultaten en bovengenoemde conclusies.

Literatuur en bronvermelding

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Limpens e.a. KNNV 1997

Bats of Britain and Europe, C. Dietz en A. Kiefer, Bloomsbury 2016

www.vleermuis.net, voor up-to-date kennis van vleermuizen

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Brochure vleermuisvriendelijk bouwen: Landschapsbeheer Flevoland, Zoogdierverseniging en Tauw bv, 2011

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(Redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland

Kennisdocument Rugstreeppad, *Bufo calamita*, Versie 1.0, juli 2017, BIJ12

Stichting RAVON: www.ravon.nl

Nederlandse Oecologische Flora. Wilde planten en hun relaties. Weeda e.a. 1985-1994

Verspreidingsatlas planten. 13 mei 2014, <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Natuurgids voor de Duin- en Bollenstreek, Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, 2000

Tussen tulpen en de zee, Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk, 2011

Een nieuwe wet voor de natuur: Wet Natuurbescherming, artikel uit De Strandloper 48e jaargang nummer 3, juni 2016, J. van Dijk

Van Aardaker tot Zwanenbloem, Flora van de Duin- en Bollenstreek, J. Van Dijk et al, 2018 Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk

Sovon Vogelonderzoek Nederland: www.sovon.nl

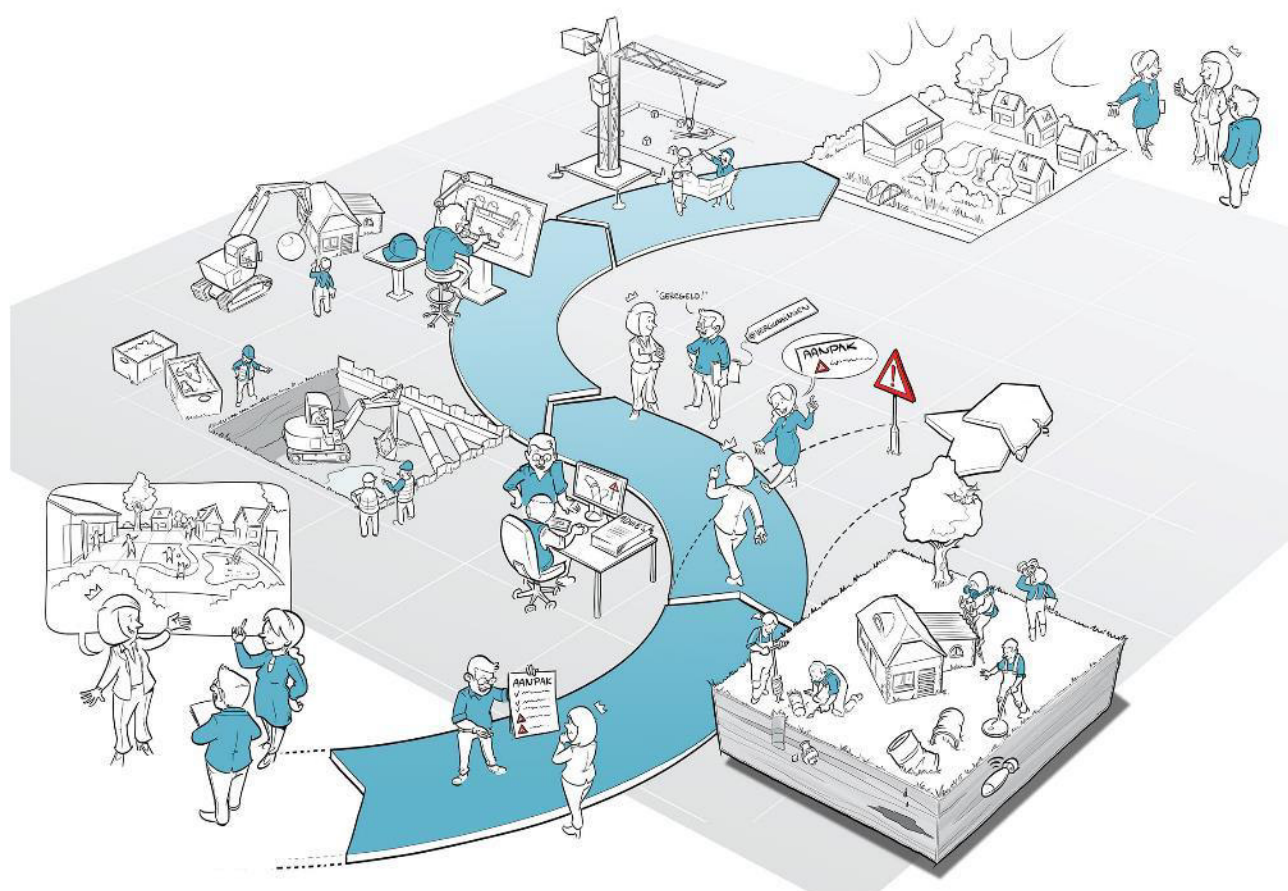
Vereniging Vogelbescherming: www.vogelbescherming.nl

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, Ministerie van LNV, 2009

Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, Zoogdierverseniging 2016, S. Broekhuizen et al.

Nationale Databank Flora en Fauna, www.telmee.nl

Oplegnotitie quickscan Wet natuurbescherming
Groot Seminarie, Bisschopslaan en Seminarielaan, Warmond

Oplegnotitie quickscan Wet natuurbescherming
Groot Seminarie, Bisschopslaan en Seminarielaan, Warmond

Datum : 14-09-2021
Kenmerk : A0877-03/Not/DME/rap2
Auteur : Dhr. D. van der Meer

Opdrachtgever : Mariengaerde Warmond Exploitatie BV
t.a.v. Dhr. S. van Vliet
Loevesteinstraat 20B
4834 ED Breda

© IDDS b.v. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

1. Aanleiding

Het voormalig groot seminarie terrein in Warmond, nu bekend als plangebied Groot Seminarie (Figuur 1), is onderhevig aan diverse ruimtelijke ontwikkelingen, waarvan een deel van de werkzaamheden reeds is uitgevoerd en/of in uitvoering is. Er zijn diverse ecologische onderzoeken uitgevoerd in het gebied dat onderhevig is aan ruimtelijke ontwikkelingen. Deze onderzoeken zijn in 2020 becommentarieerd door de Omgevingsdienst West Holland (ODWH).

De beoogde ruimtelijke plannen zijn sinds het advies van ODWH veranderd/verfijnd, waardoor eerdere rapportages niet verwijzen naar de meest recente plannen. Dit geldt ook voor de rapportage "Quickscan Wet Natuurbescherming Groot Seminarie - Bisschopslaam & Seminarielaan – Warmond (kenmerk R&O18101732/RSL/rap2, datum 07 oktober 2019) (Bijlage 1), dat betrekking heeft op het voorterrein (Bisschopslaam en Seminarielaan) van het plangebied. Er is besloten om de wijzigingen op dit rapport in onderhavige notitie te omschrijven. Wijzigingen t.a.v. andere rapportages zijn niet in deze oplegnotitie verwerkt.

Figuur 1: Totaal plangebied Groot Seminarie.

Onderhavige notitie heeft enkel betrekking op een deel van het totale plangebied. Figuur 2 geeft een beeld weer van de drie deelgebieden waar eerder ecologische onderzoek zijn uitgevoerd. Deze notitie heeft enkel betrekking op deel gebied 1 uit Figuur 2. Deze notitie heeft betrekking op onderstaande quickscan en adviesrapport van de ODWH:

- Kenmerk : R&O18101732/RSL/rap2
- Datum : 07 oktober 2019
- Naam : Quickscan Wet Natuurbescherming Groot Seminarie – Bisschopslaam & Seminarielaan – Warmond
- 2020-04-02 458554_2020-001195 Adviesrapport RO ODWH D2020-0455

Figuur 2: Het totale plangebied opgedeeld in de drie deelgebieden waar ecologisch onderzoek is uitgevoerd.

1.1 Opmerkingen en gewenste wijzigingen van de Omgevingsdienst West Holland

Op 2 april 2020 heeft de ODWH een advies uitgebracht betreffende het bestemmingsplan voor het Groot Seminarie terrein te Warmond. Hierin wordt aangegeven dat zij diverse wijzigingen en/of aanvullingen wensen op de eerder uitgevoerde quickscan op de toe rit tot het terrein (deelgebied 1 zoals weergegeven in Figuur 2). De opmerkingen en gewenste wijzigingen die uit dit advies naar voren kwamen worden hieronder opgesomd.

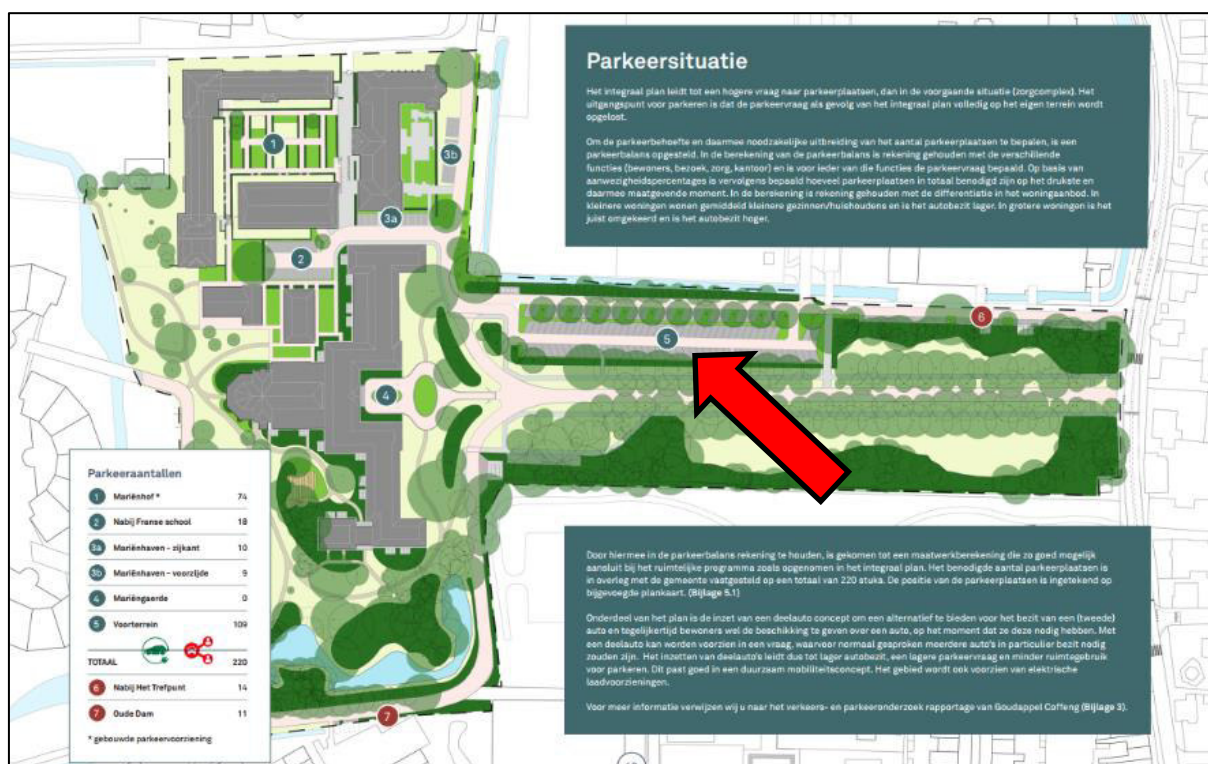
- Wat is precies het planvoornemen?
 - Worden er struiken verwijderd?
 - Worden er bomen gekapt?
 - Worden er bomen gesnoeid?
- Paragraaf over roofvogels moet worden aangepast:
 - Diverse roofvogels kunnen wél in stedelijk gebied broeden. Dan moet er wel voldoende leefgebied aanwezig zijn, wat volgens de ODWH in dit geval zo is.
 - De volgende zin moet worden verwijderd: "Roofvogels, uilen of andere soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, worden gezien de ligging in stedelijk gebied niet verwacht in de bomen rond het plangebied." (Paragraaf 5.4)
 - Geen nesten aantreffen is het enige juiste argument. Hierbij de kanttekening dat nesten over het hoofd gezien kunnen zijn door dicht bladerdek in de maand juni.

1.2 Doorgevoerde aanpassing op de oude quickscan

In deze paragraaf zullen de openstaande vragen en opmerkingen van de ODWH verder worden behandeld en toegelicht.

Beantwoording vragen m.b.t. het planvoornemen

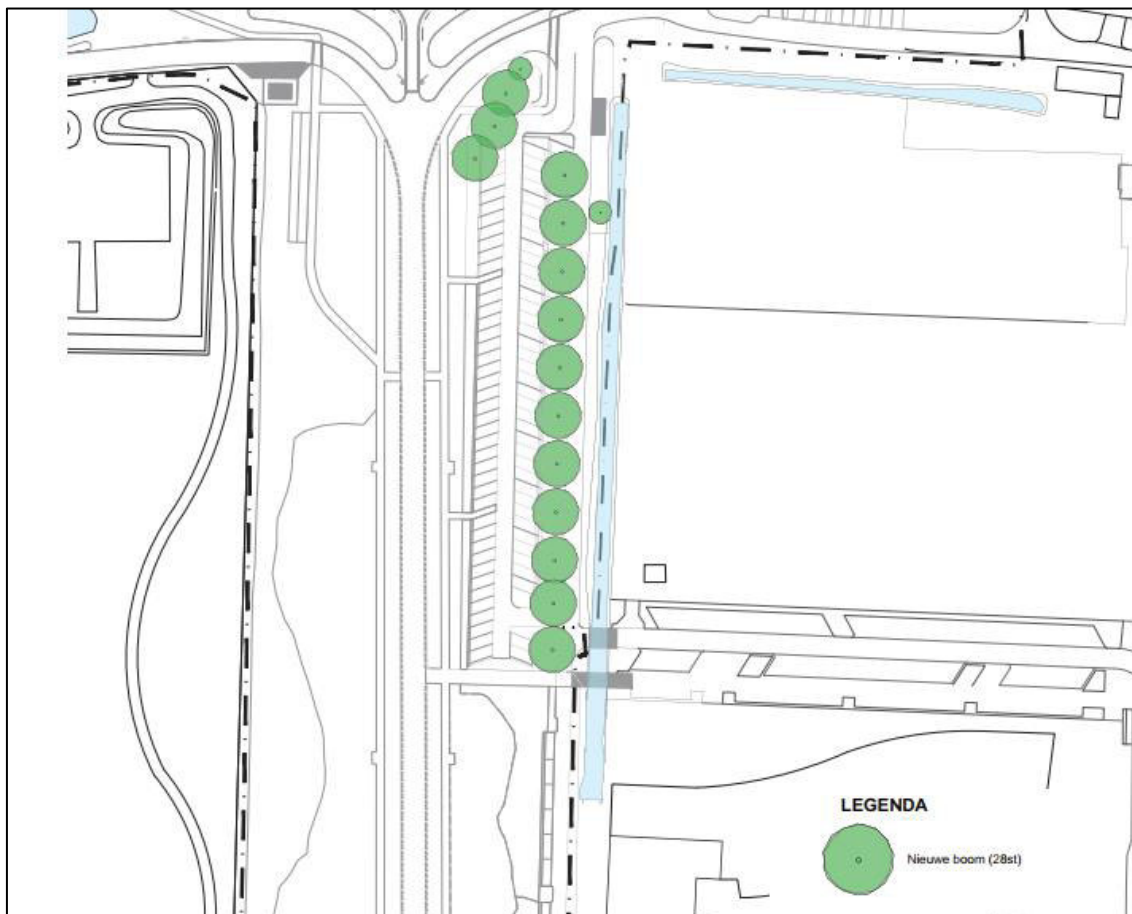
Binnen deelgebied 1 uit Figuur 2 van Groot Seminarie zullen meerdere parkeerplekken gerealiseerd moeten worden om te kunnen voldoen aan de parkeerbehoefte in de nieuwe situatie. Eén van de locaties waar parkeergelegenheid wordt gerealiseerd is aan de noordzijde van de Seminarielaan. Figuur 3 geeft het totaal parkeerplan weer. De locatie waar het getal “5” in het figuur staat (rode pijl), correspondeert met deelgebied 1 uit Figuur 2. Om de parkeergelegenheid op deze locatie mogelijk te maken, zullen diverse bomen gekapt moeten worden en struiken gerooid. Een overzicht van de te kappen bomen (en de desbetreffende conditie) is weergegeven in Figuur 4. Tevens worden er in de nieuwe situatie bomen terug geplant, tussen de rijen parkeerplaatsen (Figuur 5). Als onderdeel van het reguliere groen beheer van het terrein wordt opschot verwijderd, worden bomen gesnoeid indien nodig, worden nieuwe struiken aangeplant en wordt er een bloemenweide aangelegd.

Figuur 3: Het voorgenomen plan m.b.t. parkeergelegenheid, nummer 5 (rode pijl) ligt binnen de scope van deze notitie zoals weergegeven in het integraal plan.

Figuur 4: Kaptekening met waarde van de bomen zoals weergegeven in het integraal plan.

Figuur 5: Locatie van de nieuw te planten bomen rondom de parkeerplaats zoals weergegeven in het integraal plan.

Aanpassen en toelichting aan-, dan wel afwezigheid van roofvogel(nesten)

Tevens staat er in het quickscan rapport een beoordeling van de geschiktheid van het plangebied voor roofvogels. Er zijn inderdaad diverse roofvogels die kunnen broeden in stedelijk gebied, desalniettemin zijn roofvogels zeer verstoringgevoelig tijdens het broeden. Zo is gebleken uit eerder onderzoek en een notitie opgesteld door Sovon Vogelonderzoek Nederland (Deskundigen bericht verstoring vogels, 5 december 2021). Hierin wordt aangegeven dat de gemiddeld verstoringssafstand van roofvogels (wespendief, havik, sperwer, buizerd, torenvalk en boomvalk) gemiddeld boven de 50 meter ligt wanneer men naar een nest toeloopt. Gezien de huidige oprit op dit moment in gebruik is door verkeer en voetgangers, is de kans zeer kleine dat roofvogels in het plangebied broeden. Daarnaast is tijdens de in 2019 uitgevoerde quickscan vastgesteld dat er geen jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen.

Op 10 september 2021 is een hernieuwde quickscan uitgevoerd ten behoeve van de ontwikkeling van de opstal "Het Kompas" op het Groot Seminarie terrein. Aangezien Het Kompas en de parkeerplek gelegen op het zelfde terrein liggen, zijn de bomen volledigheidshalve wederom onderzocht op aanwezige (jaarrond beschermde) nesten. Tijdens deze controle zijn geen nesten waargenomen. De opmerking van de ODWH, dat door het bladerdek nesten gemist kunnen worden, kan niet ontkracht worden. Desalniettemin worden broedende roofvogels niet verwacht aangezien tijdens beide inspecties geen nesten zijn waargenomen. Daarnaast wordt de verstoring, zoals in de alinea hierboven genoemd, als te hoog beoordeeld om de locatie geschikt te maken voor broedende roofvogels. Hierdoor kan met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid gesteld worden dat broedende roofvogels en jaarrond beschermde nesten in de bomen niet aanwezig zijn.

1.3 Conclusie

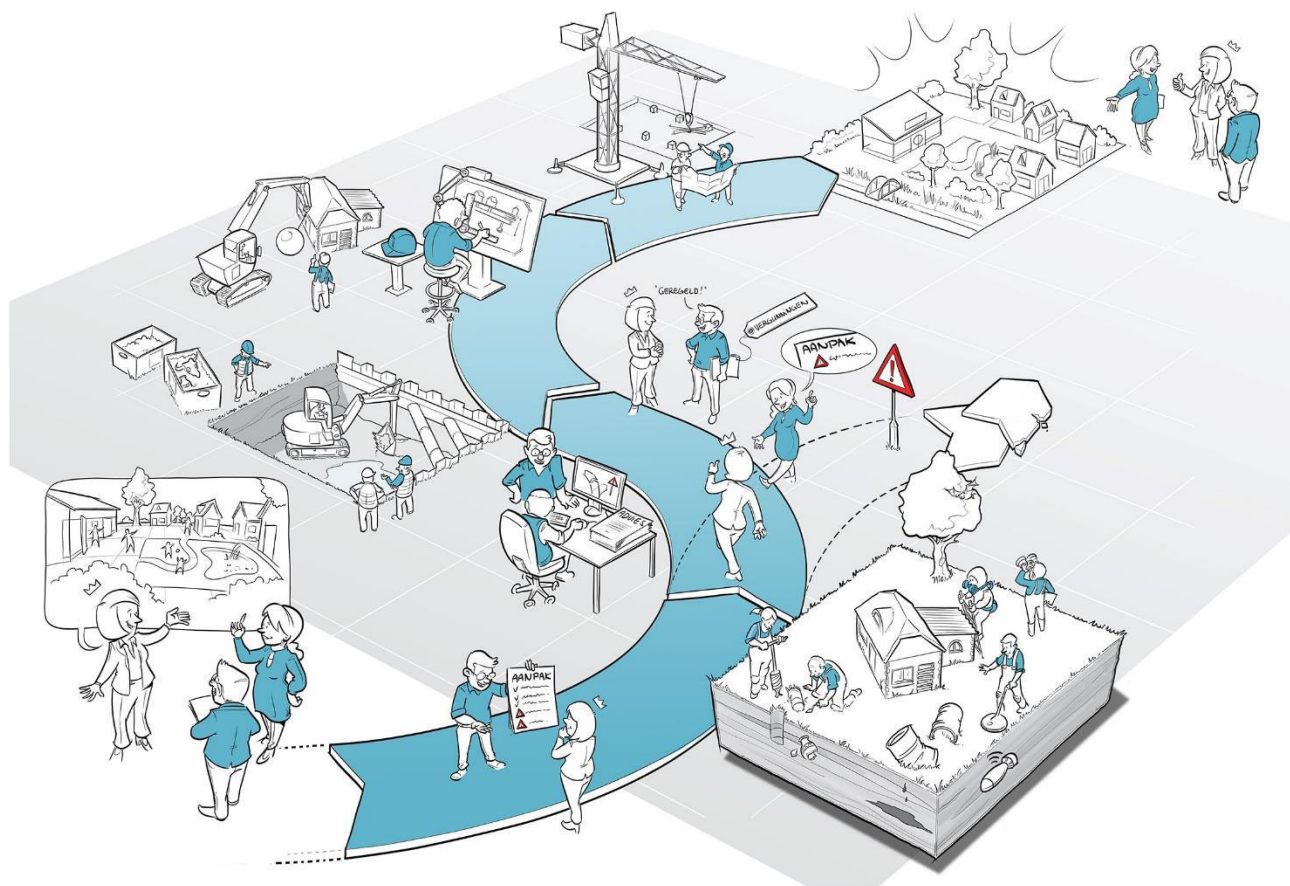
Naar aanleiding van deze notitie is de algemene conclusie ten op zichten van de eerder uitgevoerde quickscan niet veranderd. De adviezen zoals opgenomen in het eerdere rapport, blijven behouden. Daarbij meldend dat de bomenrij langs de Bisschopslaan in takt blijft dus een eventuele vliegroute van vleermuizen niet in het geding komt.

- Bij aanleg van de parkeerplekken langs de bomenlaan dient gedurende de schemer en nacht geen extra verlichting gebruikt te worden. Op deze manier kan verstoring van een eventuele vliegroute en/of foeragerende vleermuizen voorkomen worden. Deze maatregel geldt in de periode vanaf half maart t/m eind oktober vanaf zonsondergang tot zonsopkomst.
- Wanneer kunstmatige verlichting op de bomenrijen (Bisschopslaan en Seminarielaan) tijdens de werkzaamheden niet voorkomen kan worden, zal er voorafgaand aan de werkzaamheden een nader onderzoek naar het lijn element uitgevoerd moet worden om te zien of het een essentiële vliegroute betreft. Indien blijkt dat er een essentiële vliegroute loopt langs de laan, zal worden teruggedrepen op het advies uit het punt hierboven; geen verlichting tijdens schemer en nacht.
- In de huidige situatie is verlichting aanwezig langs de bomenrij. Vleermuizen die de bomenrij eventueel als vliegroute gebruiken, zijn gewend aan deze lichtverstoring. Indien de intensiteit van deze verlichting in de toekomstige situatie in grote mate toeneemt en zorgt voor meer lichtverstoring richting de bomenrij, zal nader onderzocht moeten worden of de bomenrij een essentiële vliegroute voor vleermuizen is. Indien dat zo is, zal er een lichtplan opgesteld moeten worden om verstoring van de vliegroute te voorkomen. Dit geldt ook voor het geval de lichtintensiteit toeneemt op de locatie van de beoogde parkeergelegenheid.
- Tevens luidt het advies om de werkzaamheden buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart t/m 15 augustus, afhankelijk van soort en weersomstandigheden per jaar) van algemene broedvogels uit te voeren. Op deze manier kan verstoring van broedende vogels worden voorkomen. Er kan ook gekozen worden om voor het broedseizoen te starten en continu door te werken tijdens het broedseizoen, zodat verstoring reeds aanwezig is en vogels niet tot broeden komen. Wanneer de werkzaamheden in het broedseizoen moeten starten, dient een broedvogelinventarisatie plaats te vinden alvorens de werkzaamheden kunnen starten. Het wordt aangeraden om een deskundig ecoloog te raadplegen alvorens de werkzaamheden starten, om af te stemmen of broedende vogels aanwezig kunnen zijn en of een broedvogelinventarisatie noodzakelijk zal zijn.

integrale expertise bij ruimtelijke ontwikkeling

Quickscan Wet natuurbescherming Het Kompas - Groot Seminarie, Warmond

IDDS
's-Gravendijckseweg 37
2201 CZ Noordwijk
IDDS.nl

Postbus 126
2200 AC Noordwijk
info@idds.nl
071 - 402 8586

IDDS Ruimte & Ontwikkeling B.V.
KvK: 09157054
BTW: NL 815255172 B01
IBAN: NL21 RABO 0364 6212 22

Rapport

Quickscan Wet natuurbescherming

Locatie : Het Kompas - Groot Seminarie, Warmond
Kenmerk : A0877-03/QS/DME/rap2
Datum : 20 september 2021

Auteur : Dhr. D. van der Meer
Vrijgave : Mevr. Ir. J. van Kolck
Email : dvdmeer@idds.nl
Telefoon : 06 8276 3301

Opdrachtgever : Mariengaerde Warmond Exploitatie BV
t.a.v. Dhr. S. van Vliet
Loevesteinstraat 20B
4834 ED Breda

© IDDS b.v. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

In opdracht van Mariengaerde Warmond Exploitatie BV is op 10-09-2021 een ecologische quickscan uitgevoerd aan “Het Kompas” gelegen aan de Mgr. Aengentlaan 1a te Warmond, onderdeel van het projectgebied Groot Seminarie. Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar Hoofdstuk 6 Conclusie en advies.

Soortbescherming

Uit de bureaustudie en biotooptoets komt naar voren dat in het plangebied meerdere geschikte verblijfplaatsen voor dwergvleermuizen aanwezig zijn. Door middel van nader onderzoek moet vastgesteld worden of het plangebied een (essentiële) functie heeft voor deze beschermde soorten. Binnen het plangebied en de versturende invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels zonder jaarrond beschermd nest broeden. Algemene vogelsoorten die broeden zijn gedurende deze tijd beschermd (15 maart – 15 augustus). Het advies luidt om de werkzaamheden buiten dit broedseizoen te laten plaatsvinden of voor het broedseizoen te beginnen en continu door te werken tijdens het broedseizoen zodat vogels niet tot broeden komen in het plangebied. Indien het niet mogelijk is om de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten, dient er een broedvogelinventarisatie gedaan te worden door een deskundig ecooloog. Tabel 1 geeft een overzicht met welke beschermde soorten en functie rekening gehouden moet worden.

Tabel 1: Overzicht van soorten waarmee in het vervolg van het project rekening gehouden moet worden.

Soortgroep	Soort (wetenschappelijke soortnaam)	Vervolgtraject
Vogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is	Diverse algemene vogelsoorten	Maatregelen
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Nader onderzoek
	Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	Nader onderzoek
	Kleine dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	Nader onderzoek

Gebiedsbescherming

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van Natura 2000-gebied of het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De ingreep leidt niet tot een fysieke afname van oppervlakte aangewezen habitattypen in Natura 2000-gebieden of het NNN en heeft geen significant versturend effect op soorten. Stikstofberekeningen zijn reeds uitgevoerd, nieuwe stikstofberekeningen zijn daarom niet nodig.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel van het onderzoek	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	Opzet van het onderzoek	6
2.1	Bureauonderzoek	6
2.2	Veldonderzoek	6
2.3	Effectenbeoordeling	6
3.	Beschrijving van het plangebied en planvoornemen	7
3.1	Ligging en algemene beschrijving van het plangebied	7
3.2	Planvoornemen	9
3.3	Ligging plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden	9
4.	Bureauonderzoek	12
5.	Veldonderzoek	14
5.1	Biotoop bebouwing	14
5.2	Biotoop aanwezig groen en bodem	16
5.3	Biotoop water	18
6.	Conclusie en advies	19
6.1	Gebiedsbescherming	19
6.2	Soortbescherming	19
7.	Literatuur en bronvermelding	23
Bijlage I	Wet natuurbescherming	24
Bijlage II	Uitgesloten soorten	26
Bijlage III	Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen	30

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De opdrachtgever is voornemens het huidige gebouw, bekend als “Het Kompas” op het terrein van Groot Seminarie, te slopen ten behoeve van nieuwbouw. Voorafgaand aan deze ruimtelijke ingreep dient onderzoek verricht te worden naar de aanwezigheid van beschermde gebieden, flora en fauna, om te voorkomen dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden. In dat kader is door IDDS een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd. Dit rapport presenteert de bevindingen van dat onderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van de quickscan is te onderzoeken of:

- in het plangebied beschermde plant- en diersoorten kunnen voorkomen
- de ingreep mogelijk een effect heeft op deze beschermde soorten
- de ingreep mogelijk een effect heeft op beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en NNN)
- het plangebied een belangrijke functie voor beschermde plant- en diersoorten kan vervullen (bijvoorbeeld als essentieel foerageergebied, vliegroute, nest- of verblijfplaats)
- op basis van bovenstaande bevindingen nader onderzoek nodig is

1.3 Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 wordt de opzet van het onderzoek toegelicht. Hoofdstuk 3 beschrijft de kenmerken van het plangebied en de ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden. Hoofdstukken 4 en 5 beschrijven de resultaten van het bureau- en veldonderzoek. In Hoofdstuk 6 worden hieruit conclusies getrokken en advies gegeven, bijvoorbeeld ten aanzien van nader onderzoek. Een overzicht van de gebruikte literatuur staat in Hoofdstuk 7.

De belangrijkste (verbods)bepalingen uit de Wet natuurbescherming staan in Bijlage I en Bijlage II toont alle beschermde soorten die zijn uitgesloten naar aanleiding van het bureauonderzoek en de biotopentoets. Bijlage III geeft een aantal aanbevelingen weer van natuur inclusief bouwen.

2. Opzet van het onderzoek

2.1 Bureauonderzoek

Door middel van bronnen- en literatuuronderzoek wordt onderzocht welke beschermde flora en fauna in de omgeving van het plangebied recent zijn waargenomen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van quickscanhulp dat op projectniveau de gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna ontsluit. Daarnaast raadplegen we relevante verspreidingsatlassen en actuele websites. Ook brengen we de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden in kaart. Ook maken we een inschatting of de voorgenomen ruimtelijke ingreep negatieve effecten heeft op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en gebiedsfuncties.

2.2 Veldonderzoek

Naast een bureaustudie wordt een biotooptoets uitgevoerd: een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld.

Op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied en de invloedssfeer van de werkzaamheden.

2.3 Effectenbeoordeling

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreiding van beschermde soorten, wordt beoordeeld voor welke beschermde soorten het plangebied van betekenis kan zijn. Bij deze toetsing wordt alleen gekeken naar de beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming. Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Wanneer effecten optreden of verbodsbepalingen worden overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wet natuurbescherming.

Algemene soorten worden dus niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen zoals weergegeven in artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Wel geldt de zorgplicht op grond van artikel 1.11.

3. Beschrijving van het plangebied en planvoornemen

Hoofdstuk 3 zal bestaan uit een gedetailleerde beschrijving van het plangebied, evenals een omschrijving in wat voor omgeving het plangebied ligt. Daarnaast wordt uiteengezet wat de ligging van het plangebied is ten opzichte van beschermde natuurgebieden in de omgeving. Tevens wordt er een beschrijving van de voorgenomen plannen weergegeven.

3.1 Ligging en algemene beschrijving van het plangebied

In onderstaand figuur is een luchtfoto te zien van de ligging van het plangebied. Hierop is te zien dat het plangebied aan de rand van de bebouwde kom van Warmond ligt. Ten westen en noordwesten liggen agrarische velden en direct aan de noordoostzijde ligt een begraafplaats. In Figuur 1 is te zien dat het plangebied verbonden is met het gebouw aan de zuidoostzijde, deze verbinding is echter niet langer aanwezig. Het pand aan de zuidoostzijde was ten tijden van de uitvoeren van deze quickscan onderhevig aan verbouwing met steigers een bouwplaats rondom. Langs de noordwest- en noordoostzijde staan diverse bomen en struiken, aan de andere zijdes ontbreekt vegetatie veelal.

Figuur 1: Onderzoeksgebied quickscan binnen het blauwe kader.

Het plangebied zelf bestaat uit een opstal van 3 bouwlagen. De gevels zijn opgebouwd uit baksteen en aan de zijdes waar raampartijen te vinden zijn, zijn naast de ramen bekleed met kunststof platen. Het dak is plat en bekleed met grind. Algemene broedvogels, zoals scholeksters en meeuwen, kunnen grinddaken gebruiken om te broeden. Figuur 2 geeft een beeld van het gebouw met aan de rechterzijde de bouwplaats van het aanliggende gebouw. Langs de zuidwestzijde van het gebouw liggen parkeerplaatsen en in de inhammen van de opstal is groen aanwezig (Figuur 3). Dicht langs de noordoostzijde van het pand loopt een grote dubbel haag (Figuur 4). De haag binnen de gele markering valt binnen het plangebied, de haag binnen de rode markering valt erbuiten.

Figuur 2: Links op de foto het kompas en rechts de bouwplaats van het aanliggende gebouw waaraan gewerkt wordt.

Figuur 3: Aanzicht van het gebouw met daaraan grenzend parkeergelegenheid.

Figuur 4: Noordoostzijde van het plangebied met daarlangs een haag.

3.2 Planvoornemen

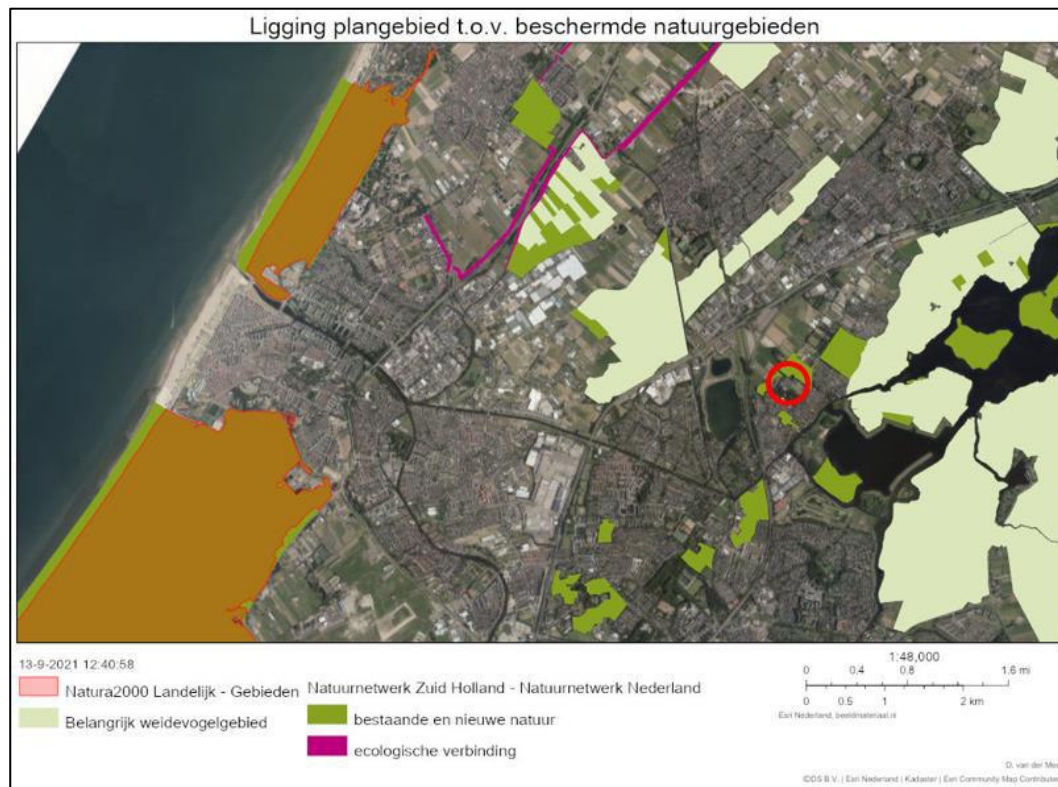
De opdrachtgever is voornemens om het pand te slopen ten behoeve van nieuwbouw. Om dit mogelijk te maken zullen ook alle struiken bij het pand gerooid worden. De buitenste haag, rode markering in Figuur 4, zal behouden blijven maar mogelijk deels gesnoeid worden. De binnenste haag, gele markering in Figuur 4, zal naar verwachting worden verwijderd. Er staat op de zuidelijke punt één boom die gekapt zal worden, overige bomen blijven behouden.

3.3 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van beschermde natuurgebieden zoals Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland, belangrijk weidevogelgebied of strategische reservering natuur. In onderstaande tabel zijn de afstanden tot de dichtstbijzijnde beschermde gebieden vermeld, dit wordt tevens weergegeven in Figuur 5 en 6.

Tabel 2: Afstanden tussen plangebied en beschermde gebieden.

Beschermde gebied	Afstand tot het plangebied in meters
Natura-2000 gebied	5.875 - Coepelduynen (zeer gevoelig voor stikstof)
	6.000 - Meijendel & Berkheide (zeer gevoelig voor stikstof)
	6.700 - Kennemerland-Zuid (zeer gevoelig voor stikstof)
Natuur Netwerk Nederland (NNN)	10
Belangrijk weidevogelgebied	750
Strategische reservering natuur	8.250

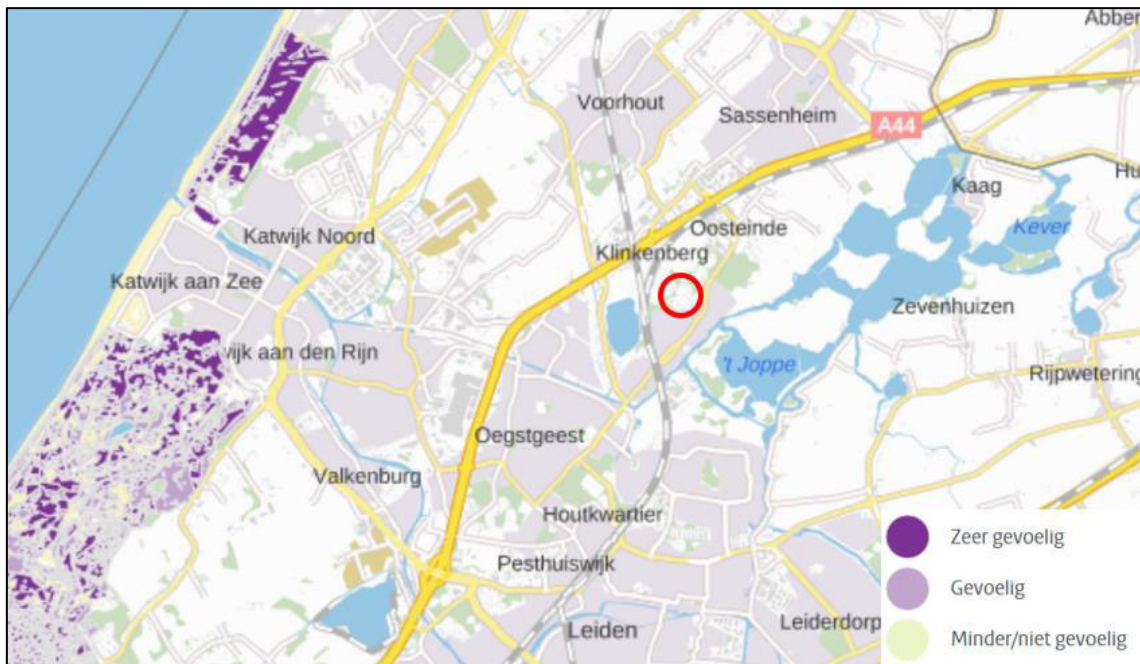

Figuur 5: Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van beschermde natuurgebieden.

Figuur 6: Close-up van de ligging van het plangebied (rode kader) t.o.v. NNN.

In Figuur 7 is een overzicht weergegeven van stikstof gevoelige habitattypen ten opzichte van het plangebied. In de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (1-07-2021) is een bouwvrijstelling opgenomen. De vrijstelling geldt voor bouw-, aanleg- en sloopactiviteiten. De vrijstelling geldt niet voor de gebruiksfase. Er is al een stikstofberekening uitgevoerd waardoor een nieuwe stikstofberekening niet nodig is.

Figuur 7: Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van stikstofgevoelige Natura2000 gebieden. Bron: Aeries Calculator.

4. Bureauonderzoek

Uit recente verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) blijkt dat in of nabij het plangebied (binnen een straal van vijf kilometer) diverse beschermde soorten zijn waargenomen. Deze beschermde soorten zijn weergegeven in onderstaande tabel. De data van de NDFF is niet volledig sluitend, indien tijdens de biotooptoets geschikt habitat wordt aangetroffen, kan het plangebied alsnog geschikt worden geacht voor specifieke soorten.

Tabel 3: Verwachte beschermde flora- en faunasoorten in het projectgebied. (Bron: NDFF)

Soortgroep	Soort (<i>wetenschappelijke soortnaam</i>)	Afstand tot locatie [km]
Vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is	Boomvalk (<i>Falco subbuteo</i>)	0-1
	Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	0-1
	Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	0-1
	Grote gele kwikstaart (<i>Motacilla cinerea</i>)	0-1
	Havik (<i>Accipiter gentilis</i>)	0-1
	Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	0-1
	Kerkuil (<i>Tyto alba</i>)	0-1
	Ooievaar (<i>Ciconia ciconia</i>)	0-1
	Ransuil (<i>Asio otus</i>)	0-1
	Roek (<i>Corvus frugilegus</i>)	1-5
	Slechtvalk (<i>Falco peregrinus</i>)	0-1
	Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>)	0-1
	Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	0-1
	Wespendief (<i>Apivorus pernis</i>)	0-1
	Zwarte wouw (<i>Milvus migrans</i>)	1-5
Vleermuizen	Bosvleermuis (<i>Nyctalus leisleri</i>)	0-1
	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	0-1
	Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	1-5
	Kleine dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	1-5
	Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	0-1
	Meervleermuis (<i>Myotis dasycneme</i>)	0-1
	Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>)	0-1
	Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	0-1
	Tweekleurige vleermuis (<i>Vespertilio murinus</i>)	0-1
	Watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)	0-1
Overige zoogdieren	Boommarter (<i>Martes martes</i>)	1-5
	Eekhoorn (<i>Sciurus vulgaris</i>)	1-5
	Noordse woelmuis (<i>Alexandromys oeconomicus arenicola</i>)	0-1
	Waterspitsmuis (<i>Neomys fodiens</i>)	0-1
Amfibieën	Alpenwatersalamander (<i>Ichtyosaura alpestris</i>)	1-5
	Rugstreeppad (<i>Epidalea calamita</i>)	0-1
	Vroedmeesterpad (<i>Anguis fragilis</i>)	1-5
Reptielen	Ringslang (<i>Natrix natrix</i>)	1-5

Soortgroep	Soort (<i>wetenschappelijke soortnaam</i>)	Afstand tot locatie [km]
Weekdieren	Platte schijfhoren (<i>Anisus vorticulus</i>)	1-5
Planten	Akkerboterbloem (<i>Ranunculus arvensis</i>)	1-5
	Glad biggenkruid (<i>Hypochaeris glabra</i>)	1-5
	Grote leeuwenklauw (<i>Aphanes arvensis</i>)	1-5
	Karhuizer anjer (<i>Dianthus carthusianorum</i>)	0-1
	Kluwenklokje (<i>Campanula glomerata</i>)	1-5
	Muurbloem (<i>Erysimum cheiri</i>)	1-5
	Schubvaren (<i>Asplenium ceterach</i>)	1-5
	Stijve wolfsmelk (<i>Euphorbia stricta</i>)	0-1
	Tengere distel (<i>Carduus tenuiflorus</i>)	1-5
	Wilde weit (<i>Melanampyrum arvense</i>)	1-5
	Wolfskers (<i>Atropa belladonna</i>)	1-5
Vlinders	Grote vos (<i>Nymphalis polychloros</i>)	0-1
Libellen	Gevlekte witsnuitlibel (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	1-5

Voorgaande ecologische onderzoek

In een eerder stadium zijn op het Groot Seminarie terrein diverse ecologische onderzoeken uitgevoerd. Zo is er in 2018 een vleermuis en gierzwaluw onderzoek uitgevoerd aan het gebouw direct ten zuidwesten van Het Kompas. Daarnaast is in 2019 een vleermuisonderzoek uitgevoerd aan Het Kompas zelf. Tijdens dit onderzoek zijn geen vleermuisverblijf aangetoond. Dit onderzoek is echter uitgevoerd met één waarnemer en meerdere luisterkastjes. Deze methode wordt tegenwoordig niet meer gebruikt. Hierdoor is besloten om een hernieuwd vleermuisonderzoek op te starten in het najaar van 2021. De hypothese voor dit onderzoek luidt als volgt; gezien de eerder uitgevoerde onderzoeken en de activiteitspiek, wordt verwacht dat er tijdens het onderzoek geen vleermuisverblijven aangetroffen worden.

5. Veldonderzoek

Het veldonderzoek is op 10 september 2021 uitgevoerd door deskundig ecooloog D. van der Meer. In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden tijdens het veldbezoek.

Tabel 4: Weersomstandigheden tijdens veldbezoek (bron: Weeronline)

Datum	Temperatuur (°C)	Overheersende windrichting (Bft)	Bewolking	Neerslag (mm)
10-09-2021	19	ZW 3	Bewolkt	Geen

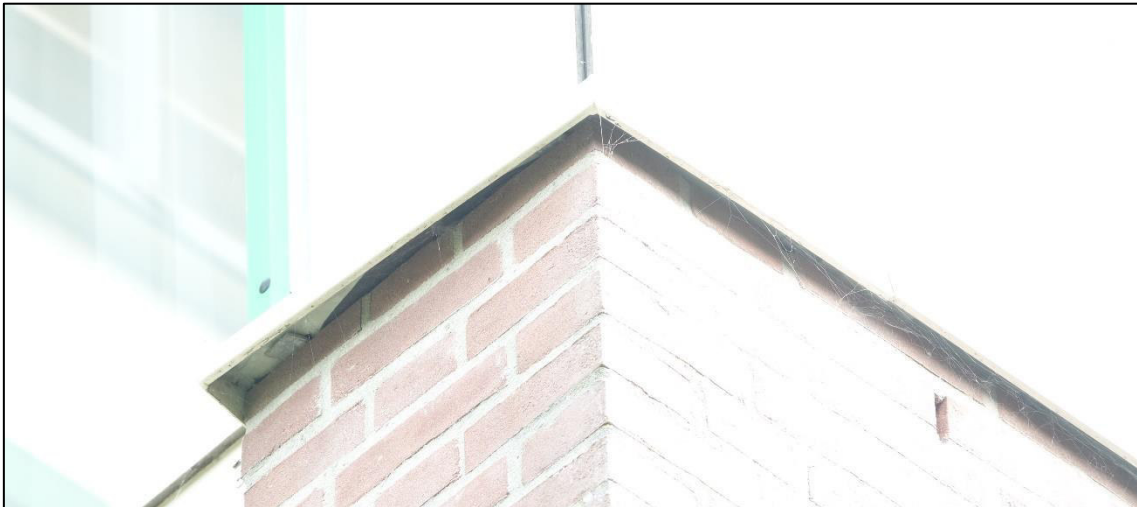
De in Hoofdstuk 4 genoemde soorten kunnen op basis van verspreidingsgegevens voorkomen in het plangebied. Tijdens het veldbezoek is vervolgens nagegaan of het plangebied potentieel geschikt is voor (onder andere) deze soorten. In dit hoofdstuk worden de aangetroffen biotopen binnen het plangebied beschreven.

5.1 Biotoop bebouwing

De bebouwing binnen het plangebied is deels opgetrokken uit baksteen. De delen van baksteen hebben aan de bovenzijde, onder de dakrand, open stootvoegen (Figuur 8). Open stootvoegen kunnen gebruikt worden door vleermuizen om naar de spouwmuur te kruipen waar zij een verblijf kunnen hebben. De open stootvoegen zijn ongeveer 1 cm breed en daarmee enkel geschikt voor de kleine vleermuissoort, zoals de dwergvleermuizen. Voor de laatvlieger en meervleermuis zijn de openingen te klein. Tevens wijkt de dakrand op diverse plekken. De wijking lijkt op het eerste gezicht groot waardoor deze ook geschikt zou kunnen zijn voor grotere vleermuissoorten. Echter, als men de opening van dichterbij bekijkt, is de ruimte tussen de bovenkant van de gevel en het dak, zeer klein en enkel geschikt voor dwergvleermuizen (Figuur 9). Daarnaast kunnen potentiële verblijfplaatsen van dwergvleermuizen aanwezig zijn bij de kunststof platen aan de zijdes waar de ramen in de gevel zitten en wellicht achter de zonwering (Figuur 10). De kans dat hier vleermuisverblijven aanwezig zijn, is echter kleiner omdat weinig is om aan vast te grijpen voor de vleermuizen. Overige openingen zijn in het gebouw niet aanwezig. Hierdoor is het uitgesloten dat andere gebouwbewonende soorten, zoals de huismus en gierzwaluw, gebruik maken van dit gebouw.

Figuur 8: Open stootvoegen onder de dakrand rondom het gebouw waar de gevel uit baksteen bestaat.

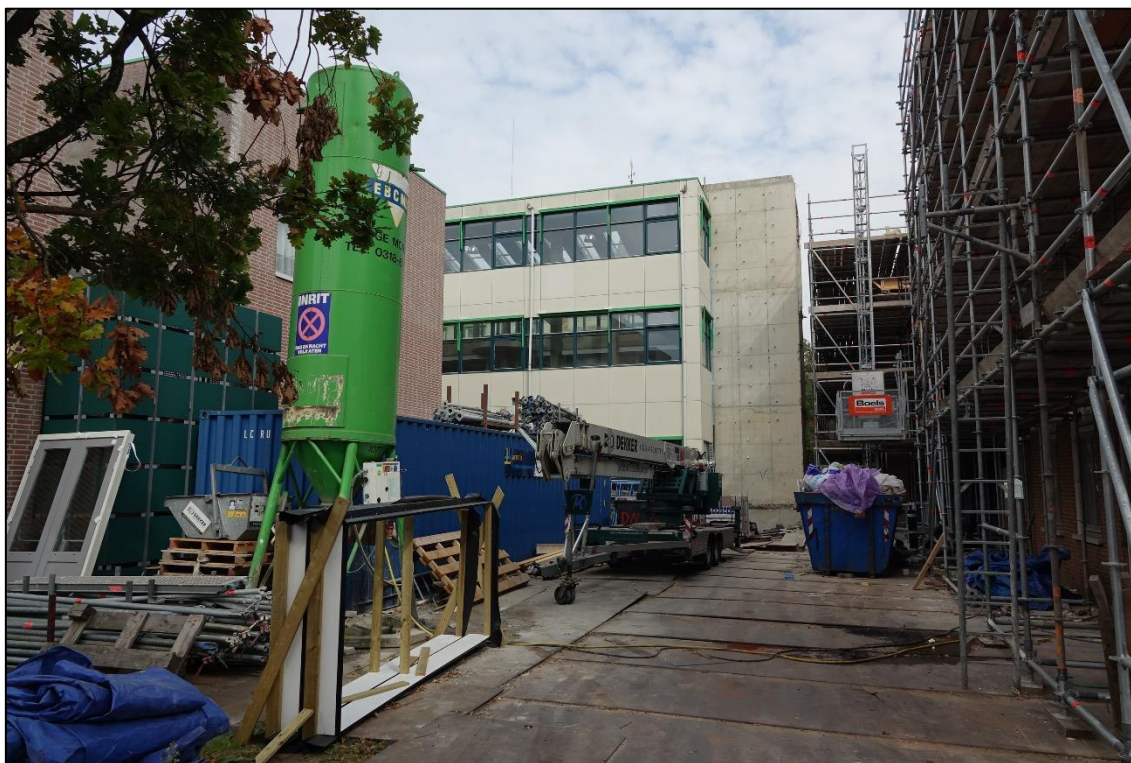

Figuur 9: Ruim wijkende dakrand met een kleine ruimte tussen het daadwerkelijke dak en de dakrand.

Figuur 10: Ruimte bij de kunststof platen waar dwergvleermuizen tussen kunnen kruipen.

De verbinding tussen het plangebied en het pand ten zuidoosten zoals te zien is op luchtfoto's, is niet langer aanwezig. Op deze locatie is een bouwplaats aanwezig en wordt druk gewerkt aan de naastgelegen opstal. Hierdoor wordt de aanwezigheid van vleermuizen aan deze zijde minder snel verwacht door de hoge mate van verstoring. Onderstaand figuur geeft een beeld van de situatie ter plaatsen.

Figuur 11: Bouwplaats op de locatie waar eens een verbinding was tussen de twee gebouwen.

5.2 Biotoop aanwezig groen en bodem

Binnen het plangebied is weinig groen aanwezig. Rondom het gebouw is een gazon en in enkele van de inhammen van het gebouw staan struiken (Figuur 12). In deze struiken kunnen algemene vogels tot broeden komen. Direct grenzend aan het gebouw is meer groen te vinden. Zo staat er naast de parkeerplekken aan de zuidwestzijde van het gebouw een grote boom en loopt er aan de noordwest- en noordoostzijde een laurierhaag waar enkele bomen tussen staan (Figuur 13 en 14). Aan het Klinkenbergpad staan tevens enkele bomen. Algemene broedvogels kunnen in deze struiken, hagen en bomen gebruiken om tot broeden te komen. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen en tevens zijn er geen bomen met holtes waargenomen. De omgeving van het plangebied kan gebruikt worden als foeragerengebied door vleermuizen, gezien de geringe hoeveelheid groen gaat het hier niet om essentieel foerageergebied. Tevens is er in de directe omgeving alternatief foerageergebied, van hogere kwaliteit, aanwezig aangezien er meer groen staat en watergangen lopen. Deze locaties zijn te vinden bij de omgeving van Stichting Kamermuziek Warmond en de begraafplaats De Oude Toren. Een lijnvormig element wat van verblijfplaats naar foerageergebied loopt, is niet aanwezig in dit plangebied. De bodem rondom het plangebied bestaat uit gazon of is versteend. Vergraafbaar zand is afwezig. Beschermde flora wordt niet verwacht gezien de verstoring van wandelen mensen en het onderhouden (maaien) van het gazon.

Figuur 12: Voorbeeld van struiken in de inhammen van het gebouw.

Figuur 13: Gazon naast het gebouw (noordwestzijde) met een laurierhaag en enkele bomen ertussen.

Figuur 14: Rechts het Klinkenbergerpad met links de haag die het pad en het terrein scheiden.

5.3 Biotoop water

Binnen het plangebied en de versturende invloedssfeer van de werkzaamheden zijn geen waterlichamen aanwezig.

6. Conclusie en advies

In dit hoofdstuk worden alle soorten behandeld waarvoor maatregelen nodig zijn of onderzoek dient te worden uitgevoerd. Soorten die zijn uitgesloten, worden hier niet behandeld en zijn terug te vinden in Bijlage II. Daarnaast wordt ook besproken of er een vervolgtraject benodigd is aangaande gebiedsbescherming.

6.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van Natura 2000-gebied of het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De ingreep leidt niet tot een fysieke afname van oppervlakte aangewezen habitattypen in Natura 2000-gebieden of het NNN en heeft geen significant verstrend effect op soorten. Het plangebied ligt op ruim 5,8km afstand tot Natura 2000-gebied. Mogelijke stikstof effecten zijn daarom niet op voorhand uitgesloten. Er is al een stikstofberekening uitgevoerd waardoor een nieuwe stikstofberekening niet nodig is.

6.2 Soortbescherming

Nader onderzoek

Vleermuizen: de opstal binnen het plangebied zijn geschikt als zomer-, individueel winter-, paar- en kraamverblijfplaats voor gewone, kleine en ruige dwergvleermuis. Een functie als massawinterverblijf wordt uitgesloten wegens het ontbreken van meer dan vier verdiepingen. Gezien het pand gesloopt zal worden, zijn negatieve effecten op potentiële vleermuisverblijven niet uitgesloten. Nader onderzoek naar de bovengenoemde gebouw bewonende soorten moeten uitwijzen of het plangebied een functie vervult voor vleermuizen.

Voorgaande vleermuisonderzoeken Groot Seminarie: in 2019 is een nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd in onderhavig plangebied. Tijdens dit onderzoek is gebruik gemaakt van luisterkastje zonder waarnemer. Tevens is in 2018 een vleermuis onderzoek uitgevoerd aan het naastgelegen gebouw (ten zuidwesten). Tijdens dit onderzoek zijn geen vleermuisverblijven vastgesteld en hierbij kon deels de bebouwing uit dit rapport waargenomen worden. De methode zoals gebruikt voor het onderzoek in 2019 wordt niet langer gebruikt. De ODWH heeft ook aangegeven niet akkoord te gaan met de onderzoeksinspanning en heeft verzocht tot aanvullend onderzoek. Hierdoor is besloten een hernieuwd vleermuisonderzoek op te starten, in najaar 2021.

Tijdens de eerder uitgevoerde vleermuisonderzoeken op het terrein Groot Seminarie, inclusief “Het Kompas”, zijn geen verblijven gevonden. Tevens lijkt de piek (tijdstip) van vleermuisactiviteit erop te wijzen dat de vleermuizen die in het plangebied zijn waargenomen, elders een verblijf hebben en slechts langsvliegend waren. Hierdoor luidt de hypothese en verwachting dat er tijdens dit nader onderzoek geen verblijven zullen worden aangetroffen. Voor het volledig uitsluit van de verblijven, wordt desalniettemin een hernieuwd vleermuisonderzoek uitgevoerd.

Figuur 15: Geschikte openingen voor vleermuizen.

Mitigerende maatregelen

Vogels zonder jaarrond beschermd nest: binnen het plangebied en de verstorende invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels zonder jaarrond beschermd nest broeden. Algemene vogelsoorten die broeden zijn gedurende deze tijd beschermd (15 maart – 15 augustus). Het advies luidt om de werkzaamheden buiten dit broedseizoen te laten plaatsvinden of voor het broedseizoen te beginnen en continu door te werken tijdens het broedseizoen zodat vogels niet tot broeden komen in het plangebied. Indien het niet mogelijk is om de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten, dient er een broedvogelinventarisatie gedaan te worden door een deskundig ecoloog.

Zorglicht:

De Wet natuurbescherming kent een algemene zorgplicht. Dit betekent dat zorgvuldig met aanwezige planten en dieren moet worden omgegaan. Dit geldt ook voor algemeen voorkomende en vrijgestelde soorten zoals de egel. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Maai en snoei voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het werkgebied kort. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens aanleg.
- Voer de werkzaamheden rustig en in één richting uit (van de bouwplaats af). Op deze manier zijn dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere leefgebieden en worden ze niet de drukke bouwplaats op gejaagd.

Ecologisch vervolgtraject

Naar aanleiding van de uitgevoerde quickscan kunnen de meeste aantal soorten die volgens verspreidingsgegevens voor kunnen komen in het plangebied uitgesloten worden. Voor een aantal soorten geldt dat er nader ecologisch onderzoek noodzakelijk is. Zoals vermeld is er reeds nader onderzoek uitgevoerd, maar is ervoor gekozen om deze nogmaals uit te voeren. Een overzicht hiervan is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 5: Overzicht van de onderzochte soortgroepen en onderzoeksresultaten.

Soortgroep	Soort (wetenschappelijke soortnaam)	Vervolgtraject
Vogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is	Algemene broedvogels	Maatregelen
Vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is	Boomvalk (<i>Falco subbuteo</i>)	Nee
	Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	Nee
	Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	Nee
	Grote gele kwikstaart (<i>Motacilla cinerea</i>)	Nee
	Havik (<i>Accipiter gentilis</i>)	Nee
	Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Nee
	Kerkuil (<i>Tyto alba</i>)	Nee
	Ooievaar (<i>Ciconia ciconia</i>)	Nee
	Ransuil (<i>Asio otus</i>)	Nee
	Roek (<i>Corvus frugilegus</i>)	Nee
	Slechtvalk (<i>Falco peregrinus</i>)	Nee
	Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>)	Nee
	Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	Nee
	Wespendief (<i>Apivorus pernis</i>)	Nee
	Zwarte wouw (<i>Milvus migrans</i>)	Nee
Vleermuizen	Bosvleermuis (<i>Nyctalus leisleri</i>)	Nee
	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Nader onderzoek
	Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	Nee
	Kleine dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	Nader onderzoek
	Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	Nee
	Meervleermuis (<i>Myotis dasycneme</i>)	Nee
	Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>)	Nee
	Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	Nader onderzoek
	Tweekleurige vleermuis (<i>Vespertilio murinus</i>)	Nee
	Watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)	Nee
Overige zoogdieren	Boommarter (<i>Martes martes</i>)	Nee
	Eekhoorn (<i>Sciurus vulgaris</i>)	Nee
	Noordse woelmuis (<i>Alexandromys oeconomus arenicola</i>)	Nee
	Waterspitsmuis (<i>Neomys fodiens</i>)	Nee
Amfibieën	Alpenwatersalamander (<i>Ichtyosaura alpestris</i>)	Nee
	Rugstreeppad (<i>Epidalea calamita</i>)	Nee
	Vroedmeesterpad (<i>Anguis fragilis</i>)	Nee
Reptielen	Ringslang (<i>Natrix natrix</i>)	Nee
Weekdieren	Platte schijfhoren (<i>Anisus vorticulus</i>)	Nee

Soortgroep	Soort (<i>wetenschappelijke soortnaam</i>)	Vervolgtraject
Planten	Akkerboterbloem (<i>Ranunculus arvensis</i>)	Nee
	Glad biggenkruid (<i>Hypochaeris glabra</i>)	Nee
	Grote leeuwenklauw (<i>Aphanes arvensis</i>)	Nee
	Karhuizer anjer (<i>Dianthus carthusianorum</i>)	Nee
	Kluwenklokje (<i>Campanula glomerata</i>)	Nee
	Muurbloem (<i>Erysimum cheiri</i>)	Nee
	Schubvaren (<i>Asplenium ceterach</i>)	Nee
	Stijve wolfsmelk (<i>Euphorbia stricta</i>)	Nee
	Tengere distel (<i>Carduus tenuiflorus</i>)	Nee
	Wilde weit (<i>Melanampyrum arvense</i>)	Nee
	Wolfskers (<i>Atropa belladonna</i>)	Nee
Vlinders	Grote vos (<i>Nymphalis polychloros</i>)	Nee
Libellen	Gevlekte witsnuitlibel (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	Nee

7. Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

Bijlsma, R.G., 2015. Handleiding veldonderzoek roofvogels. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Broekhuizen, S. e.a., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren.

Diets, C., Kiefer, A, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Internetbronnen

www.quickscanhulp.nl

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.floron.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.bij12.nl

www.calculator.aerius.nl

www.waarneming.nl

Bijlage I Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming, onderdeel soorten

Voor soortenbescherming geldt voor deze wet dat deze gericht is op het bereiken of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. De wet maakt hiervoor een programmatische aanpak mogelijk. Binnen deze wet wordt de soortbescherming opgedeeld in drie categorieën:

1. De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (art. 3.1 – 3.4).
2. De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU op grond van de Habitatrichtlijn (Bijlagen I, II, IV, V) en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5 - 3.9).
3. De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10 - 3.11). Voor de zoogdier- amfibie- en reptielsoorten opgenomen in deze bijlage geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. De andere in de bijlage opgenomen soorten worden om ecologische redenen beschermd. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Verbodsbepalingen: Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in Bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of Bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Uitbreiding verbodsbepalingen en mogelijkheid tot ontheffing of vrijstelling: Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen,

- af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. t/m h. (niet van toepassing, zie wettekst).
 3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Verordening vrijstelling soorten provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland acht het wenselijk vrijstellingen te verlenen van verboden ter bescherming van soorten dieren op grond van de Wet natuurbescherming voor de volgende diersoorten:

Aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, hermelijn, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat.

Bovenstaande soorten zijn derhalve niet beschermd bij de voorgenomen werkzaamheden. Voor bovengenoemde soorten blijft de zorgplicht echter van kracht. Verder zijn beschermde soorten die niet via een natuurlijke verspreiding in Zuid-Holland terecht zijn gekomen niet beschermd in deze provincie.

Bijlage II Uitgesloten soorten

Onderstaand is een tabel met soorten uit de bureaustudie die aan de hand van het veldbezoek zijn uitgesloten. Deze tabel geeft aan waarom effecten op soorten uitgesloten zijn. Om de overzichtelijkheid te vergroten, zijn soorten gebundeld die om dezelfde redenen uitgesloten kunnen worden. Soorten die provinciaal zijn vrijgesteld worden niet meegenomen in deze tabel.

Tabel 6: Beschermde soorten die uitgesloten zijn van negatieve effecten

Soort(groep)	Reden van uitsluiten negatieve effecten
Amfibieën	
Alpenwatersalamander	Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk niet te snel stromend visvrij water in de direct omgeving van loofbos of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen.
Rugstreeppad	Binnen het plangebied is geen geschikte leefgebied aanwezig. Voorplantingswater en vergraafbaar zand ontbreekt volledig. Hierdoor wordt de aanwezigheid van de rugstreeppad uitgesloten binnen het plangebied.
Vroedmeesterpad	Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk ruderaal terrein (groeven), half natuurlijke graslanden, open hellingen, hellingbossen en graften met stenige ondergrond. Overwintert in kalksteengroeven, kalkovens en in andere bebouwing. Waarneming buiten Limburg betreffen uitgezette populaties.
Vogels	
Boomvalk, buizerd, sperwer, havik	Er zijn binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden geen oude kraaien- of eksternesten aangetroffen in het plangebied.
Gierzwaluw	Binnen het plangebied zijn geen geschikte broedlocaties aanwezig, zoals ruimten onder dakgoten, losliggend dakpannen, gaten bij regenpijpen, gaten in muren en neststenen.
Grote gele kwikstaart	Binnen het plangebied is geen geschikt broedbiotoop aanwezig, namelijk oevers van snel tot zwak stromende beken en rivieren omzoomd door loofbos. Deze soort kan ook broeden in dorpen waar een rivier doorheen loopt.
Huismus	Binnen het plangebied zijn geen geschikte broedlocaties aanwezig, zoals een toegankelijke dakrand, los liggende dakpannen en overige gaten en kieren in daken en schuren. Ook is er geen functioneel leefgebied aanwezig in de vorm van groenblijvende struiken, zanderige stukjes en drinkplaats.
Kerkuil	Binnen het plangebied zijn geen kasten aanwezig voor uilen. Ook zijn er geen toegankelijke schuren of zolders aanwezig.
Ooievaar	Binnen het plangebied zijn geen geschikte broedlocaties aanwezig in de vorm van hoge plekken, zoals telefoonpalen, bomen, schoorstenen, kerktorens, hoogspanningsmasten of door de mens gemaakte palen met houten platform
Ransuil	Binnen het plangebied zijn geen geschikte bomen die als winterroestplaats kunnen dienen. Ook zijn er geen oude kraai- of eksternesten aangetroffen in het plangebied.
Roek	Binnen het plangebied is geen geschikt broedbiotoop aanwezig, namelijk vrijstaande, hoge groepen bomen langs snelwegen, treinsporen of kanalen in de buurt van graslanden. De roek is een koloniebroeder. Er zijn binnen het plangebied geen oude nesten aangetroffen.
Slechtvalk	Binnen het plangebied is geen geschikt broedbiotoop aanwezig, namelijk hoogspanningsmasten, hoge gebouwen of torens. Ook zijn er geen oude kraaien- of eksternesten aangetroffen.
Steenuil	Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk kleinschalig cultuurlandschap met een variatie van heggen, weiljes en knoestige bomen. Ook zijn er geen holtebomen, knotwilgen, toegankelijke schuren, zolders of uilenkasten aanwezig.

Soort(groep)	Reden van uitsluiten negatieve effecten
Wespendief	Binnen het plangebied is geen geschikt broedbiotoop aanwezig, namelijk loofbos of gemengd bos met open plekken, hoogvenen, heide, moerasbos en kleinschalig cultuurlandschap met bos hoogvenen.
Zwarte wouw	Binnen het plangebied is geen geschikt broedbiotoop aanwezig, namelijk halfopen, bos, rivierdalen met oobossen en moerasgebied.
Vleermuizen	
Bosvleermuis	Negatieve effecten op de bosvleermuis worden uitgesloten aangezien de openingen te kleine zijn voor deze soort.. Verder zijn kolonies van de bosvleermuis in Nederland enkel bekend in bomen en in het oosten van het land.
Laatvlieger	Binnen het plangebied vinden werkzaamheden plaats aan gebouwen. De openingen in de opstal zijn te klein (maximaal 1cm) voor de laatvlieger om te fungeren als verblijfplaats. Holte bomen worden niet gekapt. Ook zijn er geen effecten op essentieel foerageergebied, omdat er geen significante oppervlakte aan houtige begroeiing verwijderd of waterpartij gedempt wordt. Negatieve effecten zijn daarom uitgesloten. Zomerverblijfplaats: boomholtes (met uitzondering van laatvlieger), onder dakpannen, onder dakranden, spouwmuren, gaten in muren en vleermuiskasten. Winterverblijfplaats: spouwmuren, spleten in gebouwen, zolders, onder dakpannen en dakranden. Foerageergebied: bosranden, heggen, lanen en waterlichamen.
Gewone grootoorvleermuis	Negatieve effecten op gewone grootoorvleermuis worden niet verwacht aangezien de potentiële verblijfplaatsen een te kleine opening hebben voor deze soort. Zomerverblijfplaats: zolders, achter betimmeringen, daklijsten, vensterluiken, spouwmuren, onder dakpannen, vleermuiskasten, boomholten en spleten. Winterverblijfplaats: overwinterd in de nabijheid van de zomerverblijfplaats. Foerageergebied: beschutte plekken in bos en kleinschalig parkachtig landschap.
Meervleermuis	Negatieve effecten op de meervleermuis worden niet verwacht, omdat de openingen in de opstal te klein zijn (maximaal 1cm) voor grotere vleermuissoorten zoals de meervleermuis. Zomerverblijfplaats: vleermuiskasten en woonhuizen. Winterverblijfplaats: mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken en kelders. Foerageergebied: groot open water en langs oevers van plassen, meren, kanalen, rivieren en vaarten.
Rosse vleermuis	Negatieve effecten op de rosse vleermuis worden niet verwacht, aangezien er geen holtebomen aanwezig zijn of worden gekapt binnen het plangebied. Zomer- en winterverblijfplaats: boomholten. Foerageergebied: open terrein, boven water en moerassige gebieden.
Tweekleurige vleermuis	Negatieve effecten op de tweekleurige vleermuis worden niet verwacht wegen het ontbreken van hoge gebouwen binnen het plangebied. Winterverblijfplaats: grotten, kelders en spleten in hoge gebouwen.
Watervleermuis	Negatieve effecten op de watervleermuis worden niet verwacht, aangezien er geen holtebomen aanwezig zijn of worden gekapt binnen het plangebied. Zomerverblijfplaats: boomholten en spleten, maar ook kerkzolders, vleermuiskasten, bunkers en oude forten. Winterverblijfplaats: grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken en kelders. Foerageergebied: beschutte waterpartijen, of aan de beschutte kant van vijvers in landgoederen en parken, kastelen en visvijvers, smalle vaarten, langzaam stromende rivieren en beken.
Overige zoogdieren	
Boommarter	Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk bos. Ook zijn er geen holtebomen aanwezig binnen het plangebied.
Eekhoorn	Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig namelijk; loofbos, naaldbos en gemengd bos of tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Ook zijn er geen bomen holtebomen en eekhoornnesten aangetroffen binnen het

Soort(groep)	Reden van uitsluiten negatieve effecten
	plangebied.
Noordse woelmuis	Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig; namelijk natte terreinen met een hoge vooral grasachtige vegetatie. De soort leeft in natte terreinen, zoals rietland, moeras, zeer extensief gebruikte weilanden, drassige hooilanden, vochtige duinvalleien en periodiek overstroomde terreinen. In gebieden waar geen andere woelmuizen leven, wordt hij ook aangetroffen in drogere gedeelten, zoals in wegbermen of zelfs in droog naaldbos. De noordse woelmuis is gevoelig voor concurrentie met andere woelmuizen.
Waterspitsmuis	De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oever. De waterspitsmuis komt enkel voor waar bodembedekkende vegetatie aanwezig is, waar de oever voldoende schuilmogelijkheid heeft en waar binnen een straal van 500 meter water te vinden is. Deze habitatseisen zijn niet aanwezig binnen het projectgebied.
Reptielen	
Ringslang	De ringslang is gebonden aan waterrijke habitats op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. Grote oppervlaktes met laag gelegen nat gebied worden gemedan. Deze biotopen zijn niet aanwezig binnen het projectgebied. Ook zijn er geen broeihopen aangetroffen binnen het projectgebied.
Weekdieren	
Platte schijfhoren	Er vinden geen werkzaamheden plaats in het water dus negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.
Planten	
Akkerboterbloem	Akkerboterbloem groeit in akkers (wintergraanakkers), zelden op ruderaal plaatsen en op omgewerkte grond. Deze zijn binnen het plangebied niet aanwezig.
Glad biggenkruid	Glad biggenkruid groeit op zonnige, warme, open plaatsen op droge, voedselarme, met name stikstofarme, zwak zure, kalkarme grond in akkers (graanakkers en akkerranden), zeeduinen (laag blijvend duingrasland), bermen (open plekken en pas ingezaaide bermen) en grasland (gazons). Deze biotopen zijn binnen het plangebied niet aanwezig.
Grote Leeuwenklauw	Grote leeuwenklauw groeit op zonnige, open plaatsen op vochtige tot vrij droge, goed gedraineerde, matig voedselrijke tot voedselrijke, kalkhoudende grond (lemig zand, löss, leem, zavel en klei). Bermen langs onverharde wegen (in de strook vlak langs de rijweg), akkers (graanakkers), waterkanten (rivieroeverwallen en sloothellingen), braakliggende grond, bij veevoerkulen, dijken, tuinen en langs spoorwegen. Deze biotopen zijn binnen het plangebied niet aanwezig.
Kartuizer anjer	Kartuizer anjer groeit in grasland (schraal grasland en kalkgrasland), bermen en rotsachtige plaatsen. Deze biotopen zijn binnen het plangebied niet aanwezig.
Kluwenklokje	Kluwenklokje groeit in bermen, grasland (kalkgrasland), iets ruderaal plaatsen, rivierdijken, zandige ruggen in uiterwaarden, bosranden, struwelen en soms in lichte bossen. Deze biotopen zijn binnen het plangebied niet aanwezig.
Muurbloem	Muurbloem groeit op rotsachtige plaatsen (rotswallen), klippen, mijnsteenbergen, afgravingen (oude steengroeven), kademuuren, kerkhofmuren, oude stadsmuren en ruïnes. Deze biotopen zijn binnen het plangebied niet aanwezig.
Schubvaren	Schubvaren groeit op oude muren, rotsen, spleten van stenen constructies en kalkstenen muurtjes langs begraafplaatsen en wegen. Deze biotopen zijn binnen het plangebied niet aanwezig.
Stijve wolfsmelk	Stijve wolfsmelk groeit in akkers, bosranden (langs rivierdalbossen), kapvlakten, waterkanten (slootkanten), bermen en dijken. De soort staat op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen met vochtige, matig voedselrijke, weinig of niet bemeste, kalkrijke grond (klei, mergel en stenige plaatsen). Deze biotopen zijn binnen het plangebied niet aanwezig.
Tengere distel	Tengere distel groeit op dijken in het kustgebied (wierdijken), bermen (verstoorde

Soort(groep)	Reden van uitsluiten negatieve effecten
	plaatsen), ruigten (kalkrijke ruigten), bouwterreinen, haventerreinen en zeeduinen (licht ruderaal, grazige plaatsen). Deze biotopen zijn binnen het plangebied niet aanwezig.
Wilde weit	Wilde weit groeit doorgaans op zonnige plaatsen met een matig droge, matig voedselrijke, kalkrijke, enigszins omgewerkte grond bodem. De plant wordt meestal gevonden in akkers, op rotsachtige plaatsen, grasland (kalkgrasland), bermen, op puinkegels aan de voet van kalkhellingen en heggen. Deze biotoepen zijn niet aanwezig binnen het plangebied.
Wolfskers	Wolfskers groeit in bossen (open plekken en langs bospaden, bosranden, kapvlakten, brandvlakten, stenige plaatsen, ruderaal plaatsen en braakliggende grond. Deze biotopen zijn binnen het plangebied niet aanwezig.
Vlinders	
Grote vos	De grote vos heeft als waardplant; iep, zoete kers en wilgensoorten. Deze boomsoorten zijn niet aanwezig binnen het plangebied.
Libellen	
Gevlekte witsnuitlibel	Deze libel leeft in laagveenmoerassen, vegetatierijke vennen en duinplassen met een beschutte ligging waarin het water helder, ondiep (één meter of minder) en matig voedselrijk is. Zowel vegetatieloze als dichtgegroeide wateren worden gemeden. Deze biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied.

Bijlage III Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Nieuwbouw

Spouwmuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een spouwmuur te realiseren van ten minste 2 centimeter diep. Invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen van 1,5 tot 2 cm breed geven dwergvleermuizen toegang tot de spouwmuur. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 centimeter. Bij het gebruik van isolatie aan de binnengevel is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat er kunststof gaas wordt aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter om vleermuizen de mogelijkheid te bieden te zich vast te klampen. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 meter hoogte bevinden en niet boven ramen of deuren geplaatst.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het in metselen van vleermuisstenen een goed alternatief. De ruimte in een inmetzelsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam inmetzelstenen te koppelen zodat een grotere verblijfplaats ontstaat.

Renovatie

Als een bestaande spouwmuur wordt geïsoleerd blijft er vaak te weinig ruimte over om nog te kunnen functioneren als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Het is dan nog wel mogelijk in metselstenen aan te brengen tussen het binnen- en buitenblad van de spouwmuur.

Boeiboorden of gevelbetimmering kan ook een verblijfplaats bieden aan vleermuizen. Door een opening van 2,5 centimeter vrij te houden tussen de gevel en de betimmering wordt een potentiële verblijfplaats gerealiseerd. Het is belangrijk dat de vleermuizen grip hebben, dus de wand moet ruw zijn.

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen kan onder andere gebruik gemaakt worden van inmetselfkasten in de gevel en nestpannen op het dak. De neststenen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar in de gevel worden verwerkt.

Bij het aanbrengen van neststenen in de gevel is het van belang rekening te houden met de mate van opwarming van de neststenen. De neststenen moeten bij voorkeur in noordelijk of oostelijk gerichte gevels worden aangebracht of onder de schaduw van een overstek.

Ook in nestpannen op het dak kan de temperatuur snel oplopen. Deze moeten onder geen beding op zuidelijk of westelijk gerichte daken worden gelegd. De kans is groot dat de jongen dit niet overleven. Zeker als de daken zijn geïsoleerd, kan warmte niet meer ontsnappen en is oververhitting een reëel gevaar. Gaten in overstekken en dakgootomlijstingen bieden goede mogelijkheden voor gierzwaluwen om te nestelen. De temperatuur in dit soort betimmeringen is beter gereguleerd en het is goed aan te vliegen door de soort.

Huismus

Voor huismussen kan heel gemakkelijk nestruimte worden gerealiseerd door het (ver)plaatsen van vogelschroot tot onder de derde rij dakpannen. Op deze manier wordt voldaan aan het Bouwbesluit, maar blijft het dak beschikbaar voor de huismus. Bij huismussen moet rekening worden gehouden met de eisen die de soort stelt aan zijn omgeving. Om te kunnen functioneren als broedlocatie moet op zeer korte afstand voldoende dekking en voedsel aanwezig in de vorm van inheemse bomen en planten. Soorten als liguster, lijsterbes, sleedoorn, meidoorn en vlier zijn hier heel geschikt voor.

Insectenhôtels

Door insectenhôtels te plaatsen in een voedselrijke omgeving met veel inheemse bloemen kunnen insecten worden gelokt. Het is van belang om goed te letten op de grootte en diepte van het insectenhôtel en deze te plaatsen op een zonnige plek om deze succesvol te laten zijn. Een insectenhôtel kan de diversiteit lokaal vergroten en de insecten vormen een goede voedselbron voor vogels en vleermuizen.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl
www.bouwnatuurinclusief.nl

Notitie

Nader Onderzoek Vleermuizen paartijd

Locatie	:	Monseigneur Aengentlaan 1, Warmond
Datum	:	11 oktober 2021
Ecoloog	:	R. Bouwmeester
Email	:	Rene@ecologiewerkt.nl www.ecologiewerkt.nl
Telefoon	:	06-11053496
Opdrachtgever	:	Mariengaerde Warmond Exploitatie BV Loevesteinstraat 20B, 4834 ED Breda,

Opzet van het onderzoek

Onderzoeksgebied

Het plangebied (figuur 1) bestaat uit een complex met 3 verdiepingen, een plat dak en meerdere nisjes en hofjes met groen. Aan alle kanten van het gebouw zijn muren met openstootvoegen die geschikt zouden kunnen zijn voor dwergvleermuissoorten.

Figuur 1: In rood de begrenzing van het plangebied.

Onderzoeksmethodiek Vleermuizen

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde vleermuissoorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (Kennisdocumenten, BIJ12) en het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2021).

Het vleermuisonderzoek heeft plaats gevonden met behulp van batdetectors type Elekon Batlogger M met opnameapparatuur waarmee het mogelijk is de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond en de vroege ochtend, wanneer vleermuizen het meest actief zijn, kunnen daarmee verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden binnen een plangebied of een landschap worden vastgesteld.

In de QuickScan zijn de alleen de gewone en ruige dwergvleermuizen als te onderzoeken soorten aangegeven omdat alleen de openstootvoegen in het gebouw mogelijkheden bieden voor vleermuizen. In het najaar van 2021 (onderzoek naar winter- en paarverblijven) zijn twee veldbezoeken gebracht aan het plangebied. In het voorjaar (mei – juli) zal het onderzoek voortgezet worden. Een overzicht van de veldbezoeken is weergegeven in tabel 1.

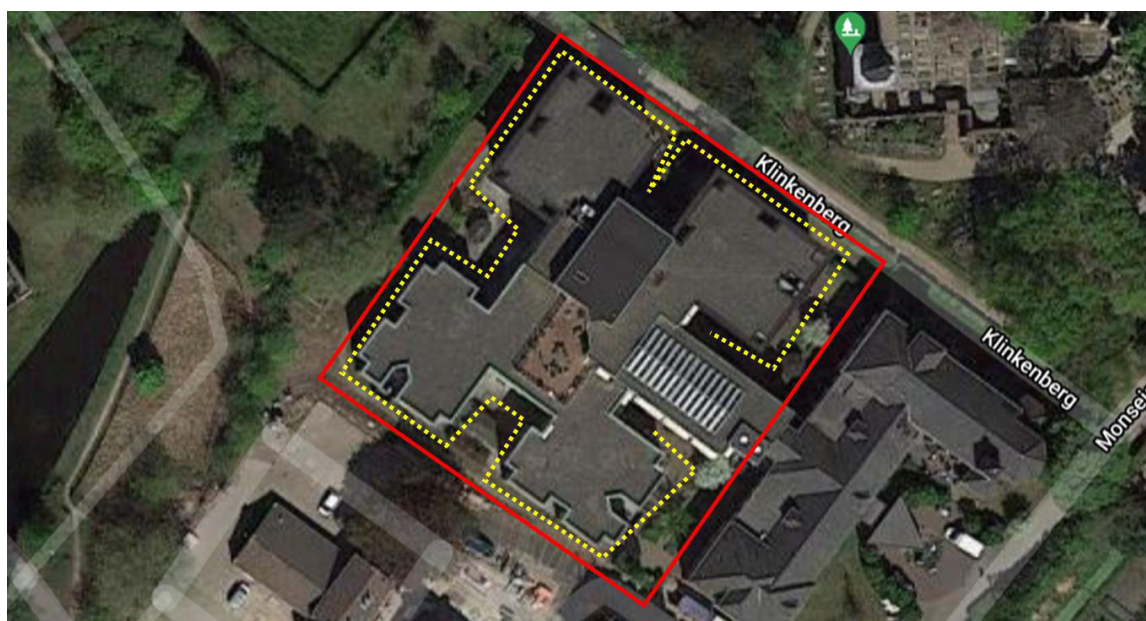
Tabel 1: Veldbezoeken vleermuizen en weersomstandigheden (bron: buienradar.nl)

Bezoek	Datum	Tijd	Zonsondergang/ opgang	Weersomstandigheden	Aantal onderzoekers
1	10-09-2021	20:10 tot 02:00	20:10	Droog, 19°, windstil, helder	1
2	30-09-2021	20:23 tot 22:23	19:23	Droog, 15°, wind 4bft, bewolkt	1

Het onderzoek is uitgevoerd door ecooloog R. Bouwmeester

De onderzoeksinspanning is bepaald aan de hand van de uitkomst van de eerder door IDDS uitgevoerde QuickScan. Hieruit is gebleken dat met name de muren met open stootvoegen aan alle kanten van het gebouw geschikt zijn voor vleermuizen.

De looproutes voor het najaarsonderzoek (figuur 2) gaan langs alle potentiële verblijfplaatsen, waar steeds gedurende een periode is gepost teneinde mogelijke winter- en paarverblijven vast te kunnen stellen of uit te sluiten.

Figuur 2: Looproute in geel (najaar)

Resultaten

Eerste bezoek paartijd

De eerste vleermuis die gehoord werd was een rosse vleermuis om 20:15 en kort erna een gewone dwergvleermuis om 20:17. Om 20:20 is de eerste laatvlieger gehoord. Deze drie soorten zijn gedurende de nacht regelmatig gehoord. Tijdens het eerste uur zijn voornamelijk foeragerende vleermuizen gehoord. Tijdens het tweede uur was er veel minder activiteit. Pas rond 22:00 is de eerste ruige dwergvleermuis gehoord.

Rond 01:00 werden 2 paarverblijven van een gewone dwergvleermuis gevonden, één aan de oostkant en één aan de westkant van het gebouw. (zie figuur 3 en 4). Ook is er een paarverblijf van een ruige dwergvleermuis in de grote beuk op het naast gelegen parkeerterrein gevonden.

Er was over het algemeen veel activiteit rondom het gebouw en met name rond de beuk op het parkeerterrein. Het betrof voornamelijk foeragerende dieren. Er is geen zwermgedrag waargenomen.

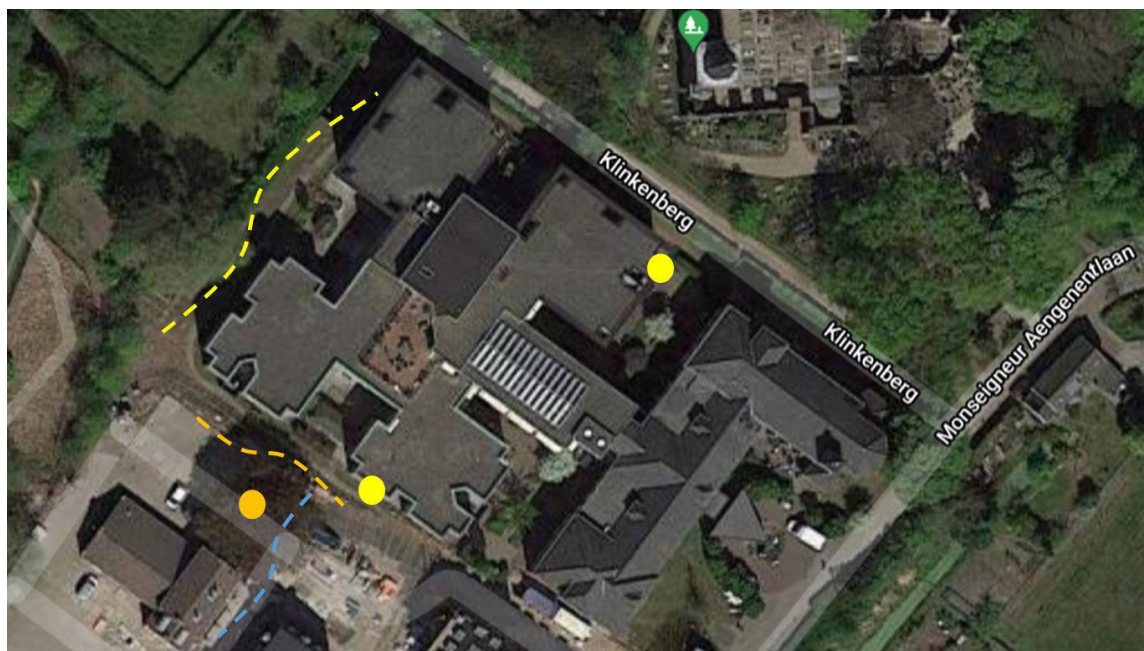

Figuur 3: In het geel de locaties van 2 paarverblijven van 2 gewone dwergvleermuizen.

Tweede bezoek paartijd

In vergelijking met het vorige bezoek was er over het algemeen weinig activiteit tijdens dit bezoek. Wederom werden dezelfde soorten als tijdens het vorige onderzoek foeragerend waargenomen. Maar dit keer ook een gewone grootoorvleermuis bij de beuk op de parkeerplaats. Hier werden zelfs paargeluiden van een gewone grootoorvleermuis waargenomen. Vermoedelijk gaat het om een baltsvlucht. Langs de noordkant van het gebouw is de baltsvlucht van een gewone dwergvleermuis waargenomen en langs de parkeerplaats is de baltsvlucht van een ruige dwergvleermuis waargenomen.

Daarnaast is net als vorig bezoek een paarverblijf van een ruige dwergvleermuis in de beuk aangetroffen en een paarverblijf van een gewone dwergvleermuis in de muur aan de westkant van het gebouw. Aan het eind van het bezoek zijn er 5 foeragerende vleermuizen tegelijkertijd rond de beuk op het parkeerterrein waargenomen, een gewone grootoor, twee ruige dwergvleermuizen, een gewone dwergvleermuis en een laatvlieger. De beuk heeft een belangrijke functie voor de vleermuizen.

Figuur 4: In het geel de locaties van 2 paarverblijven van 2 gewone dwergvleermuizen, in het oranje het paarverblijf van de ruige dwergvleermuis in de beuk. De stippellijnen geven baltsvluchten weer. Geel voor gewone dwergvleermuis, oranje voor ruige dwergvleermuis en blauw voor gewone grootoorvleermuis.

Conclusie

Tijdens het onderzoek zijn paarverblijven van gewone dwergvleermuizen waargenomen in het gebouw. Paarverblijven van vleermuizen zijn beschermd onder de Wet Natuurbescherming. Dit houdt in dat er geen werkzaamheden kunnen plaatsvinden die de paarverblijven of het gebruik ervan kunnen schaden. Met de juiste mitigerende en compenserende maatregelen en een ontheffing van de Wet Natuurbescherming kunnen werkzaamheden na een bepaalde periode toch plaats vinden.

Verder dient het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen, maar afgezien van de beuk op het parkeerterrein niet als essentieel foerageergebied. Ook wordt het gebouw niet gebruikt als winterverblijf door vleermuizen. Hier zijn dan ook geen maatregelen voor nodig. In het voorjaar van 2022 zal er onderzoek naar kraam en zomerverblijven plaats vinden.

De mitigerende maatregelen bestaan uit tijdelijke vleermuiskasten die in de directe omgeving zullen komen te hangen en minimaal 3 maanden in de vleermuis-active-periode (april tot oktober) gelijktijdig aanwezig zijn met de huidige situatie. In de nieuwe situatie dienen permanente vleermuisverblijven ingebouwd te worden, voor elk verblijf 4x. Tot dat die nieuwe situatie gereed is zullen de tijdelijke kasten blijven hangen. Geadviseerd wordt voor april 2022 al minimaal 16 tijdelijke kasten te plaatsen zodat deze gelijktijdig met de oude situatie hangen voor een snellere doorloop.

Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Nieuwbouw

Spouwmuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een spouwmuur te realiseren van ten minste 2 centimeter diep. Invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen van 1,5 tot 2 cm breed geven dwergvleermuizen toegang tot de spouwmuur. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 centimeter. Bij het gebruik van isolatie aan de binnengevel is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat er kunststof gaas wordt aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter om vleermuizen de mogelijkheid te bieden te zich vast te klampen. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 meter hoogte bevinden en niet boven ramen of deuren geplaatst.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het in metselen van vleermuisstenen een goed alternatief. De ruimte in een inmetzelsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam inmetzelstenen te koppelen zodat een grotere verblijfplaats ontstaat.

Renovatie

Als een bestaande spouwmuur wordt geïsoleerd blijft er vaak te weinig ruimte over om nog te kunnen functioneren als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Het is dan nog wel mogelijk in metselstenen aan te brengen tussen het binnen- en buitenblad van de spouwmuur.

Boeiboorden of gevelbetimmering kan ook een verblijfplaats bieden aan vleermuizen. Door een opening van 2,5 centimeter vrij te houden tussen de gevel en de betimmering wordt een potentiële verblijfplaats gerealiseerd. Het is belangrijk dat de vleermuizen grip hebben, dus de wand moet ruw zijn.

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen kan onder andere gebruik gemaakt worden van inmetselfkasten in de gevel en nestpannen op het dak. De neststenen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar in de gevel worden verwerkt.

Bij het aanbrengen van neststenen in de gevel is het van belang rekening te houden met de mate van opwarming van de neststenen. De neststenen moeten bij voorkeur in noordelijk of oostelijk gerichte gevels worden aangebracht of onder de schaduw van een overstek.

Ook in nestpannen op het dak kan de temperatuur snel oplopen. Deze moeten onder geen beding op zuidelijk of westelijk gerichte daken worden gelegd. De kans is groot dat de jongen dit niet overleven. Zeker als de daken zijn geïsoleerd, kan warmte niet meer ontsnappen en is oververhitting een reëel gevaar. Gaten in overstekken en dakgootomlijstingen bieden goede mogelijkheden voor gierzwaluwen om te nestelen. De temperatuur in dit soort betimmeringen is beter gereguleerd en het is goed aan te vliegen door de soort.

Huismus

Voor huismussen kan heel gemakkelijk nestruimte worden gerealiseerd door het (ver)plaatsen van vogelschroot tot onder de derde rij dakpannen. Op deze manier wordt voldaan aan het Bouwbesluit, maar blijft het dak beschikbaar voor de huismus. Bij huismussen moet rekening worden gehouden met de eisen die de soort stelt aan zijn omgeving. Om te kunnen functioneren als broedlocatie moet op zeer korte afstand voldoende dekking en voedsel aanwezig zijn in de vorm van inheemse bomen en planten. Soorten als liguster, lijsterbes, sleedoorn, meidoorn en vlier zijn hier heel geschikt voor.

Insectenhotels

Door insectenhotels te plaatsen in een voedselrijke omgeving met veel inheemse bloemen kunnen insecten worden gelokt. Het is van belang om goed te letten op de grootte en diepte van het insectenhotel en deze te plaatsen op een zonnige plek om deze succesvol te laten zijn. Een insectenhotel kan de diversiteit lokaal vergroten en de insecten vormen een goede voedselbron voor vogels en vleermuizen.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl
www.bouwnatuurinclusief.nl

EcologieWerkt

Nader Onderzoek Beschermden soorten Wet natuurbescherming Monseigneur Aengentlaan 1a, Warmond

DEFINITIEF

Rapport

Nader Onderzoek Beschermde soorten Wet natuurbescherming

Locatie : Monseigneur Aengentlaan 1, Warmond
Datum : 14 juni 2022

Ecoloog : R. Bouwmeester
Email : Rene@ecologiewerkt.nl
www.ecologiewerkt.nl
Telefoon : 06-11053496

Opdrachtgever : Mariengaerde Warmond Exploitatie BV
Loevesteinstraat 20B,
4834 ED Breda,

© EcologieWerkt: Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

Mariengaerde Warmond Exploitatie BV is voornemens het gebouw Kompas aan de Monseigneur Aengenentlaan 1a, Warmond te slopen en te vervangen voor nieuwe woningen. Voordat een ruimtelijke ingreep uitgevoerd kan worden, moet bepaald worden of de uitvoering invloed kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden. Hiervoor is het noodzakelijk te bepalen of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten of gebieden in, of in de nabijheid van het plangebied. Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar hoofdstuk 6 Conclusie en aanbevelingen.

Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken in het najaar van 2021 en het voorjaar van 2022 zijn in totaal vijf verschillende soorten vleermuizen waargenomen in de omgeving van het plangebied: de Gewone Dwergvleermuis, Ruige Dwergvleermuis, Laatvlieger, Grootoorvleermuis en Rosse Vleermuis. Het betrof met name foeragerende en ook enkele balstende exemplaren. In het plangebied zijn 3 verblijfplaatsen voor vleermuizen vastgesteld. 1 paarverblijf van een gewone dwergvleermuis en 1 zomerverblijf van een gewone dwergvleermuis en 1 verblijfplaats die dient als zomer en paarverblijfplaats voor een gewone dwergvleermuis in het betreffende gebouw. Daarnaast heeft de beuk op de parkeerplaats een essentiële functie als foerageergebied voor verschillende vleermuissoorten en als paarverblijf voor ruige dwergvleermuizen. Behoud van de beuk is dus van belang, de beuk en het gebouw mogen niet verwijderd worden zonder ontheffing Wet natuurbescherming. Ook mag de boom tijdens de werkzaamheden en in de toekomstige situatie niet worden verlicht.

Verder dient het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen, maar afgezien van de beuk op het parkeerterrein niet als essentieel foerageergebied. Ook wordt het gebouw niet gebruikt als winterverblijf of kraamverblijf door vleermuizen. Hier zijn dan ook geen maatregelen voor nodig.

Er is in dit geval een ontheffing van de wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Daarnaast gelden er mitigerende en compenserende maatregelen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	5
1.1) Aanleiding.....	5
1.2) Doel van het onderzoek.....	5
1.3) Leeswijzer.....	5
2. Opzet van het onderzoek.....	6
2.1) Onderzoeksgebied.....	6
Onderzoeksmethodiek Vleermuizen.....	6
4. Resultaten.....	9
3. Effectbeoordeling.....	13
3.1) Vleermuizen.....	13
4. Conclusie.....	15
4.1) Vleermuizen.....	15
5. Literatuur en bronvermelding.....	16
Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen.....	17

1. Inleiding

1.1) Aanleiding

Mariengaerde Warmond Exploitatie BV is voornemens het gebouw Kompas aan de Monseigneur Aengentlaan 1a, Warmond te slopen en te vervangen voor een nieuwe woningen.

Voordat een dergelijke ingreep uitgevoerd kan worden, moet bepaald worden of de uitvoering invloed kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden. Hiervoor is het noodzakelijk te bepalen of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten of gebieden in, of in de nabijheid van het plangebied. In dit kader is een onderzoek opgestart om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Het onderhavige rapport beschrijft de bevindingen en conclusie van dit nader onderzoek.

1.2) Doel van het onderzoek

Het doel is nader te onderzoeken of:

- in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verblijfplaatsen of nesten van beschermde soorten aanwezig zijn;
- de ingreep een effect heeft op de mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- er maatregelen nodig zijn om een negatief effect op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten;
- ontheffing van de Wet natuurbescherming benodigd is.

1.3) Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de aanleiding en het doel van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt het onderzoeksgebied en de gebruikte methodiek behandeld. Vervolgens worden de resultaten in hoofdstuk 4 uiteengezet. In hoofdstuk 5 is de effectbepaling weergegeven waarbij de resultaten van het nader onderzoek worden gespiegeld aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 6 geeft de conclusie weer. Tot slot wordt een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd. In bijlage I worden suggesties gegeven voor natuurvriendelijk bouwen.

2. Opzet van het onderzoek

2.1) Onderzoeksgebied

Het plangebied (figuur 1) bestaat uit een complex met 3 verdiepingen, een plat dak en meerdere nisjes en hofjes met groen. Aan alle kanten van het gebouw zijn muren met open stootvoegen die geschikt zouden kunnen zijn voor dwergvleermuissoorten.

Figuur 1: In rood de begrenzing van het plangebied.

Onderzoeksmethodiek Vleermuizen

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde vleermuissoorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de meest recente richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (Kennisdocumenten, BIJ12) en het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2021).

Het vleermuisonderzoek heeft plaats gevonden met behulp van batdetectors type Elekon Batlogger M met opnameapparatuur waarmee het mogelijk is de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond en de vroege ochtend, wanneer vleermuizen het meest actief zijn, kunnen daarmee verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden binnen een plangebied of een landschap worden vastgesteld.

In de door IDDS uitgevoerde QuickScan van augustus 2021 zijn de alleen de gewone, ruige en kleine dwergvleermuizen als te onderzoeken soorten aangegeven omdat alleen de openstootvoegen in het gebouw mogelijkheden bieden voor vleermuizen. In het najaar van 2021 (onderzoek naar winter- en paarverblijven) zijn twee veldbezoeken gebracht aan het

plangebied. In het voorjaar (mei – juli) is het onderzoek voortgezet door een onderzoek uit te voeren voor zonsopgang en één direct na zonsondergang. Een overzicht van de veldbezoeken is weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: **Veldbezoeken vleermuizen en weersomstandigheden (bron: buienradar.nl)**

Bezoek	Datum	Tijd	Zonsondergang / opgang	Weersomstandigheden	Aantal onderzoekers
1	10-09-2021	20:10 tot 02:00	20:10	Droog, 19°, windstil, helder	1
2	30-09-2021	20:23 tot 22:23	19:23	Droog, 15°, wind 4bft, bewolkt	1
3	16-05-2022	03:45 tot 05:45	5:45	Droog 16°, windstil, helder	4
4	06-06-2022	03:24 tot 05:24	5:24	Droog 15°, wind 3bft W, bewolkt	4

Het onderzoek is uitgevoerd door de ecologen van EcologieWerkt waarbij alle leden in elk geval meer dan 3 jaar ervaring hebben en tientallen vleermuis onderzoeken uitgevoerd hebben. R. Bouwmeester, R. Eisenga, R. Sluijs en J. Bouwmeester

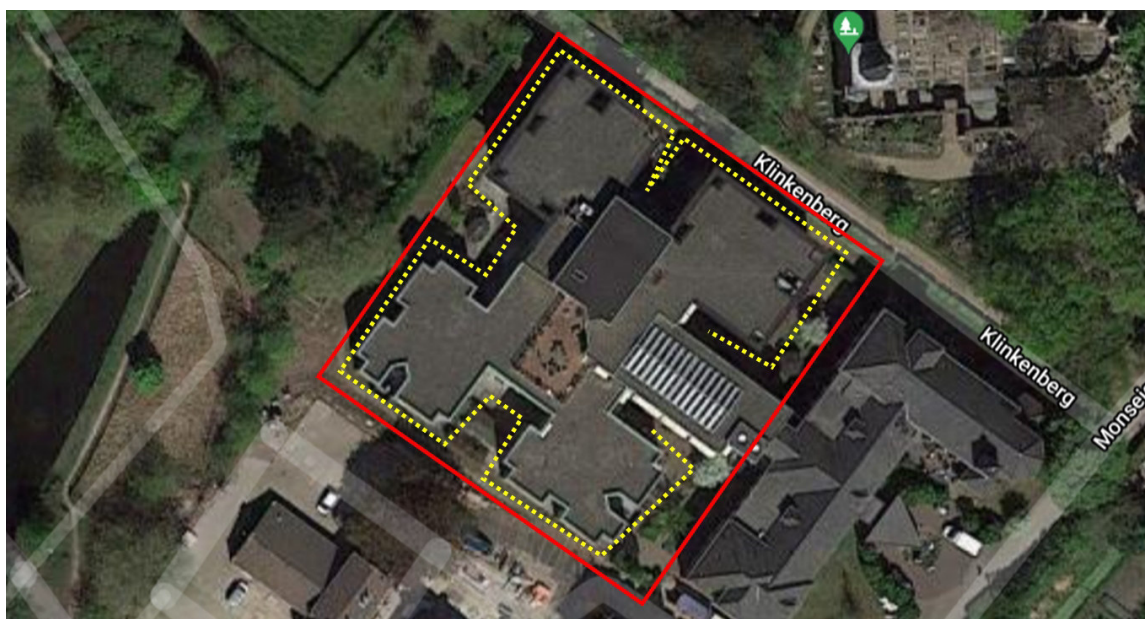
De onderzoeksinspanning is bepaald aan de hand van de uitkomst van de eerder door IDDS uitgevoerde QuickScan (augustus 2021). Hieruit is gebleken dat met name de open stootvoegen aan alle gevels van het gebouw geschikt zijn voor vleermuizen (figuur 1 en voorblad).

Het vleermuisprotocol stelt dat in het donker 75% van het onderzoeksgebied te overzien moet zijn, anders moet een extra waarnemer worden ingezet totdat hier wel aan voldaan is. Op basis hiervan is de onderzoeksinspanning bepaald. Hierbij zijn strategische locaties (figuur 2) bepaald om voldoende zicht over het onderzoeksgebied te krijgen. Zodat tijdens ieder veldbezoek op alle potentiële verblijfplaatsen zicht was en opnames zijn gemaakt. Alle potentiële verblijfplaatsen zijn in het voorjaar voor minimaal 85% zichtbaar geweest.

Gedurende de paartijd wordt de focus gelegd op het opsporen van paarverblijven en niet op uitvliegen aangezien volgens protocol de starttijd van het onderzoek na het moment van uitvliegen is. Tijdens paartijd loopt de onderzoeker door het hele plangebied heen en weer om te luisteren naar de lokroep van de mannetjes om zo de paarverblijven te lokaliseren. De looproutes voor het najaarsonderzoek (figuur 3) gaan langs alle potentiële verblijfplaatsen, waar steeds gedurende een periode is gepost en geluisterd naar de aanwezigheid van sociale vleermuisgeluiden teneinde mogelijke winter- en paarverblijven vast te kunnen stellen of uit te sluiten. Met deze onderzoeksmethodiek kan het hele plangebied goed onderzocht worden met slechts één onderzoeker aangezien deze rond loopt en niet slechts vanuit één punt observeert in tegenstelling tot het voorjaarsonderzoek. De regel van 75% overzicht is daarom tijdens de paartijd niet van toepassing omdat dit alleen geldt op het moment van in of uitvliegen (Vleermuisprotocol 2021).

Figuur 2: Paarse ster: Strategisch gekozen locaties waarnemer (voorjaar)

Figuur 3: Looproute in geel (najaar)

4. Resultaten

In dit hoofdstuk zullen de resultaten van de veldbezoeken besproken worden per soortgroep. Binnen de soortgroepen zullen de bijzonderheden van de bezoeken besproken worden om zo een compleet beeld te schetsen van de situatie in het plangebied.

Resultaten Vleermuis

De zicht- en audio waarnemingen van de uitgevoerde bezoeken worden hieronder per bezoek uiteengezet. De onderzochte vleermuissoorten en bijbehorende functies zijn weergegeven in tabel 4. Er zijn (vrijwel) geen kraamverblijven van de Ruige Dwergvleermuis bekend in Nederland, de vrouwtjes van deze soort trekken naar Oost-Europa voor de kraamperiode. Om deze reden hoeft dit niet onderzocht te worden. Winterverblijven en andere soorten dan de dwergvleermuissoorten zijn in de quickscan uitgesloten.

Tabel 2: Overzicht van de onderzochte functies (groen) per vleermuissoort waar het onderzoek op focust.

Soort / functie	Zomerverblijf	Kraamverblijf	Paarverblijf	Foerageer gebied	Winterverblijf
Gewone dwergvleermuis					
Ruige dwergvleermuis					
Kleine dwergvleermuis					

Bezoek 1: Paar- en winterverblijven

Op 10 september 2021 vond het eerste bezoek plaats, specifiek gericht op paar- en winterverblijven. De eerste vleermuis die gehoord werd was een rosse vleermuis om 20:15 en kort erna een gewone dwergvleermuis om 20:17. Om 20:20 is de eerste laatvlieger gehoord. Deze drie soorten zijn gedurende de nacht regelmatig gehoord. Tijdens het eerste uur zijn voornamelijk foeragerende vleermuizen gehoord. Tijdens het tweede uur was er veel minder activiteit. Pas rond 22:00 is de eerste ruige dwergvleermuis gehoord.

Rond 01:00 werden 2 paarverblijven van een gewone dwergvleermuis gevonden, één aan de zuidoostkant en één aan de zuidwestkant van het gebouw. (zie figuur 3 en 4). Ook is er een paarverblijf van een ruige dwergvleermuis in de grote beuk op het naast gelegen parkeerterrein gevonden.

Er was over het algemeen veel activiteit rondom het gebouw en met name rond de beuk op het parkeerterrein. Het betrof voornamelijk foeragerende dieren. Er is geen zwermgedrag waargenomen.

Figuur 4: In het geel de locaties van 2 paarverblijven van 2 gewone dwergvleermuizen.

Bezoek 2: Paarverblijven

Op 30 september 2021 vond het tweede bezoek naar paarverblijven plaats. In vergelijking met het vorige bezoek was er over het algemeen weinig activiteit tijdens dit bezoek. Wederom werden dezelfde soorten als tijdens het vorige onderzoek foeragerend waargenomen. Maar dit keer ook een gewone grootoorvleermuis bij de beuk op de parkeerplaats. Hier werden zelfs paargeluiden van een gewone grootoorvleermuis waargenomen. Vermoedelijk gaat het om een baltsvlucht. Langs de noordkant van het gebouw is de baltsvlucht van een gewone dwergvleermuis waargenomen en langs de parkeerplaats is de baltsvlucht van een ruige dwergvleermuis waargenomen.

Daarnaast is net als vorig bezoek een paarverblijf van een ruige dwergvleermuis in de beuk aangetroffen en een paarverblijf van een gewone dwergvleermuis in de muur aan de westkant van het gebouw. Aan het eind van het bezoek zijn er 5 foeragerende vleermuizen tegelijkertijd rond de beuk op het parkeerterrein waargenomen, een gewone grootoorvleermuis, twee ruige dwergvleermuizen, een gewonde dwergvleermuis en een laatvlieger. De beuk heeft een belangrijke functie voor de vleermuizen.

Bezoek 3: Zomer- en kraamverblijven

In de ochtend van 16 mei 2022 vond het eerste onderzoek naar zomer- en kraamverblijven plaats. Dit bezoek werd door 4 bezoekers uitgevoerd en deze zijn op elke hoek van het gebouw gaan posten. Er werd relatief veel activiteit waargenomen, met name aan de noord- en de oostkant van het gebouw. Er zijn met name gewone- en ruige dwergvleermuizen waargenomen maar ook laatvliegers, rosse vleermuizen en gewone grootoorvleermuizen. Voornamelijk aan de noordkant van het gebouw zijn gewone-, ruige dwergvleermuizen en laatvliegers foeragerend waargenomen. Aan de oostkant zijn ook sociale geluiden van gewone dwergvleermuizen gehoord. Tijdens dit bezoek is aan de zuidoostkant van het gebouw één zomerverblijf van een gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze vloog in een opening tussen de daklijst en de muur (figuur 5). Dit was op dezelfde locatie als waar een paarverblijf is aangetroffen.

Figuur 5: In het geel de locatie van een zomerverblijf van een gewone dwergvleermuis.

Bezoek 4: Zomer- en kraamverblijven

Op 6 juni 2022 vond het tweede onderzoek naar zomer- en kraamverblijven plaats. Ook tijdens dit bezoek is door 4 bezoekers uitgevoerd en zijn wederom op elke hoek van het gebouw gaan posten. Regelmatig zijn de onderzoekers en naar nisjes en hofjes gelopen om te controleren op verblijf initiërend gedrag van vleermuizen. Hierdoor zijn plekken die tijdens het vorige bezoek niet volledig zichtbaar waren nu ook mee genomen. Wederom was er veel activiteit van dezelfde vleermuissoorten als voorgaande bezoeken. Voornamelijk de rosse vleermuizen waren dit bezoek erg actief boven het veld aan de noordkant van het gebouw en bleven tot zonsopgang foerageren. Tijdens dit bezoek is een zomerverblijf van een gewone dwergvleermuis waargenomen in een hofje aan de westkant van het gebouw. De vleermuis vloog in tussen de daklijst en de muur (figuur 6). Er zijn geen kraamverblijven gevonden tijdens de onderzoeken.

Figuur 6: In het geel de locatie van een zomerverblijf van een gewone dwergvleermuis.

3. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek per soortgroep getoetst aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming (Wnb). Op die manier wordt bepaald of het noodzakelijk is een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

3.1) Vleermuizen

Hieronder wordt per functie die een gebied kan vervullen voor vleermuizen of er een ontheffing noodzakelijk is. Het gaat om de functies; verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paarverblijven of essentieel foerageergebied).

Verblijfplaatsen

In artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb is opgenomen dat het verboden is voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van o.a. vleermuizen te beschadigen of te vernielen. Tevens is het verboden dieren opzettelijk te verstoren. Binnen het plangebied zijn twee paarverblijfplaatsen en twee zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Waar van één van de locaties de functie heeft zowel als zomer- en als paarverblijf. De beuk naast het gebouw heeft een functie als paarverblijfplaats voor ruige dwergvleermuis en als essentieel foerageergebied. Behoud van de beuk is dus van belang, de beuk en het gebouw mogen niet verwijderd worden zonder ontheffing Wet natuurbescherming. Ook mag de boom tijdens de werkzaamheden en in de toekomstige situatie niet worden verlicht.

Figuur 7: In het geel de locaties van 2 paarverblijven van 2 gewone dwergvleermuizen, in het geel met rood omrand de zomerverblijven van 2 gewone dwergvleermuizen, in het rood het paarverblijf van de ruige dwergvleermuis in de beuk. De stippellijnen geven baltsvluchten weer. Geel voor gewone dwergvleermuis, rood voor ruige dwergvleermuis en blauw voor gewone grootoorvleermuis.

Met de juiste mitigerende en compenserende maatregelen en een ontheffing van de Wet Natuurbescherming kunnen werkzaamheden na een bepaalde periode toch plaats vinden. Op 4 februari 2022 zijn aan de omringende gebouwen 16 vleermuiskasten en 1 kraamkast opgehangen aan de naastgelegen gebouwen (figuur 8). Deze kasten dienen als mitigatie voor de aangetroffen vleermuisverblijven. In de nieuwe situatie dienen permanente vleermuisverblijven ingebouwd te worden, voor elk verblijf 4x. In dit geval zijn dat 16 permanente vleermuisverblijven. Totdat die nieuwe situatie gereed is zullen de tijdelijke kasten blijven hangen.

Verder dient het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen, maar afgezien van de beuk op het parkeerterrein niet als essentieel foerageergebied. Ook wordt het gebouw niet gebruikt als winterverblijf of kraamverblijf door vleermuizen. Hier zijn dan ook geen maatregelen voor nodig.

Figuur 8: Twee van de kasten die ter mitigatie zijn opgehangen aan de naastgelegen gebouwen. De grote kast is de kraamkast en de kleine kast is geschikt als paar en zomerverblijf (foto van 4 feb 2022).

4. Conclusie

4.1) Vleermuizen

In het plangebied zijn 3 verblijfplaatsen voor vleermuizen vastgesteld. 1 paarverblijf van een gewone dwergvleermuis en 1 zomerverblijf van een gewone dwergvleermuis en 1 verblijfplaats die dient als zomer en paarverblijfplaats voor een gewone dwergvleermuis in het betreffende gebouw. Daarnaast heeft de beuk op de parkeerplaats een essentiële functie als foerageergebied voor verschillende vleermuissoorten en als paarverblijf voor ruige dwergvleermuizen. Behoud van de beuk is dus van belang, de beuk en het gebouw mogen niet verwijderd worden zonder ontheffing Wet natuurbescherming. Ook mag de boom tijdens de werkzaamheden en in de toekomstige situatie niet worden verlicht. Voor vleermuizen is er in dit geval een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig om het gebouw te mogen slopen. Met de juiste mitigerende en compenserende maatregelen is de verwachting dat een ontheffing van de Wet Natuurbescherming zonder problemen afgegeven kan worden (met de daarbij gestelde voorwaarde) en ecologie daarmee geen belemmering vormt voor de werkzaamheden. Om die reden zijn er al 16 vleermuiskasten en 1 kraamkast opgehangen ter mitigatie. Een overzicht van de vleermuis bevindingen is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 3: Overzicht van de functies van het plangebied voor vleermuizen

Soort	Zomerverblijven	Kraamverblijven	Paarverblijven	Foerageergebied	Winterverblijf
Gewone dwergvleermuis	Ja	Nee	Ja	Ja (Beuk)	Nee
Ruige dwergvleermuis	Nee	Nee	Ja (Beuk)	Ja (Beuk)	Nee
Kleine Dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee

5. Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

Broekhuizen, S. e.a., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren.

Diets, C., Kiefer, A, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Vleermuisprotocol 2021, Netwerk Groene Bureaus.

Internetbronnen

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.sovon.nl

www.vogelbescherming.nl

www.bij12.nl

www.waarneming.nl

Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Nieuwbouw

Spouwmuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een spouwmuur te realiseren van ten minste 2 centimeter diep. Invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen van 1,5 tot 2 cm breed geven dwergvleermuizen toegang tot de spouwmuur. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 centimeter. Bij het gebruik van isolatie aan de binnengevel is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat er kunststof gaas wordt aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter om vleermuizen de mogelijkheid te bieden te zich vast te klampen. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 meter hoogte bevinden en niet boven ramen of deuren geplaatst.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het in metselen van vleermuisstenen een goed alternatief. De ruimte in een inmetzelsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam inmetzelstenen te koppelen zodat een grotere verblijfplaats ontstaat.

Renovatie

Als een bestaande spouwmuur wordt geïsoleerd blijft er vaak te weinig ruimte over om nog te kunnen functioneren als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Het is dan nog wel mogelijk in metselstenen aan te brengen tussen het binnen- en buitenblad van de spouwmuur.

Boeiboorden of gevelbetimmering kan ook een verblijfplaats bieden aan vleermuizen. Door een opening van 2,5 centimeter vrij te houden tussen de gevel en de betimmering wordt een potentiële verblijfplaats gerealiseerd. Het is belangrijk dat de vleermuizen grip hebben, dus de wand moet ruw zijn.

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen kan onder andere gebruik gemaakt worden van inmetselfkasten in de gevel en nestpannen op het dak. De neststenen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar in de gevel worden verwerkt.

Bij het aanbrengen van neststenen in de gevel is het van belang rekening te houden met de mate van opwarming van de neststenen. De neststenen moeten bij voorkeur in noordelijk of oostelijk gerichte gevels worden aangebracht of onder de schaduw van een overstek.

Ook in nestpannen op het dak kan de temperatuur snel oplopen. Deze moeten onder geen beding op zuidelijk of westelijk gerichte daken worden gelegd. De kans is groot dat de jongen dit niet overleven. Zeker als de daken zijn geïsoleerd, kan warmte niet meer ontsnappen en is oververhitting een reëel gevaar. Gaten in overstekken en dakgootomlijstingen bieden goede mogelijkheden voor gierzwaluwen om te nestelen. De temperatuur in dit soort betimmeringen is beter gereguleerd en het is goed aan te vliegen door de soort.

Huismus

Voor huismussen kan heel gemakkelijk nestruimte worden gerealiseerd door het (ver)plaatsen van vogelschroot tot onder de derde rij dakpannen. Op deze manier wordt voldaan aan het Bouwbesluit, maar blijft het dak beschikbaar voor de huismus. Bij huismussen moet rekening worden gehouden met de eisen die de soort stelt aan zijn omgeving. Om te kunnen functioneren als broedlocatie moet op zeer korte afstand voldoende dekking en voedsel aanwezig zijn in de vorm van inheemse bomen en planten. Soorten als liguster, lijsterbes, sleedoorn, meidoorn en vlier zijn hier heel geschikt voor.

Insectenhôtels

Door insectenhôtels te plaatsen in een voedselrijke omgeving met veel inheemse bloemen kunnen insecten worden gelokt. Het is van belang om goed te letten op de grootte en diepte van het insectenhôtel en deze te plaatsen op een zonnige plek om deze succesvol te laten zijn. Een insectenhôtel kan de diversiteit lokaal vergroten en de insecten vormen een goede voedselbron voor vogels en vleermuizen.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl
www.bouwnatuurinclusief.nl